

د دوهم تواریخ کتاب

سلیمان او د حکمت غوښتنه

(لومړی پاچاهان ۳: ۱-۱۵)

۱ (۱) د داود زوی سلیمان د خپلې پاچاهۍ واکمني ټینګه کړه، ځکه چې خپل څښتن خدای یې ورسره مل ؤ او د هغه څخه یې ډېر قوی پاچا جوړ کړ.

۲-۵ (۲) په هغه وخت کې د عبادت ځای لا په جبعون کې ؤ، یعنې سپېڅلې خېمه چې د څښتن خدمتګار موسی په دښته کې جوړه کړې وه. د خېمې په مخکې د قربانۍ برنجي ځای ؤ چې د اوري زوی او د حور لمسي یعنې بصلییل جوړ کړی ؤ.

یوه ورځ سلیمان د اسراییلو قوم، د لښکرو افسرانو او قوماندانانو، قاضیانو او د قوم او د کورنیو مشرانو ته وویل چې د عبادت هغه ځای ته لاړ شي چې په جبعون کې ؤ. بیا سلیمان او نور خلک څښتن ته د عبادت دپاره هلته لاړل. د عبادت ځای په جبعون کې ؤ، که څه هم داود پاچا له پخوا نه د قریه یعاریم څخه د لوظ صندوق هغې خېمې ته وړی ؤ چې د صندوق دپاره یې په اورشلیم کې ودرولې وه. (۳) سلیمان د قربانۍ په برنجي ځای کې د خېمې په مخکې زر څاروي د سوځېدونکو نذرانو په توګه وړاندې کړل.

۷ (۷) په هغه شپه خدای سلیمان ته وربنکاره شو او پوښتنه یې وکړه: «سلیمان! څه غواړې چې تاته یې درکړم؟»

۸ (۸) سلیمان په ځواب کې وویل: «تا تل زما د پلار داود سره ډېره مینه ښودلې ده او اوس دې زه

د هغه څخه وروسته د پاچا په توگه غوره کړم. (۹) ای خښتنه خدایه، هغه وعده تر سره کړه چې زما د پلار سره دې کړې ده. تا زه په یو داسې قوم باندې پاچا کړی يم چې د زیاتوالي له امله د سیند د شگو په شان نه شمېرل کېږي. (۱۰) نو ماته حکمت او علم راکړه چې په هغوی باندې د پاچاهي کولو دپاره ورته اړتیا لرم. که نه، نو زه به څنگه وکولای شم چې ستا په دې لوی قوم باندې پاچاهي وکړم؟»

(۱۱) خدای په ځواب کې وویل: «سلیمان، تا کولای شول چې زما څخه شتمني او مال او دولت وغواړې، شهرت وغواړې، یا د خپلو دښمنانو تباهي وغواړې یا د خپل ځان دپاره اوږد عمر وغواړې. خو د دې په ځای دې د حکمت او علم غوښتنه وکړه، ترڅو په سمه توگه زما په قوم باندې پاچاهي وکړې چې ته مې ورته غوره کړی یې. (۱۲) نو زه به تاته حکمت او علم درکړم. همدارنگه به زه تاته ډېره شتمني او ډېر عزت هم درکړم چې ستا څخه مخکې یا وروسته هېڅ کوم پاچا نه درلودل او نه به یې ولري.» (۱۳) وروسته سلیمان د جبعون د عبادت ځای نه چې د خښتن سپېڅلي خېمه په کې ولاړه وه، اورشلیم ته راستون شو او هلته یې په اسراییلو باندې پاچاهي وکړه.

د سلیمان شتمني

(لومړی پاچاهان ۱۰: ۲۶ - ۲۹)

(۱۴) سلیمان خپلې جنگي قواوې چې د څوارلس سوه جنگي گاډیو او دولس زره اسونو نه جوړې شوې وې راغونډې کړې. یوه برخه یې په اورشلیم او نورې یې په نورو ځانگړو ښارونو کې ساتلې.

(۱۵) د هغه د پاچاهۍ په وخت کې سپین او سره زر په اورشلیم کې د تیږو په شان عادي شیان وو او د سبر د ونو لرگي لکه د یهودا د غرونو په لوېدیځو لمنو کې د انځرو د ونو په شان پرېمانه وو.

(۱۶) د سلیمان سوداگرانو اسونه د مصر او ترکیې څخه راوستل. شاهي سوداگرانو به هغه د ترکیې

څخه اخیستل. (۱۷) هغوی به د مصر څخه یوه جنگي گاډۍ په شپږ سوه مثقاله سپینو زرو او یو اس به یې په یوسلو پنځوس مثقاله سپینو زرو اخیستل. همدارنگه ځینې به یې د حیتیانو او سوریایانو په پاچاهانو بېرته خرڅول.

د خښتن د کور د جوړولو تیاری (لومړی پاچاهان ۵: ۱-۱۸)

۲ (۱) سلیمان پرېکړه وکړه چې د خښتن په نوم د عبادت دپاره یو کور او د خپل ځان دپاره یوه ماڼۍ جوړه کړي. (۲) هغه او یا زره تنه د ودانۍ د موادو د وړلو په کار او اتیا زره تنه یې د غونډیو څخه د تېرو د پرېکولو په کار بوخت کړل. هغه درې زره شپږ سوه سپرې د دې دپاره غوره کړل چې د دغو کارگرانو د کار څارنه وکړي.

(۳) سلیمان د صور پاچا حیرام ته دا لاندې پیغام وروولېره: «پخوا کله چې زما پلار داود خپله ماڼۍ ودانوله، تاسو ورته د سبر د ونې لږگي رسول. اوس یې ماته هم راولېږئ. (۴) گوری، زه د خپل خښتن خدای په نوم یو کور ودانوم. زه یې وقفوم چې هلته خوشبویي وسوځیږي او تل سپېڅلې ډوډۍ هغه ته وړاندې شي. سوځېدونکې نذرانې به هر سهار او ماښام، د هر سبت په ورځ، د نوې میاشتې په اخترونو او د نورو سپېڅلو ورځو په لږ کې زمونږ خښتن خدای ته د هغه د عزت دپاره وړاندې شي. دا کارونه به تل کیږي لکه څنگه چې خښتن اسراییلو ته امر کړی دی.

(۵) هغه کور چې زه یې ودانوم هغه به ډېر لوی وي، ځکه چې زمونږ خدای د نورو ټولو خدایانو څخه لوی دی. (۶) خو څوک کولای شي چې خدای ته یو کور جوړ کړي؟ حتی دا اوچت او لوی اسمانونه هم د هغه د اوسېدلو دپاره کوچني دي! زه چې څه کولای شم هغه دا دي چې یو ځای جوړ کړم چې هغه ته په کې قربانۍ وسوځول شي.

۷) اوس ماته يو داسې سړی راولېږه چې په نقش ویستلو کې او همدارنگه د سرو او سپینو زرو، د برنجو او د اوسپنې په کار او د بانجانې، سرو او اسماني رنگو ټوکرو په اوبدلو کې ماهر وي. هغه به د یهودا او اورشلیم د هغو کسبگرو سره یوځای کار کوي چې زما پلار داود غوره کړي وو.

۸) تاسو ماته یو څه د سبر، سروې او د نښتر د ونو لرگي راولېږئ. زه پوهېږم چې تاسو داسې کارگران لری چې د لبنان د لرگیو په پرې کولو کې ماهر دي. زما کارگران به هلته ستاسو د کسانو سره مرسته کوي، ۹) ځکه چې د یو داسې لوی، پرتمین او د جلال نه ډک کور د ودانولو دپاره به زه ډېرو لرگیو ته اړتیا ولرم. ۱۰) زه به ستا د لرگیو پرې کوونکو ته دوه زره ټنه غنم ورکړم، په همدې اندازه اوربشي به هم ورکړم، څلور لکه لیتره شراب او په همدې اندازه د زیتونو تېل به ورکړم.»

۱۱) حیرام پاچا سلیمان ته په ځواب کې یو لیک ورولېږه. هغه داسې ولیکل: «له دې امله چې څښتن د خپل قوم سره مینه کوي، تاسو یې د هغوی د پاچا په توگه غوره کړي یی. ۱۲) ثنا او صفت دې وي د اسراییلو څښتن خدای ته چې د ځمکې او د اسمان خالق دی! هغه داود پاچا ته یو داسې زوی ورکړی دی چې د حکمت خاوند دی او د علم او د پوهې څخه ډک دی او اوس دا پلان لري چې د څښتن دپاره کور او د خپل ځان دپاره مانی جوړه کړي.

۱۳) دا دی زه تاسو ته حورام آبي درلېږم. هغه یو ماهر او تجربه لرونکی کسبگر دی. ۱۴) د هغه مور د دان د قبیلې څخه ده او پلار یې د صور څخه دی. هغه په دې پوهېږي چې څنگه د سرو او سپینو زرو، برنجو، اوسپنو، تیرو او لرگیو څخه شیان جوړ کړي. هغه د بانجانې او اسماني او د سرو ټوکرو او کتان سره کار کولای شي. هغه د هر ډول نقش کار کولای شي او د هر ډول نقشونو وړاندیز چې ورته وشي هغه یې جوړولی شي. پرېږدئ چې هغه ستاسو د ماهرو کارگرانو او د هغو کارگرانو سره کار وکړي چې ستاسو د پلار یعنی داود پاچا دپاره یې کار کاوه.

١٥ نو مونږ ته هغه غنم، اوربشې، د زيتونو تېل او شراب راولېږئ چې تاسو يې وعده كړې وه.
 ١٦ مونږ به د لبنان په غرونو كې ستاسو د اړتيا وړ ونې ووهو، هغه به د يو بل سره وتړو او په
 درياب كې به يې لاهو كړو چې تر يافا پورې ورسېږي. د هغه ځای نه يې تاسو كولاى شئ چې
 اورشليم ته يوسئ.»

د خداى د كور جوړېدل شروع كېږي

١٧ سليمان ټول هغه پردي خلك وشمېرل چې په اسراييلو كې اوسېدل لكه څنگه چې د هغه پلار
 داود شمېرلي وو او د هغوى ټول شمېر يو لك او دري پنځوس زره او شپږ سوه تنه وو. ١٨ هغه
 اويا زره تنه د ودانۍ د موادو د وړلو په كار او اتيا زره تنه يې د غونډيو څخه د تېرو د پرېكولو په
 كار بوخت كړل. هغه درې زره او شپږ سوه تنه نور د دې دپاره غوره كړل چې د كارگرانو د كار
 څارنه او په خلكو باندې كار وكړي.

سليمان او د څښتن د كور جوړول

(لومړى پاچاهان ٦: ١ - ٣٨)

١-٢ سليمان د څښتن د كور جوړول د خپلې پاچاهۍ د څلورم كال په دوهمه مياشت د
 اورشليم د موريا په غره باندې پيل كړل. داود همدا ځاى د عبادت ځاى په توگه ټاكلې ؤ. هغه ځاى
 يو وخت د يېوسي ارونه درمند ځاى ؤ، يعنې هغه ځاى چې څښتن د هغه پلار، داود ته وربښكاره
 شو.

٣ هغه بنياد چې سليمان د خداى د كور دپاره كېښود اووه ويشت متره اوږد او نهه متره پلن ؤ.
 ٤ د كور مخې ته يوه برنډه وه چې سور يې نهه متره او لوړوالى يې څلورپنځوس متره ؤ. د

برندې منځني دېوالونه په سوچه سرو زرو پوښل شوي وو.

۵) سلیمان د کور د اصلي سالون منځني دېوالونه اول د سروې په لرگیو او بیا یې په ښه سرو زرو وپوښل او د خرما د ونو په نقشونو او په داسې نقشونو باندې یې سینگار کړل چې د زنجیرونو په شان ښکارېدل. ۶) هغه د کور په سینگارولو کې د قیمتي تیرو څخه کار واخیست. همدارنگه یې د سرو زرو څخه چې د فروایم څخه راوړل شوي وو، ۷) د چت د تیرونو، د دروازو او د هغو د چوکاټونو او د دېوالونو په پوښولو کې کار واخیست. سلیمان د اسماني مخلوقاتو نقشونه هم په دېوالونو کې وویستل.

۸) ډېر سپېڅلی ځای نهه متره اوږد او نهه متره پلن ؤ او دا د کور پوره پلنوالی ؤ. د دې ځای د دېوالونو په پوښولو کې د شلو ټټو څخه زیات ښه سره زر ولگېدل. ۹) د هر مېخ په جوړولو کې د نیم کیلوگرام نه زیات سره زر ولگېدل او د پاسنیو کوټو دېوالونه هم په سرو زرو وپوښل شول.

۱۰) سلیمان د اسماني مخلوقاتو دوه مجسمې جوړې کړې د دې دپاره چې په ډېر سپېڅلي ځای کې یې کېږدي. بیا یې هغه په سرو زرو باندې وپوښلې. ۱۱) - ۱۳) هغه هلته څنګ په څنګ ولاړې وې او مخونه یې د عمومي سالون خواته وو. هرې یوې یې دوه دوه وزرونه درلودل، هر وزر یې دوه متره او شل سانتي اوږد ؤ او دا دومره خپاره شوي وو چې د کوټې په منځ کې په یو بل باندې لگېدل او د کوټې دېوالونو ته رسېدل او د نهو مترو په پلنوالي سره غزېدلي وو.

۱۴) یوه پرده د ښه کتان څخه جوړه شوې وه چې په اسماني، بانجاني او سرو وړیو او بدل شوې وه او د اسماني مخلوقاتو د نقشونو ګلدوزي په کې شوې وه.

۱۵ د کور د دروازي د خولې دپاره دوه سنتې جوړې شوې. هره يوه يې شپاړس متره لوړه وه او په سرونو باندې يې تاجونه وو چې دوه متره او شل سانتي لوړ وو. ۱۶ د هغو سنتو سرونه د جالی په شان د زنجیرونو په نقشونو او په سلو برنجي انارو باندې سينگار شوي وو. ۱۷ سلیمان يوه ستنه د کور د دروازي جنوب خواته ودروله او د ياکين په نوم يې ياده کړه. بله يې د دروازي شمال خواته ودروله او هغه يې د بوغز په نوم ياده کړه.

د خدای د کور دپاره سامان

(لومړی پاچاهان ۷: ۲۳ - ۵۱)

۴ ۱ سلیمان د برنجو څخه د قربانۍ ځای جوړ کړ چې اندازه يې نهه متره مربع او لوړوالی يې څلورنيم متره ؤ. ۲ هغه د برنجو څخه يوه گرده ټانکی هم جوړه کړه چې ژوروالی يې دوه متره او شل سانتي، قطر يې څلورنيم متره او گردچاپېر يې ديارلس نيم متره ؤ. ۳ د ټانکۍ د غاړې گردچاپېره په دوو قطارونو کې لاندې او باندې بنکلي کړای شوې وه. دا بنکلا د غويانو په شکل وه او د ټانکۍ د نورو برخو سره يوځای قالب شوي وو.

۴ ټانکۍ د دولسو برنجي غويانو په شا باندې ولاړه وه چې درې يې شمال ته، درې يې جنوب ته، درې يې ختيځ ته او درې يې لوېديځ ته مخامخ وو. ټانکۍ د هغو دپاسه وه او د هغو سرونه بيرون خواته وو. ۵ د هغه پنډوالی پنځه اويا ملي متره ؤ او څنډه يې د جام د څنډې په شان وه، لکه د سوسن د غوړېدلي گل په شان. په دې ټانکۍ کې د شپېته زرو ليترونه زياتې اوبه ځايېدلې.

٦ هغه لس تشتونه هم جوړ کړل چې پنځه دانې يې د کور جنوب خواته کېښودل شي او پنځه شمال خواته. د هغو څخه به د داسې حیواناتو د بدن د برخو په کنگالولو کې کار اخیستل کېده چې د سوځېدونکو نذرانو دپاره وو. په ټانکۍ کې اوبه د کاهنانو دپاره وې چې د ځان د وینځلو دپاره ورڅخه کار واخلي.

٧ د پلان سره سم لس د سرو زرو څراغدانونه هم جوړ شول. سلیمان دا څراغدانونه د خدای د کور په منځ کې کېښودل. هغه د اصلي سالون دواړو خواوو ته پنځه، پنځه دانې څراغدانونه کېښودل.

٨ هغه لس مېزونه هم جوړ کړل او په اصلي سالون کې يې کېښودل، يعنې دواړو خواوو ته يې پنځه، پنځه مېزونه کېښودل. بيا هغه د سرو زرو څخه سل دانې د وینې د شیندلو کاسې هم جوړې کړې.

٩ سلیمان د دوه حوډلیو د جوړولو حکم ورکړ: یوه کوچنۍ حوډلۍ چې یوازې کاهنان ورڅخه کار واخلي او یوه لویه حوډلۍ. د دې حوډلیو دروازې په برنجو پوښل شوې وې. ١٠ ټانکۍ د کور جنوب ختیځ کڼج ته نژدې ځای په ځای کړای شوه.

١١ حورام همدارنگه تشتونه، بېلچې او د وینو د شیندلو کاسې جوړې کړې.

نو حورام هغه کارونه پای ته ورسول چې د سلیمان پاچا دپاره يې د خدای د کور په خاطر په خپله غاړه اخیستي وو:

١٢ دوه ستنې

د ستنو په سر باندې د کاسو په شان دوه تاجونه

د جالیو دوه سپټونه، د ستنو په سر باندې د کاسو په شان دوه تاجونه د سینگارولو دپاره

١٣ د دوو سپټونو جالیو دپاره څلور سوه برنجي انار. (د هرې جالی دپاره د برنجي انارو

دوه قطارونه چې د ستونو په سر باندې د کاسو په شان تاجونه د ښکلا دپاره وو.

۱۴ هغه گاډۍ د هغو د تښتونو سره هم جوړې کړې

۱۵ ټانکۍ او د هغې لاندې دولس برنجي غويان

۱۶ د سرو ابرو دپاره لوبني او همدارنگه بېلچې او د غوښې قاشق پنبچې

د خښتن د کور ټول سامان چې حورام د سليمان پاچا دپاره جوړ کړی ؤ، د صيقل شويو برنجو
خڅه ؤ.

۱۷ دا شيان پاچا د اردن په دره کې د سوکوت او صريده ترمنځ د خاورې په قالبونو کې جوړ

کړي وو. ۱۸ دومره ډېر شيان جوړ شول چې هېچا د هغو برنجو ټول وزن معلوم نه کړ چې
ورڅخه کار اخيستل کېده.

۱۹ همدارنگه سليمان د خدای د کور دپاره ټول سامان جوړ کړ: د قربانۍ ځای د سرو زرو خڅه

او مېزونه چې هغه سپېڅلې ډوډۍ به ورباندې ايښودل کېدله چې خدای ته به نذرانه کېدله. ۲۰ د

سوچه سرو زرو څراغدانونه او څراغونه چې د پلان سره سم به د ډېر سپېڅلي ځای په مخکې

بلېدل؛ ۲۱ د گلانو نقشونه، څراغونه او انبورونه - ټول د سوچه سرو زرو؛ ۲۲ د سوچه سرو

زرو د پلټې پاکوونکي، د وینو د شيندلو کاسې، د خوشبویۍ پشقابونه او د اور لوبني. د خدای د کور

ډېر سپېڅلي ځای او د اصلي سالون دروازې هم د سرو زرو خڅه تيارې شوې.

۵ کله چې سليمان پاچا د خښتن د کور ټول کارونه پای ته ورسول، بيا سليمان هغه شيان

يعنې سپين او سره زر او نور سامان چې د هغه پلار داود خښتن ته وقف کړی ؤ، هغه يې د خدای د

کور په خزانو کې کېښود.

د خدای کور ته د لوڼ صندوق راوړل

(لومړی پاچاهان ۸: ۱ - ۱۳)

۲) وروسته بیا سلیمان د اسراییلو سپین ږیری، د قبیلو ټول مشران او د اسراییلو د طایفو رئیسان اورشلیم ته راوغوښتل چې د خښتن د لوڼ صندوق د صهیون یعنی د داود د ښار څخه د خدای کور ته یوسي. ۳) هغوی ټول په اوومه میاشت د جونگرو په اختر کې د پاچا په حضور کې راغونډ شول. ۴) کله چې د اسراییلو ټول سپین ږیری راغونډ شول، لاویانو د لوڼ صندوق پورته کړ ۵) او هغه یې د خدای کور ته یووړ. کاهنانو او لاویانو هم د خښتن سپېڅلي خېمه او د هغې ټول سپېڅلي سامان د خدای کور ته راوړ. ۶) سلیمان پاچا او د اسراییلو ټول قوم د لوڼ د صندوق مخې ته راغونډ شول او دومره ډېر پسونه او غویان یې قرباني کړل چې نه شمېرل کېدل.

۷) کاهنانو د خښتن د لوڼ صندوق خپل ځای ته چې د خدای په کور کې ؤ، یعنی دننه ډېر سپېڅلي ځای ته راوړ او هغه یې د اسماني مخلوقاتو د وزرونو لاندې کېښود. ۸) اسماني مخلوقاتو خپل وزرونه په هغه ځای باندې چې هلته د لوڼ صندوق ؤ، خپاره کړل. هغوی په صندوق او د هغه په وړونکو میلو باندې سیوری وچاوه. ۹) میلی دومره اوږدې وې چې د هغوی سرونه د خدای د کور د اصلي سالون څخه چې ډېر سپېڅلي ځای ته مخامخ ؤ لیدل کېدلې، خو د کوم بل ځای څخه نه لیدل کېدلې. هغه میلی تر نن ورځې پورې په هغه ځای کې دي. ۱۰) د لوڼ په صندوق کې بل هېڅ شی نه ؤ، پرته د تیرو د هغو دوو لוחو څخه چې موسی د سینا په غره کې په هغه کې ایښي وې، چېرته چې خښتن د اسراییلو د خلکو د مصر څخه د وتلو وروسته د هغوی سره لوڼ وکړ.

۱۱) - ۱۳) د هرې ډلې کاهنانو خپل ځانونه پاک کړي وو. ټولو لاوي ساز غږوونکو یعنی اساف، هیمان، یدوتون او د هغوی زامنو او خپلوانو د ښه کتان کالي اغوستي وو. هغوی د قربانی د ځای

ختیځ خواته ولاړ وو او تالونه، چنگونه او ربابونه یې غږول. د دغو ساز غږوونکو سره یوسلو شل کاهنان وو او سړني یې غږول.

سندرغاړو په پوره ډول د سړنیو، تالونو او ربابونو سره څښتن ته د ستاینې داسې سندرې ویلې:

ځکه څښتن دی نېک

ده ابدی د هغه مینه

د کاهنانو د تگ سره سم د څښتن کور ناڅاپه د ورپځو څخه ډک شو. (۱۴) کاهنانو د ورپځې له امله ونه شو کولای چې خپل خدمت تر سره کړي، ځکه چې د څښتن کور د هغه د جلال نه ډک شوی ؤ.

قوم ته د سلیمان وینا

(لومړی پاچاهان ۸: ۱۲ - ۲۱)

۶ (۱) بیا سلیمان دعا وکړه: «څښتنه، تا ویلي دي چې زه به په توره تیاره کې اوسېرم. (۲) ستا دپاره مې یو پرتمین کور جوړ کړی دی، داسې ځای چې د تل دپاره به کې اوسېږي.»

(۳) هغه وخت چې د اسراییلو خلک په هغه ځای کې ولاړ وو، پاچا خپل مخ د هغوی خواته راواړاوه او د خدای څخه یې هغوی ته برکت وغوښت. (۴) بیا هغه وویل: «تدا دې وي د اسراییلو څښتن خدای ته! کومه وعده چې هغه زما د پلار داود سره کړې وه، هغه یې سرته ورسوله. څښتن هغه ته ویلي وو: (۵) «له هغه وخت راهیسې چې ما خپل قوم د مصر څخه راوویست، ما د اسراییلو په کومې قبیلې کې هېڅ یو ښار غوره نه کړ چې په هغه کې دې زما دپاره کور جوړ شي او

زما عبادت دې په کې وشي. نه مې څوک د دې دپاره غوره کړی دی چې زما د قوم یعنی د اسراییلو مشري وکړي. (۶) خو اوس مې اورشلیم د داسې ځای په توګه غوره کړی دی چې زما عبادت په کې وشي او ما داود غوره کړی دی چې زما په قوم باندې پاچاهي وکړي.»

(۷) بیا سلیمان وویل: «دا زما د پلار هیله وه چې د اسراییلو د څښتن خدای د عبادت دپاره یو کور جوړ کړي. (۸) خو څښتن هغه ته وویل: «ستا هیله په ځای وه چې غوښتل دې زما د عبادت دپاره یو کور جوړ کړې، (۹) خو ته به هغه جوړ نه کړې، بلکې ستا خپل زوی به زما کور جوړ کړي.»

(۱۰) نو هغه وعده چې څښتن کړې وه، هغه یې سرته ورسوله. زه د خپل پلار داود په ځای پاچا شوم او اوس د اسراییلو په تخت باندې ناست یم او د اسراییلو د څښتن خدای د عبادت دپاره مې کور جوړ کړی دی. (۱۱) ما د خدای په کور کې د لوظ صندوق ایښی دی. په هغه کې د څښتن د لوظ د تېرو لوحې دي، یعنی هغه لوظ چې د اسراییلو د قوم سره یې کړی ؤ.»

د سلیمان دعا

(لومړی پاچاهان ۸: ۲۲ - ۵۳)

(۱۲) بیا سلیمان د څښتن د قربانۍ د ځای مخې ته د اسراییلو د غونډې په مخکې ودرېده او خپل لاسونه یې د دعا په خاطر پورته کړل. (۱۳) سلیمان یو برنجي منبر جوړ کړی ؤ او د حوډلی په منځ کې یې ایښی ؤ. هغه دوه متره او شل سانتي مربع ؤ او لوړوالی یې یو متر او دېرش سانتي ؤ. هغه دې منبر ته ورپورته شو او په داسې ځای کې په گوندو شو چې د اسراییلو ټولې غونډې لیدلی شو، خپل لاسونه یې د اسمان خواته پورته کړل (۱۴) او دعا یې وکړه: «ای د اسراییلو څښتن خدایه، په اسمان او ځمکه کې ستا په شان خدای نشته! ته د خپلو خلکو سره په خپل لوظ باندې ټینګ ولاړ

بې او هغوی ته چې د زړه له کومې ستا اطاعت کوي، خپله تلیپاتې مینه څرگندوي. (۱۵) هغه وعده چې تا زما د پلار یعنی خپل خدمتگار داود سره کړې وه، هغه دې نن تر سره کړه.

(۱۶) نو اوس ای د اسراییلو څښتن خدایه! زه دعا کوم چې ته هغه بله وعده هم سرته ورسوي چې زما د پلار سره دې کړې وه او ویلي دې وو: که ستا اولاده ستا په شان په غور سره زما شریعت او حکمونه په ځای کړي، نو تل به د هغوی څخه یو یې د اسراییلو پاچا وي. (۱۷) نو اوس، ای د اسراییلو څښتن خدایه! د هر شي وعده چې تا د خپل خدمتگار داود سره کړې وه، هغه دې رښتیا شي.

(۱۸) خو ای خدایه، ایا ته په رښتیا سره کولای شې چې د خلکو په منځ کې په ځمکه ژوند وکړې؟ حتی ټول اسمانونه دومره لوی نه دي چې ته په کې ځای شې، نو څنگه به وکولای شې چې په دې کور کې چې ما ستا دپاره جوړ کړی دی، واوسېږې؟ (۱۹) بیا هم ای زما څښتن خدایه، د خپل خدمتگار دعا او هغه زاری چې ستا د رحم دپاره یې کوي، قبولې کړه. هغه فریاد او دعا واوره چې ستا خدمتگار یې ستا په حضور کې کوي. (۲۰) په دې کور باندې شپه او ورځ خپل نظر وساته. تا وعده کړې ده چې دا هغه ځای دی چې ستا عبادت به په کې وشي. نو هرکله چې زه خپل مخ دې کور ته اړوم او دعا کوم، هغه دعا قبوله کړه! (۲۱) د خپل خدمتگار او د خپل قوم اسراییلو زاری چې د دې کور خواته یې کوي، واوره. د خپل استوګنځي یعنی د اسمان څخه یې واوره او مونږ وبخښه.

(۲۲) کله چې یو سړی د بل سړي په وړاندې په ګناه کولو باندې تورن شوی وي او هغه د خدای د کور د قربانۍ ځای ته راوستل شي او دا قسم وڅوري چې هغه بې ګناه دی، (۲۳) ای څښتنه، په اسمان کې یې واوره او د هغوی ترمنځ قضاوت وکړه. ګناهکار ته داسې سزا ورکړه چې د هغې وړ وي او هغه څوک چې بې ګناه وي، نو هغه ازاد کړه.

٢٤) کله چې ستا قوم اسراييل د هغې گناه له امله چې ستا په وړاندې يې کړې وي د دښمن له خوا ماتې وخورې او کله چې هغوی بېرته ستا خواته راوگرځي او په دې کور کې تاته دعا او د بڅښنې دپاره زاری وکړي، ٢٥) په هغه وخت کې په اسمان کې هغه دعا او زاری قبولې کړه. د خپل قوم اسراييلو گناه وڅښه او هغوی بېرته هغې ځمکې ته راوله چې هغوی او د هغوی نيکونو ته دې ورکړې وه.

٢٦) فرض کړه د خپل قوم د گناه له امله چې ستا په وړاندې يې کړې وي باران ودرولې. کله چې هغوی د دې کور په لور دعا وکړي او ستا د نوم ثنا او صفت وکړي او د خپلې گناه نه توبه وباسي، ځکه چې تا هغوی ته سزا ورکړې ده، ٢٧) نو بيا د هغوی دعا په اسمان کې واوړه او د خپل قوم اسراييلو يعنې د خپلو خدمتگارانو گناهونه وڅښه. هغوی ته د ژوند سمه لاره وروښايه او په هغه ځمکه باندې چې تا خپل قوم ته د ملکيت په توگه ورکړې ده، باران ووروه.

٢٨) کله چې په هېواد باندې قحطي، وبا، د غلو دانو په فصل سوځيدونکي باد يا مرض يا د ملخانو حمله راشي يا د هغوی دښمنان د هغوی ښارونه کلابند کړي، هره بلا يا مرض چې راشي، ٢٩) د هغوی دعاگانې او زاری واوړه. که چېرې ستا د قوم اسراييلو څخه يو څوک د غم او مصيبت په وخت کې خپل لاسونه د دې کور خواته ته پورته کړي، ٣٠) د هغه دعا واوړه. خپل د اوسېدلو په ځای يعنې په اسمان کې هغه ته غوږ ونيسه او هغه وڅښه. يوازې ته د انسان د زړه څخه خبر يې. د هر سړي سره داسې رويه وکړه څنگه چې د هغې وړ وي، ٣١) ترڅو ستا خلک ټول ژوند په هغې ځمکې کې چې تا زمونږ نيکونو ته ورکړې وه، ستا عزت او اطاعت وکړي.

٣٢) کله چې يو پردی سړی د کوم لېرې هېواد څخه چې ستا لوی نوم او شهرت يې اورېدلی وي او ستا د قدرت او لویو کارونو څخه خبر شوی وي، راشي او د دې کور خواته دعا وکړي، ٣٣) نو د اسمان څخه چې ستا د اوسېدلو ځای دی د هغه دعا قبوله کړه او هرڅه چې هغه سړی درڅخه

غواړي ورته وريږي كړه. په دې ډول به د ټولې نړۍ قومونه ستا د خپل قوم اسراييلو په شان تا وپېژني، ستا څخه ووپريږي او په دې باندې به پوه شي چې دغه كور چې ما جوړ كړى دى، ستا په نوم يادېږي.

٣٣) كله چې ته خپل قوم لېږي چې د خپلو دښمنانو سره د جگړې دپاره لاړ شي او هغوى كه هر چېرې وي، بيا د هغه ښار خواته چې تا غوره كړى دى او د دې كور په طرف چې ما ستا د عبادت دپاره جوړ كړى تاته دعا وكړي، ٣٥) د هغوى زارى او دعاگانې واوره. د اسمان څخه د هغوى دعاگانې قبولې كړه او هغوى ته برى وركړه.

٣٤) كله چې ستا قوم ستا په وړاندې گناه وكړي - او داسې څوك نشته چې گناه ونه كړي - او ته په هغوى په قهر شي، پرېږدي چې دښمنان هغوى ته ماتې وركړي او هغوى يو بل هېواد ته كه هغه نژدې وي يا لېږي د اسيرانو په توگه بوځي، ٣٧) نو د خپلو خلكو زارى او دعاگانې واوره. كه هغوى د اسيرتوب په هېواد كې توبه وباسي، تاته زارى وكړي او دا اقرار وكړي چې هغوى څومره گناهكار او بد عمله دي، نو اى څښتنه! د هغوى زارى او دعاگانې قبولې كړه. ٣٨) كه چېرې هغوى په هغه هېواد كې په رښتيا او اخلاص سره توبه وباسي او د هغه هېواد چې تا زمونږ نيكونو ته وركړى دى، هغه ښار چې تا غوره كړى دى او د دې كور خواته چې ستا دپاره مې جوړ كړى دى، خپل مخونه واپروي او تاته دعا وكړي، ٣٩) نو هغه وخت د هغوى زارى او دعاگانې واوره. په اسمان كې چې ستا د اوسېدلو ځاى دى، هغه قبولې كړه. د هغوى سره مرسته وكړه او د خپل قوم ټول گناهونه وبخښه.

٤٠) اوس اى زما خدايه، مونږ ته وگوره او په دې ځاى كې زمونږ دعاگانو ته غوږ ونيسه او قبولې يې كړه. ٤١) اى څښتن خدايه، اوس راپورته شه او د لوظ د صندوق سره چې ستا د قدرت نښه ده، خپل كور ته راشه او هلته تر ابدې پورې اوسه. زه دعا كوم كله چې د خلكو د ژغورلو دپاره

کاهنان ستا د قدرت اعلان وکړي، څوک چې تاته وفاداره دي د هغه کار دپاره به خوشحالي وکړي چې تا د هغوی دپاره کړی دی. (٤٢) ای څښتن خدایه، تل هغه مینه په یاد ساته چې تا د خپل خدمتگار داود سره کوله او د خپل غوره شوي پاچا څخه مخ مه اړوه.»

سلیمان او د خدای د کور وقف کېدل

(لومړی پاچاهان ٨: ٦٢ - ٦٦)

٧ (١) څنگه چې سلیمان د دعا کولو څخه وزگار شو، نو د اسمان څخه اور نازل شو او سوځېدونکې نذرانه او نورې قربانۍ یې وسوځولې. بیا د څښتن د جلال څخه کور ډک شو (٢) او کاهنانو له دې امله نه شو کولای چې دننه لاړ شي.

(٣) کله چې د اسراییلو قوم اور په رابنکته کېدو او د څښتن جلال یې د کور دپاسه ولید، هغوی په ځمکه باندې چې په تیرو باندې فرش شوې وه، سجده وکړه او د څښتن عبادت او د هغه شکر یې ادا کړ. هغوی دا دعا وکړه:

څښتن نېک دی

ده ابدې د هغه مینه

(٤) وروسته بیا پاچا او ټولو خلکو د څښتن حضور ته قربانۍ وړاندې کړې. (٥) سلیمان پاچا دوه ویشته زره غویان او یوسلو شل زره پسونه او وزې قربانې کړې. نو په دې ډول پاچا او ټولو خلکو د خدای کور وقف کړ. (٦) کاهنان په خپلو ټاکل شویو ځایونو کې ودرېدل. همدارنگه لایوانو د موسیقۍ د هغو آلو په غږولو سره چې داود جوړې کړې وې، د څښتن ستاینه یې کوله او

سندرې يې ويلې: «د هغه مينه تلپاتې ده،» لکه څنگه چې داود هغوی د دې وظيفې دپاره ټاکلي وو. هغوی ته مخامخ کاهنانو په داسې حال کې چې د اسراييلو ټول خلک ولاړ وو، سرنې غږول.

٧ سلیمان د حویلي منحنی برخه يعنې د خښتن کور ته مخامخ ځای سپېڅلی وگرځاوه، هغه ځکه دا کار وکړ چې د برنجو د قربانۍ ځای چې هغه جوړ کړی ؤ د دې ټولو نذرانو د ځایېدلو دپاره ډېر کوچنی ؤ. نو په سپېڅلي ځای کې يې سوځېدونکې نذرانې، د غلو دانو نذرانې او د څارويو وازگې د سلامتۍ د نذرانو دپاره وړاندې کړې.

٨ سلیمان او د اسراييلو قوم اووه ورځې اختر ولمانځه. په هغه کې په شمال کې د حمات د کنډو څخه نيولې په جنوب کې د مصر تر پولې ډېر خلک راغلي وو. ٩ هغوی ټولې څوارلس ورځې لمانځلې وې، اووه ورځې د قربانۍ ځای د وقف کېدو دپاره او اووه نورې ورځې د اختر دپاره. بيا په پنځلسمه ورځ ټول خلک د وروستني غونډې دپاره سره راټول شول. ١٠ د اوومې مياشتې په درويشتمه ورځ سلیمان خلک رخصت کړل. هغوی د هغو ښو کارونو له امله چې خښتن د داود، سلیمان او د خپل قوم اسراييلو دپاره يې کړي وو، په خوښۍ او خوشحاله زړونو خپلو کورونو ته لاړل.

سلیمان ته د خښتن بيا ښکاره کېدل

(لومړۍ پاچاهان ٩: ١ - ٩)

١١ کله چې سلیمان د خښتن کور او د شاهي ماڼۍ کار پای ته ورساوه او په برياليتوب سره يې د هغو دپاره خپلې ټولې نقشې عملي کړې، ١٢ خښتن په شپه کې هغه ته ورښکاره شو. هغه سلیمان ته وويل: «ما ستا دعا قبوله کړه او دا کور مې د داسې ځای په توگه غوره کړ چې ماته په کې قربانۍ وړاندې شي.

١٣) کله چې زه باران ودروم يا ملخان ولېرم چې فصلونه وخورې يا په خپل قوم باندې وبا نازله کړم، (١٤) که چېرې زما قوم چې زما په نامه نومول شوی دی، ماته د عاجزۍ سر تپت کړي، دعا وکړي، ماته رجوع وکړي او گناه کول بس کړي، بيا به زه د هغوی دعا په اسمان کې قبوله کړم. زه به هغوی وبخښم او يوځل بيا به د هغوی ځمکه حاصلخېزه کړم. (١٥) زه به سترگې په لار یم او د دې دپاره به تيار یم چې هغه ټولې دعاگانې قبولې کړم چې دلته کېږي، (١٦) ځکه چې ما دا کور غوره کړی دی او د داسې ځای په توگه مې سپېڅلی کړی دی چې تل تر تله زما عبادت په کې وشي. زه به په هغه باندې خپل نظر ساتم او تل به د هغه ساتنه کوم.

١٧) که چېرې ته د خپل پلار داود په شان په وفادارۍ سره زما خدمت وکړې او زما د قوانينو څخه اطاعت وکړې او هر هغه څه چې ما درته د هغه حکم کړی دی سرته ورسوې، (١٨) زه به هغه لوظ پوره کړم چې ستا د پلار داود سره مې کړی ؤ او ويلي مې وو چې د هغه اولاده به تل تر تله په اسراييلو باندې پاچاهي وکړي.

١٩) خو که چېرې تاسو يا د اسراييلو د قوم څخه يو څوک زما د هغو قوانينو او حکمونو څخه سرغړونه وکړي چې تاسو ته مې درکړي دي او د نورو خدايانو خدمت او عبادت وکړئ، (٢٠) نو زه به تاسو د هغې ځمکې څخه وباسم چې تاسو ته مې درکړې ده. همدارنگه به دا کور چې ما سپېڅلی کړی دی چې زما عبادت به په کې کېږي، پرېږدم او په هرځای کې به خلک په هغه باندې ملنډې ووهي او د هغه سپکاوی به وکړي. (٢١) اوس د دې کور ډېر درناوی کېږي. خو کله چې داسې وشي، هرڅوک چې د هغې په خوا کې تېرېږي هغه به حيران شي او پوښتنه به کوي: څښتن ولې دې هېواد او دې کور سره داسې عمل کړی دی؟ (٢٢) خلک به په ځواب کې وايي: دا ځکه چې هغوی خپل د نيکونو څښتن خدای چې هغوی يې د مصر څخه راويستلي وو، پرې ايښی دی. هغوی نور خدايان غوره کړي دي او د هغوی خدمت او عبادت کوي. له دې امله څښتن په هغوی باندې دا مصيبت راوستلی دی.»

۸ (۱) سلیمان په شلو کالو کې د خښتن کور او خپله ماڼۍ جوړه کړه. (۲) سلیمان هغه ښارگوټي هم بېرته ودان کړل چې حیرام پاچا هغه ته ورکړي وو او اسراییلیان یې هلته ولېږل چې په کې واوسېږي.

(۳) سلیمان په حمات صوبه باندې برید وکړ او هغه حای یې ونیوه. (۴) هغه د تدمور ښار چې په دښته کې ؤ، قوي کړ او په حمات کې یې هغه ټول ښارونه هم ودان کړل چې د ذخیرو د ساتلو مرکزونه وو. (۵) سلیمان دا لاندېني ښارونه هم بېرته ودان کړل: پورتنی او ښکتنی بیت حورون (هغه دواړه قوي ښارونه وو چې داسې دروازې یې درلودلې چې اړمونه یې درلودل). (۶) سلیمان بعلت او هغه ښارونه ودان کړل چې هغه ذخیرې په کې ساتلې او هغه ښارونه یې هم ودان کړل چې د هغه د اسونو او جنگي گاډیو دپاره وو. همدارنگه هغه هرڅه چې غوښتل په اورشلیم، لبنان او په هغې ټولې سیمې کې چې هغه ورباندې پاچاهي کوله، ودان کړل.

(۷) - (۸) سلیمان د بېگار دپاره د کنعان د خلکو ټوله اولاده مزدوران ونيول، یعنې هغه خلک چې د اسراییلو قوم د هغوی د هېواد د نیولو په وخت کې له منځه یو نه وړل. په دې کې حیتیان، اموریان، فرزیان، حویان او یبوسیان شامل وو چې د هغوی اولاده تر اوسه پورې غلامان دي. (۹) خو سلیمان د اسراییلیانو څخه یو هم د بېگار دپاره ونه نیوه، بلکې هغوی د هغه عسکر، قوماندانان او د هغه د جنگي گاډیو قوماندانان او گاډي وانان وو.

(۱۰) همدارنگه هغوی د سلیمان پاچا د ودانۍ د جوړولو لوړ رتبه مامورین وو. دوه سوه او پنځوسو کسانو به د هغو خلکو څارنه کوله چې کار به یې کاوه.

١١ سلیمان خپله بڼڅه چې د فرعون لور وه، د داود د ښار څخه خپلې نوې ماڼۍ ته چې د هغې دپاره یې جوړه کړې وه، بوتله. ځکه هغه وویل: «زما بڼڅه نه شي کولای د داود، یعنې د اسراییلو د پاچا په ماڼۍ کې ژوند وکړي، ځکه په هرځای کې چې د لوظ صندوق ایښودل شوی وي، هغه ځای سپېڅلی دی.»

١٢ سلیمان د قربانۍ په هغه ځای کې چې هغه د خدای د کور برنډې ته مخامخ جوړ کړی ؤ، څښتن ته سوځېدونکې نذرانې قربانې کړې. ١٣ هغه د موسی شرطونه پوره کړل چې د سبت په ورځ، د نوې میاشتې په اختر او په درېو اخترونو کې چې هر کال راځي یعنې د فطیرې ډوډۍ اختر، د لو اختر او د جونگړو په اختر کې څښتن ته سوځېدونکې نذرانې وړاندې کېدلې.

١٤ بیا سلیمان د خدای په کور کې کاهنانو او لایوانو ته خپلې وظیفې وروسپارلې او هغه اصول یې سرته ورسول چې خپل پلار یعنې داود ورکړي وو. لایوانو د ستاینې او د عبادت مشري په غاړه اخیستې وه او د کاهنانو سره به یې د هغوی په وظیفو کې مرسته کوله. هغه د هرې دروازې دپاره ډله ییز ساتونکي هم وټاکل، ځکه چې دا د خدای د خدمتگار داود حکم ؤ. ١٥ کاهنانو او لایوانو هغه لارښوونې چې داود پاچا هغوی ته د خزانو او نورو موضوعگانو په اړه ورکړې وې، په غور او تفصیل سره ترسره کړې.

١٦ په دې ډول د سلیمان ټول کارونه پوره شول. د څښتن د کور د بنیاد ایښودلو څخه نیولې د هغه د پوره کېدو پورې ټول کارونه په بريالیتوب سره سرته ورسېدل.

١٧ وروسته سلیمان عصیون جابر او د ایلټ ښارگوټو ته لاړ چې د ادوم د دریاب په غاړه پراته وو. ١٨ حیرام د خپلو سړیو د امر لاندې او د تجربه لرونکو کشتیوانانو سره هغه ته کشتۍ گانې وروولېرلې. هغوی د سلېمان د کسانو سره په کشتۍ گانو کې اوفیر ته سفر وکړ او د پنځلسو ټنو څخه

زیات سره زر یې راوړل او هغه یې سلیمان پاچا ته وسپارل.

د سلیمان او د شیبیا د ملکې لیدنه او کتنه

(لومړی پاچاهان ۱۰:۱-۱۳)

۹ (۱) کله چې د شیبیا ملکې د سلیمان د شهرت په اړه واورېدل، نو هغه اورشلیم ته راغله چې په سختو پوښتنو سره هغه وازمایي. هغه د یو لوی کاروان او اوبنانو سره چې عطر، ډبر سره زر او قیمتي تیرې ورباندې بار وې، راورسېدله. هغه سلیمان ته راغله او د هغو ټولو شیانو په هکله چې د هغې په ذهن کې وو، د هغه سره یې خبرې وکړې. (۲) سلیمان د هغې ټولو پوښتنو ته ځواب ورکړ، داسې یوه پوښتنه نه وه چې هغه یې بې ځوابه پرېښي وي.

(۳) کله چې د شیبیا ملکې د سلیمان حکمت او هغه مانی چې هغه جوړه کړې وه، (۴) هغه خواړه چې په دسترخوان باندې وو، د هغه د درباریانو د کښېناستلو ترتیب، د خدمتگارانو بڼه تنظیم او د هغوی کالي، د هغه ساقیان او د هغوی کالي او هغه سوځېدونکې نذرانې چې هغه د څښتن په کور کې وړاندې کولې ولیدلې، نو حقه حیرانه شوه. (۵) هغې پاچا ته وویل: «هغه څه چې ما په خپل هېواد کې ستاسو د کارونو او حکمت په اړه اورېدلي وو هغه رښتیا دي!» (۶) خو ما تر هغې پورې په دې باندې باور نه کاوه، ترڅو چې راغلم او دا هرڅه مې په خپلو سترگو ولیدل. خو حتی ما د دې په نیمايي هم نه وو اورېدلي، څه چې ما اورېدلي وو ستاسو حکمت د هغو څخه هم زیات دی. (۷) ستاسو خلک به څومره خوشحاله وي! او ستاسو درباریان به څومره خوښ وي چې تل ستاسو په حضور کې ولاړ وي او ستاسو حکمت ویني!

(۸) ثنا دې وي ستاسو څښتن خدای ته چې ستاسو څخه ډېر خوشحاله دی او تاسو یې په خپل تخت د پاچا په توګه کښېنولي یی چې د هغه په نوم پاچاهي وکړی. ځکه ستاسو خدای، د اسراییلو

د قوم سره مینه لري او هغه غوښتل چې اسراییلیان د تل دپاره ټینګ پاتې شي، نو خدای تاسو په هغوی باندې پاچا کړي یی چې عدالت او انصاف وکړی.»

۹) د شیبیا ملکې سلیمان پاچا ته د خلوړو ټنو څخه زیات سره زر، زیاته اندازه عطر او قیمتي تیرې ورکړې. هغه عطر چې شیبیا ملکې سلیمان پاچا ته ورکړل پخوا هېڅکله نه وو لیدل شوي.

۱۰) (د حیرام او د سلیمان کسانو د اوفیر څخه پرته له سرو زرو د نښتر لرګي او قیمتي تیرې هم راوړلې. ۱۱) پاچا د دې لرګیو څخه د څښتن د کور او د شاهي مانی دپاره زینې او د ساز

غبروونکو دپاره ربابونه او چنګونه جوړ کړل. د یهودا په خاوره کې داسې شیان مخکې نه وو لیدل شوي.) ۱۲) د شیبیا ملکې چې هرڅه غوښتل سلیمان پاچا ورته ورکړل، هغه ورته د هغو شیانو په پرتله چې هغې سلیمان ته راوړي وو ډېر شیان ورکړل. وروسته بیا ملکه د خپلو خدمتګارانو سره خپل هېواد یعنی شیبیا ته ستنه شوه.

د سلیمان پاچا شتمني

(لومړی پاچاهان ۱۰: ۱۴ - ۲۹)

۱۳) سلیمان پاچا هر کال نژدې درویشت ټنه سره زر لاسته راوړل. ۱۴) په دې کې هغه مالیات چې د سوداګرو له خوا ورکول کېدل، شامل نه وو. همدارنګه د عربو ټولو پاچاهانو او د اسراییلو حکمرانانو سپین او سره زر سلیمان ته راوړل.

۱۵) سلیمان پاچا د ټکول شویو سرو زرو څخه دوه سوه دانې لوی سپرونه جوړ کړل، په هر سپر کې نژدې اووه کیلوګرامه سره زر کارول شوي وو. ۱۶) همدارنګه هغه د ټکول شویو سرو زرو څخه درې سوه دانې کوچني سپرونه جوړ کړل چې په هر سپر کې د درېو کیلوګرامو څخه زیات سره زر وو. پاچا هغه د مانی په هغه سالون کې کېښودل چې د لبنان د ځنګل په نوم یادېده.

١٧) پاچا د فيل د غابونو څخه يو لوی تخت هم جوړ کړ او هغه ته يې د سوچه سرو زرو پوښ ورکړ. ١٨) تخت ته د ورختلو دپاره شپږ زینې وې او د پښو اېښودلو دپاره د سرو زرو يوه چوکۍ د تخت سره نښتې وه. د تخت دواړو خواو ته بازوگان وو او د هر يو په خوا کې د زمري مجسمه وه. ١٩) په شپږو زینو باندې د دولسو زمريانو مجسمې وې، د هرې زینې هرې خواته يوه يوه مجسمه وه. په بلې هېڅ پاچاهۍ کې داسې تخت نه ؤ جوړ شوی.

٢٠) د سليمان پاچا هغه جامونه چې د څښلو دپاره وو، ټول د سرو زرو څخه جوړ شوي وو. د هغه د مانې هغه سالون چې د لبنان د ځنگل په نوم يادېده، ټول سامان يې د سوچه سرو زرو څخه وو. د سليمان په وخت کې سپين زر بې ارزښته گڼل کېدل.

٢١) هغه کشتۍ گانې درلودلې چې د حيرام د کشتيوانانو سره به ترشيش ته تللې. د هغه کشتۍ گانې به په هرو درېو کالو کې يوځل راستنېدلې او سره زر، سپين زر، د فيل غابونه، بيزوگانې او د طاووس مرغان به يې راوړل.

٢٢) سليمان پاچا د نړۍ د نورو ټولو پاچاهانو څخه ډېر شتمن او د حکمت خاوند ؤ. ٢٣-٢٤) کال په کال به نور پاچاهان د هغه حضور ته راتلل چې د هغه حکمت وويني چې خدای ورته ورکړی ؤ. د هغوی څخه به هر يو تن د سپينو او د سرو زرو سوغاتونه، چينې، وسلې او عطر راوړل او اسونه او قچرې يې راوستلې.

٢٥) سليمان د خپلو اسونو او جنگي گاډيو د ساتلو دپاره څلور زره غوډلې درلودلې او همدا شان هغه ټول دولس زره اسونه درلودل چې ځينې يې په اورشليم او نورې يې په نورو ښارونو کې ساتلې.

٢٦) هغه په ټولو پاچاهانو باندې په شمال کې د فرات د سيند نه نيولې په جنوب کې د فلسطين تر

خاورې او د هغه ځای نه د مصر تر پولې حکمراني کوله.

۲۷ د هغه د پاچاهۍ په وخت کې سپین زر په اورشلیم کې د تیرو په شان یو عادي شی ؤ او د سبر د ونو لرگي لکه د یهودا د غرونو په لوېدیځو لمنو کې د انځرو د ونو په شان پرېمانه وو. ۲۸ د مصر او د نورو ټولو هېوادونو څخه یې اسونه د سلیمان دپاره راوستل.

د سلیمان مړینه

(لومړی پاچاهان ۱۱: ۴۱ - ۴۳)

۲۹ د سلیمان د پاچاهۍ نورې ټولې پېښې د شروع نه تر پایه پورې د ناتان نبي د تاریخ په کتاب، د اخیا شیلوني په پېشگویی او د عیدو نبي په رویاگانو کې چې عیدو د نباط د زوی یروبعام په هکله وې، لیکلې وې. ۳۰ سلیمان څلوېښت کاله په اورشلیم کې په ټولو اسراییلو باندې پاچاهي وکړه. ۳۱ نو وروسته هغه مړ شو او د خپل پلار داود په ښار کې ښخ شو. د سلیمان په ځای د هغه زوی رحبعام پاچا شو.

د شمالي قبیلو یاغیتوب

(لومړی پاچاهان ۱۲: ۱ - ۲۰)

۱۰ رحبعام شکیم ته لاړ، ځکه چې ټول اسراییلیان هلته راغونډ شوي وو چې هغه پاچا کړي.

۲ کله چې د نباط زوی یروبعام چې د سلیمان له لاسه مصر ته تښتېدلی ؤ، دا خبر واورېد، نو هغه د مصر څخه راستون شو. ۳ بیا هغوی یروبعام راوغوښت او هغه او د اسراییلو ټول خلک

رحبعام ته ورغلل او هغه ته يې وويل: ﴿٤﴾ «ستاسو پلار سليمان زمونږ سره ډېر سخت چلند كاوه او دروند بار يې په مونږ باندې ايښى ؤ. كه چېرې تاسو دا بار زمونږ د اوږو نه سپك او زمونږ دپاره ژوند اسانه كړئ، نو مونږ به ستاسو خدمت كوو.»

﴿٥﴾ رحبعام په ځواب كې وويل: «په درېو ورځو كې بېرته راشئ چې ځواب دركړم.» نو خلك لاړل.

﴿٦﴾ وروسته بيا رحبعام د هغو سپين ږيرو سره مشوره وكړه چې د هغه د پلار سليمان په ژوندانه كې يې د هغه خدمت كاوه. هغه پوښتنه وكړه: «تاسو څنگه مشوره راكوى چې دې خلكو ته څه ځواب ووايم؟» ﴿٧﴾ هغوى ځواب وركړ: «كه چېرې تاسو د دې خلكو سره نېكي وكړئ او هغوى ته داسې ځواب وركړئ چې خوشحاله شي، نو هغوى به تل ستاسو خدمتگاران وي.»

﴿٨﴾ خو رحبعام د هغو سپين ږيرو مشوره ونه منله او د هغو ځوانانو سره يې مشوره وكړه چې د هغه سره لوى شوي وو او د هغه خدمت يې كاوه. ﴿٩﴾ د هغوى څخه يې پوښتنه وكړه: «ستاسو مشوره څه ده؟ دې خلكو ته څه ځواب ووايم چې ماته وايي: هغه بار چې ستاسو پلار زمونږ په اوږو ايښى دى زمونږ څخه سپك كړه؟»

﴿١٠﴾ هغو ځوانانو په ځواب كې وويل: «هغو خلكو ته داسې ځواب وركړئ: <زما كوچنى گوته زما د پلار د ملا څخه پندې ده.﴾ ﴿١١﴾ زما پلار په تاسو باندې دروند بار ايښى ؤ، زه به هغه نور هم دروند كړم. زما پلار تاسو په قمچينو باندې وهلى، زه به تاسو په اغزي لرونكو قمچينو باندې ووهم.»

﴿١٢﴾ لكه څنگه چې رحبعام پاچا ويلي وو، درې ورځې وروسته يروبعام او ټول خلك هغه ته بېرته راغلل. ﴿١٣﴾ پاچا د سپين ږيرو د مشورې پروا ونه ساتله او خلكو ته يې ډېر سخت ځواب وركړ.

١٤ هغه د هغو ځوانانو مشوره ومنله او ويې ويل: «زما پلار په تاسو باندې دروند بار ايښی ؤ، زه به هغه نور هم دروند کړم. زما پلار تاسو په قمچينو وهلی، زه به تاسې په اغزي لرونکو قمچينو باندې ووهم.»

١٥ نو په دې ډول پاچا د خلکو غوښتنه ونه منله، ځکه چې په دې کې د خدای رضا وه، ترڅو هغه خبره سرته ورسېږي چې څښتن د اخيا نبي په وسيله چې د شيلوه څخه ؤ د نباط زوی يروبعام ته کړې وه. ١٦ کله چې ټولو اسراييليانو وليدل چې پاچا د هغوی خبره ونه منله، هغوی چيغې ووهلې: «مونږ بايد د داود د کورنۍ سره وفادار پاتې نه شو. زمونږ دپاره د داود په کورنۍ کې څه نشته. ای د اسراييلو خلکو، ځی چې خپلو کورونو ته لاړ شو! پرېږدئ چې رحبعام په خپلو خلکو باندې پاچاهي وکړي.» نو ټول اسراييليان خپلو کورونو ته لاړل. ١٧ رحبعام يوازې په هغو خلکو باندې پاچاهي کوله چې د يهودا په ښارگوټو کې اوسېدل.

١٨ بيا رحبعام پاچا د بېگار د کارونو مسوول ادورام اسراييليانو ته ولېږه، خو د اسراييلو خلکو هغه سنگسار کړ او ويې واژه. خو رحبعام په بېره په خپلې جنګي ګاډۍ کې سپور شو او اورشليم ته وتښتېد. ١٩ نو د اسراييلو شمالي قبيلو د هغې ورځې نه وروسته د داود د شاهي کورنۍ په وړاندې بغاوت پيل کړ.

رحبعام ته د شمعيه نبي خبرداری

(لومړی پاچاهان ١٢: ٢١ - ٢٤)

١١ کله چې رحبعام اورشليم ته ورسېده، هغه د يهودا او بنيامين د قبيلو څخه يوسلو اتيا زره غوره شوي عسکر راغونډ کړل. هغه پرېکړه وکړه چې په اسراييلو باندې حمله وکړي او د اسراييلو شمالي قبيلې يوځل بيا تر خپل واک لاندې راولي.

۲) خو خښتن شمعيه نبي ته وويل: ۳) «د يهودا پاچا يعني د سليمان زوی رحبعام او د يهودا او بنيامين د قبيلو اسراييليانو ته ووايه: ۴) «د اسراييلو په خلکو باندې چې ستاسو ورونه دي حمله ونه کړي، ټول خپلو کورونو ته لاړ شي. هغه څه چې پېښ شوي دي هغه زما رضا ده.» نو هغوی د خښتن د حکم څخه اطاعت وکړ او د يروبعام په خلاف جگړې ته لاړ نه شول.

رحبعام او د ښارونو قوي کېدل

۵) رحبعام په اورشلیم کې پاتې شو او په يهودا کې يې څو ښارونه په نظامي کلاگانو بدل کړل، ترڅو د خپلې سيمې په دفاع کولو کې ورڅخه کار واخلي. په هغو کې دا ښارونه شامل وو: ۶) بيت لحم، عيتام، تقوع، ۷) بيت صور، سوکوه، عدولام، ۸) جت، مريشه، زيف، ۹) ادوراييم، لاکيش، عزيزه، ۱۰) زرعه، ايالون او حبرون. دا د يهودا او د بنيامين قوي ښارونه دي. ۱۱) هغه هر يو ښار ته د لښکرو يو يو قوماندان ورکړ او په ښارونو کې يې خواړه، د زيتونو تېل او د انگورو شراب ذخيره کړل. ۱۲) دغه ښارونه يې په سپرونو او نيزو باندې سمبال کړل او په دې ډول يې هغه قوي کړل او د يهودا او بنيامين قبيلې يې د خپل واک لاندې وساتلې.

يهودا ته د کاهنانو او لايوانو راتگ

۱۳) کاهنانو او لايوانو د اسراييلو هغه ټول ځايونه چې په کې اوسېدل، پرېښودل، ترڅو د رحبعام څخه ملاتړ وکړي. ۱۴) څرنګه چې يروبعام او د هغه زامنو، لايوان د خښتن د کاهنانو په توګه د خپلو وظيفو څخه لېرې کړل، لايوانو په اسراييلو کې خپل جايداد او څرځايونه پرېښودل او اورشلیم او د يهودا نورو ځايونو ته يې کډه وکړه. ۱۵) يروبعام خپل کاهنان غوره کړل چې د اسراييلو په سيمه ييزو عبادتځايونو کې، يعني هغو ځايونو کې چې د سخوندرانو او د وزو بتان هم وو، خدمت وکړي. ۱۶) د اسراييلو د ټولو قبيلو څخه هغه خلک چې په اخلاص سره يې غوښتل د اسراييلو د

څښتن خدای عبادت وکړي، لایوانو پسې اورشلیم ته لارل، ترڅو وکولای شي چې د خپلو نیکونو څښتن خدای ته قربانۍ وړاندې کړي. (۱۷) په دې کار باندې هغوی د یهودا پاچاهي قوي کړه او هغوی درې کاله د رجبام د سلیمان د زوی څخه ملاتړ وکړ، ځکه چې په دې دوران کې هغوی د داود او د سلیمان لاره غوره کړه.

د رجبام کورنۍ

(۱۸) رجبام د داود د زوی یعنې یریموت د لور محلت سره واده وکړ چې مور یې د الیاب لور او د یسې لمسی یعنې ابیحایل وه. (۱۹) د رجبام او د محلت درې زامن پیدا شول چې دا یې نومونه وو: یعوش، شمیریا او زهم. (۲۰) بیا رجبام د ابشالوم د لور معکې سره واده وکړ. ایبا، عتای، زیزا او شلومیت د هغوی اولادونه وو.

(۲۱) رجبام اتلس ښځې او شپېته وینځې درلودلې او د اته ویشتو زامنو او د شپېتو لورگانو پلار ؤ. رجبام ته د خپلو ټولو ښځو او وینځو څخه معکه ډېره گرانه وه، (۲۲) نو هغه ایبا د معکه زوی د خپلو زامنو مشر وټاکه، ترڅو د هغه څخه وروسته پاچا شي. (۲۳) رجبام په عاقلانه ډول خپلو زامنو ته مسوولیتونه وروسپارل او د یهودا او د بنیامین په قوي ښارونو کې یې هغوی ځای په ځای کړل. هغوی ته یې پرېمانه خوراکي شیان ورکړل او ډېرې ښځې یې ورته وکړې.

په یهودا باندې د مصریانو یرغل

(لومړی پاچاهان ۱۴: ۲۵ - ۲۸)

۱۲ (۱) څنگه چې رجبام د خپلې پاچاهۍ واک تر لاسه کړ او قوي شو، هغه او د هغه ټول قوم د څښتن د شریعت لاره پرېښودله. (۲) نو د رجبام د پاچاهۍ په پنځم کال څښتن هغوی ته د

بې وفايي په خاطر سزا ورکړه. هغه د مصر پاچا شيشق ته اجازه ورکړه چې په اورشليم باندې حمله وکړي. (٣) شيشق د خپلو يو زرو او دوه سوو جنگي گاډيو او شپېتو زرو اس سوارانو او د ليبيايي، شکيم او ايتوپيايي د بې شمېرو عسکرو په مرسته حمله وکړه. (٤) هغه په يهودا کې قوي بنارونه ونيول او تر اورشليمه پورې يې پرمختگ وکړ.

(٥) شمعيه نبي رحبعام پاچا او د يهودا هغو مشرانو ته ورغی چې د شيشق څخه د تېنې له امله په اورشليم کې راغونډ شوي وو. شمعيه هغوی ته وويل: «ستاسو دپاره څښتن دا پيغام لري: «تاسو زه پرېښودم، نو زه هم اوس تاسو شيشق ته پرېږدم.»

(٦) پاچا او مشرانو خپله گناه ومنله او وپې ويل: «څښتن عادل دی.»

(٧) کله چې څښتن دا وليدل، شمعيه ته يې وويل: «له دې امله چې هغوی اوس خپله گناه ومنله، زه به هغوی ټول تباه نه کړم. نو کله چې شيشق حمله وکړي، زه به يو شمېر کسان وژغورم. زما غضب به د شيشق په وسيله په اورشليم باندې نازل نه شي. (٨) خو هغوی به د شيشق رعيت شي، ترڅو وپوهېږي چې زما د خدمت کولو او د نړۍ د حاکمانو د خدمت کولو ترمنځ څومره فرق دی.»

(٩) شيشق پاچا په اورشليم باندې بريد وکړ او هغه د څښتن د کور او د شاهي ماڼۍ ټولې خزاني د ځان سره يوړلې. برسېره پر دې هغه سپرونه چې سليمان د سرو زرو څخه جوړ کړي وو، هم يووړل. (١٠) نو رحبعام د هغو په ځای برنجي سپرونه جوړ کړل او هغه يې د هغو ساتونکو قوماندانانو ته وسپارل چې د شاهي ماڼۍ په دروازه کې يې پېره کوله. (١١) هرکله به چې پاچا د څښتن کور ته ورتللو، نو د ساتونکو گارډ به سپرونه وړل او وروسته به يې بېرته د پېره دارانو کوټې ته راوړل.

(١٢) څرنگه چې رحبعام خپله گناه ومنله، نو د څښتن د غضب نه يې خلاصون پيدا کړ او په پوره

توگه له منځه لاړ نه شو او په يهودا کې څه ناڅه نېک کارونه کېدل.

د رجبام د پاچاهۍ د پېښو لنډيز

(لومړی پاچاهان ۱۴: ۲۱، ۱۴: ۲۹ - ۳۱)

۱۳) رجبام پاچا په اورشلیم کې خپل ځان ټينگ کړ او پاچاهي يې وکړه. هغه د يو څلوېښت کلنۍ په عمر پاچا شو او په اورشلیم کې يې اوولس کاله پاچاهي وکړه. اورشلیم هغه ښار ؤ چې څښتن هغه د اسراييلو د ټولو قبيلو څخه د خپل عبادت دپاره غوره کړی ؤ. د رجبام د مور نوم نعمة وه چې د عمون د هېواد څخه وه. ۱۴) هغه بد کارونه کول، ځکه چې هغه کونښنې نه کاوه د څښتن رضا معلومه کړي.

۱۵) رجبام چې د خپلې پاچاهۍ په وخت نور هرڅه وکړل د هغه د کورنۍ د نسب نامې په شمول د دوو نيانو يعنې د شمعيه او د عيدو په تاريخ کې ليکل شوي دي. په دې ټوله موده کې د رجبام او يروبعام ترمنځ جگړه وه. ۱۶) رجبام مړ شو او د داود د ښار په شاهي هديره کې ښخ شو. د رجبام زوی اييا د هغه په ځای پاچا شو.

د يهودا پاچا اييا

(لومړی پاچاهان ۱۵: ۱ - ۸)

۱۳) ۱) د يروبعام د پاچاهۍ په اتلسم کال، اييا د يهودا پاچا شو ۲) او هغه درې کاله په اورشلیم کې پاچاهي وکړه. د هغه مور ميکايا نومېدله چې د اوري بيل لور وه. اوري بيل د جبعې د ښار څخه ؤ.

د ایبا او یروبعام ترمنځ جگړه پیل شوه، (۳) د ایبا په لښکرو کې څلور سوه زره غوره شوي زړور جنگیالی وو او یروبعام همداسې د اته سوه زره زړورو جنگیالیو په درلودلو سره د هغه مقابله وکړه.

(۴) ایبا د صمارایم د غره سرته چې د افرایم په غرنۍ سیمه کې ؤ، پورته شو او ویې ویل:

«یروبعامه او ټولو اسراییلیانو واورئ! (۵) ایا تاسو نه پوهېږئ چې د اسراییلو څښتن خدای د داود او د هغه د اولادې سره د تل دپاره په اسراییلو باندې د پاچاهۍ کولو نه ماتېدونکې لوظ کړی دی؟

(۶) خو ای د نباط زویه یروبعامه، ته د داود د زوی سلیمان درباري وې او تا د خپل بادار په

وړاندې بغاوت وکړ. (۷) وروسته یوه ډله بدمعاشان ستا شاوخوا راغونډ شول او د سلیمان زوی

رحبعام تاسو مجبور کړ چې خبره مو ومني. هغه یو نوی ځوان او ډېر بې تجربه ؤ، نو ځکه یې ونه شو کولای چې ستاسو سره مقاومت وکړي.

(۸) اوس تاسو فکر کوئ چې د هغې پاچاهۍ په ضد جنگېدلی شی چې څښتن د داود اولادې ته

ورکړې ده. تاسو یو لوی لښکر لرئ او هم هغه د سرو زرو سخوندران چې یروبعام جوړ کړل چې

ستاسو خدایان شي. (۹) تاسو لاویان او د څښتن کاهنان یغني د هارون اولاده وشرله. د هغوی په

ځای تاسو د نورو قومونو په شان کاهنان وټاکل. هرڅوک چې د یو غویي یا د اووه پسونو سره

راشي، کولای شي چې خپل ځان ستاسو د تش په نامه خدایانو د یو کاهن په توګه سپېڅلی کړي.

(۱۰) خو څښتن زمونږ خدای دی. مونږ د هغه څخه مخ نه دی اړولی! کاهنان چې د هارون اولاده

ده د څښتن خدمت کوي او لاویان د هغوی سره مرسته کوي. (۱۱) هغوی هر سهار او ماښام څښتن

ته سوځېدونکې نذرانې وړاندې کوي او خوشبویي ورته سوځوي. هغوی سپېڅلي ډوډۍ په یو داسې

مېز باندې ږدي چې پاک شوی وي او هر ماښام د سرو زرو په څراغدان باندې څراغونه بلوي. مونږ

د خپل څښتن خدای د امرونو پیروي کوو، خو تاسو ورڅخه مخ اړولی دی! (۱۲) په خپله خدای

زمونږ مشر او لارښود دی او د هغه کاهنان د سرنیو سره دلته دي، هغوی تیار دي چې سرنی

وغړوي، ترڅو مونږ ستاسو په خلاف جگړې ته راوغواړي. ای د اسراییلو خلکو! د خښتن یعنی د خپلو نیکونو د خدای په خلاف مه جنگپری! تاسو دا جگړه نه شی گټلی!»

۱۳) خو په داسې حال کې چې ایبا خبرې کولې، یروبعام خپل ځینې عسکر پټ ولېږل چې د شا له خوا د یهودا په لښکرو باندې برید وکړي او پاتې کسان د مخې له خوا ورباندې راغلل. ۱۴) د یهودا لښکرو ولیدل چې د مخې او د شا له خوا په هغوی باندې برید روان دی. نو هغوی خښتن ته د مرستې په خاطر زاری وکړلې او کاهنانو سرنی وغږول. ۱۵) د یهودا لښکرو په لوړ اواز چیغه ووهله او کله چې هغوی چیغه ووهله، نو بیا ایبا او د هغه لښکرو برید وکړ او خدای یروبعام او د اسراییلو لښکرو ته ماتې ورکړه. ۱۶) اسراییلیان وټنټېدل او خدای هغوی د یهودا د لښکرو په لاس تسلیم کړل. ۱۷) ایبا او د هغه لښکر هغوی ته درانه زیانونه ورواړول او د اسراییلو پنځه سوه زره تر ټولو غوره شوي عسکر ووژل شول. ۱۸) په هغه وخت کې اسراییلیانو ماتې وخوړله او د یهودا لښکرې بریالی شوې، ځکه چې هغوی د خپلو نیکونو په خښتن خدای باندې توکل وکړ.

۱۹) ایبا د یروبعام لښکرې تعقیب کړې او د اسراییلو ښارگوټي یې د یروبعام څخه ونيول، یعنی بیت ییل، یشانه او عفرون د هغو د شاوخوا کلیو سره. ۲۰) د ایبا د پاتې پاچاهۍ په دوران کې یروبعام هېڅکله خپل قوت بېرته تر لاسه نه کړ. خښتن یروبعام وواهه او هغه مړ شو، ۲۱) خو ایبا نور هم قوي شو. هغه څوارلس ښځې، دوه ویشتم زامن او شپاړس لوڼې درلودلې. ۲۲) د ایبا د پاچاهۍ نورې پېښې چې په هغو کې د هغه خبرې او کارونه شامل دي د عیدو نبي په تاریخ کې لیکل شوي دي.

د یهودا پاچا اسا

۱۴) ایبا مړ شو او د داود د ښار په شاهي هدیره کې ښخ شو. د هغه زوی اسا د هغه په

ځای پاچا شو. د هغه په وخت کې په یهودا کې لس کاله سوله وه.

۲) اسا هغه کارونه کول چې د خښتن خدای په نظر کې ښه او سم وو. ۳) هغه د پردیو خدایانو د قربانۍ او بتانو ته د عبادت ځایونه وړان کړل. هغه د تیرو ستنې ټوټې ټوټې کړې او د اشیره بتان یې راوغورځول. ۴) هغه د یهودا په خلکو باندې امر وکړ چې د خښتن یعنې د خپلو نیکونو د خدای عبادت وکړي او د هغه قوانینو او حکمونو ته غاړه کېږدي. ۵) هغه د یهودا په ټولو ښارگوټو کې د عبادت سیمه ییز ځایونه او د خوشبویی قربانگاوي وړانې کړې. له دې امله د هغه د پاچاهۍ په وخت کې امن او آرامي وه.

۶) د اسا د پاچاهۍ په وخت کې د یهودا په سیمه کې آرامي وه. په هغه وخت کې هغه په یهودیه کې قوي ښارونه جوړ کړل او څو کاله هلته جنگ نه ؤ، ځکه چې خښتن هغوی ته آرامي ورکړې وه. ۷) هغه د یهودا خلکو ته وویل: «راځئ چې د دې ښارونو دپاره دپوالونه او د څارنې برجونه جوړ کړو او داسې دروازې ورته جوړې کړو چې په اړمونو بندېږي. دا هېواد تر اوسه پورې زمونږ دی، ځکه چې مونږ خپل خښتن خدای ته رجوع کړې ده. هغه د ټولو دښمنانو څخه په آرامۍ کې ساتلي یو.» خلکو ښارونه آباد کړل او نېکمرغه شول.

۸) اسا یو لوی لښکر درلود: د هغوی څخه درې سوه زره تنه د یهودا د قبیلې څخه وو او لوی سپروونه او نېزې ورسره وې. دوه لکه او اتیا زره تنه د بنیامین د قبیلې څخه وو او کوچني سپروونه او لیندې ورسره وې. هغوی ټول زړور جنگیالي وو.

د ایتوپیا د لښکرو ماتې

۹) زارح ایتوپیايي د یو میلیون کسيزه لښکر او درې سوه جنگي گاډيو سره په یهودا باندې حمله

وکره او تر مریشه پورې یې پرمختګ وکړ. (۱۰) اسا حرکت وکړ چې د هغه سره وجنگیږي او دواړې خواوې مریشه ته نژدې د صفاته په دره کې، ځای په ځای شوې. (۱۱) اسا خپل څښتن خدای ته زاري وکړه او ویې ویل: «ای څښتنه، یوازې ته د یو کمزوري لښکر سره مرسته کولای شې چې یو قوي لښکر ته ماتې ورکړي. ای زمونږ څښتن خدایه، مونږ ستا په مرستې باندې تکیه کوو. مونږ ستا په نوم د دې قوي لښکر سره د جنگ دپاره راغلي یو او مونږ پوهېږو چې ته به ماتې نه خورې. ته زمونږ څښتن خدای یې.»

(۱۲) نو څښتن د ایتویایانو لښکرو ته د اسا او یهودا د لښکرو په لاس ماتې ورکړه او هغوی وتښتېدل. (۱۳) بیا اسا او د هغه عسکرو هغوی تر جرار پورې تعقیب کړل. دومره ډېر ایتویایان ووژل شول چې د هغوی لښکر ونه شو کولای چې بېرته سره یو ځای شي او وجنگیږي. څښتن او د هغه لښکر هغوی تباہ کړل او هغوی په زیاته اندازه غنیمت ونيو. (۱۴) هغوی وکولای شول چې د جرار د شاوخوا سیمو ښارونه له منځه یوسي، ځکه چې څښتن په دغو خلکو باندې وېره راوستې وه. له دې امله چې دې ښارونو ډېر غنیمت درلود، نو د اسا لښکرو دا ټول لوټ کړل. (۱۵) هغوی په هغو کمپونو باندې هم حمله وکړه چې شپانه په کې اوسېدل او ډېر پسونه، وزې او اوبنان یې ونيول. بیا هغوی بېرته اورشلیم ته راستانه شول.

اسا او په یهودا کې د بتانو ماتول

۱۵ (۱) د عودید په زوی عزریا باندې د خدای روح نازل شو (۲) او هغه لاړ چې د اسا پاچا سره لیدنه کتنه وکړي. عزریا هغه ته وویل: «ای اسا او د یهودا او د بنیامین ټولو خلکو، ماته غوږ ونیسئ! تر هغه وخته پورې چې تاسو د څښتن سره یئ، هغه ستاسو سره مل دی، که چېرې تاسو د هغه په لټه کې شئ، هغه به پیدا کړئ. خو که چېرې د هغه څخه مخ واورئ هغه به هم ستاسو څخه

مخ واړوي. (۳) اسراييلو ډېره موده پرته له رنښتيني خدای او شريعت څخه ژوند تېراوه. کاهنان نه وو چې هغوی ته څه ورزده کړي. (۴) خو د مصيبت په وخت کې به د اسراييلو څښتن خدای ته راگرځېدل. هغوی د خدای په لټه کې شول او هغه يې پيدا کړ. (۵) په هغه وخت کې هېچا نه شو کولای چې په امن سره تگ وکړي، ځکه چې په هر هېواد کې نارامي او گډوډي وه. (۶) يو قوم به په بل قوم باندې او يو ښار به په بل ښار باندې ظلم او تېری کاوه، ځکه چې خدای هغوی په هر ډول مصيبت او کړاو اخته کړل. (۷) خو تاسو تکړه او زړور اوسئ او بې حوصلې کېږئ مه. بيا چې تاسو کوم کار کوئ، تاسو ته به د هغې اجر درکول کېږي.»

(۸) کله چې اسا د عوديد د زوی عزريا پېشگويي واورېدله، نو هغه زړور شو. هغه ټول هغه بتان لېرې کړل چې د يهودا او د بنيامين په خاوره کې وو او همدارنگه هغه بتان چې په هغو ښارونو کې وو چې هغه د افرايم په غرنۍ سيمه کې نيولي وو. هغه د څښتن د قربانۍ ځای هم بېرته جوړ کړ چې د هغه د کور د برنډې په مخکې و. (۹) اسا د يهودا او د بنيامين ټول خلک او همدارنگه د افرايم، منسي او د شمعون د سيمو خلک چې د هغوی سره په يهودا کې اوسېدل، راوغوښتل. د دې خلکو زيات شمېر د اسا پلويان شوي وو، ځکه چې هغوی ليدلي وو چې د هغه څښتن خدای د هغه سره مل دی. (۱۰) د اسا د پاچاهۍ د پنځلسم کال په درېمه مياشت، هغوی په اورشليم کې راغونډ شول. (۱۱) په هماغه ورځ هغوی د هغه غنيمت څخه چې د ځان سره يې راوړی و، څښتن ته اووه سوه غوايان او اووه زره پسونه قرباني کړل. (۱۲) هغوی لوظ وکړ او دا خبره يې ومنله چې د زړه له کومي او په ټول ځان به د خپلو نیکونو د څښتن خدای عبادت کوي. (۱۳) هرچا، ځوان او زوړ، نارينه او ښځې چې د هغه عبادت به يې نه کاوه، هغه به وژل کېده. (۱۴) هغوی په لوړ اواز سره سړني وغږول او د څښتن په نوم يې قسم وخوړ چې په خپل لوظ به ودرېږي. (۱۵) د يهودا ټول خلک خوشحاله وو، ځکه چې هغوی د زړه له کومي دا لوظ کړی و. هغوی په شوق سره د څښتن عبادت کاوه او څښتن هغوی قبول کړل او هغوی ته يې د هرې خوا نه سوله ور په برخه کړه.

١٦) اسا پاچا حتی خپله نیا معکه د ملکې د مور په توگه د خپل مقام څخه لېرې کړه، ځکه چې هغې د اشیره کرغېرن بت جوړ کړی ؤ. اسا هغه بت رانسکور کړ، هغه یې ټوټې ټوټې کړ او ټوټې یې د قدرون په دره کې وسوځولې. ١٧) که څه هم اسا د اسراییلو د عبادت سیمه بیز ځایونه له منځه یو نه وړل، خو هغه ټول عمر څښتن ته وفادار پاتې شو. ١٨) هغه د خدای په کور کې سره زر او سپین زر او نور ټول شیان کېښودل چې هغه او د هغه پلار خدای ته وقف کړي وو.

١٩) د اسا د پاچاهۍ تر پنځه دېرشم کاله پورې هلته نوره هېڅ جگړه ونه شوه.

په یهودا باندې د اسراییلو پاچا بعشا يرغل

(لومړی پاچاهان ١٥: ١٧ - ٢٢)

١٦) د اسا د پاچاهۍ په شپږ دېرشم کال د اسراییلو پاچا بعشا په یهودا باندې حمله وکړه او د رامه ښار یې ونیو. هغه دا ښار قوي کړ، د دې دپاره چې د یهودا د ټولو خلکو د تگ راتگ مخه ونیسي. ٢) نو اسا پاچا هغه سپین زر او سره زر چې د څښتن د کور او د خپلې ماڼۍ په خزانو کې وو واخیستل. بیا یې هغه دمشق ته د سوریې پاچا بنهدد ته د دې پیغام سره ولېږل: ٣) «زما او ستاسو ترمنځ دې داسې یو تړون وي لکه څنگه چې زما د پلار او ستاسو د پلار ترمنځ ؤ. گورئ! زه تاسو ته سپین او سره زر درلېږم. نو خپل تړون اوس د اسراییلو د پاچا بعشا سره مات کړئ، ترڅو هغه خپلې لښکرې زما د سیمې څخه وباسي.»

٤) بنهدد پاچا د اسا غوښتنه ومنله او خپل قوماندانان او لښکرې یې ولېږلې چې د اسراییلو په ښارونو باندې حمله وکړي. هغوی عیون، دان، آبل مایم او د نفتالي ټول هغه ښارونه ونیول چې گودامونه په کې وو. ٥) کله چې بعشا له دې څخه خبر شو، هغه د رامه ښار د قوي کولو نه لاس واخیست او کار یې بس کړ.

٦) بيا اسا پاچا د ټولې يهودا څخه سړي راغونډ کړل او په هغوی باندې يې هغه تيرې او تيرونه يووړل چې بعشا په رame کې ورڅخه کار اخيست او هغوی دا د جبع او مصفه د ښارونو په قوي کولو کې ولگول.

حناني نبي او د اسا غندنه

٧) په هغه وخت کې حناني نبي اسا ته ورغی او ورته ويې ويل: «تا د خپل څښتن خدای په ځای د سوريې په پاچا باندې تکیه کړې ده. اوس د سوريې لښکرې ستا له لاسه وتلې دي. ٨) په یاد دې دي چې د ايتوييانو او د ليبييانو لښکرې چې زيات شمېر جنگي گاډۍ او اس سواران يې درلودل، څومره زورورې وې؟ خو هغه وخت تا په څښتن باندې توکل وکړ چې مرسته درسره وکړي او هغوی ته دې ماتې ورکړه. ٩) څښتن په ځير سره ټولې نړۍ ته گوري او هغو خلکو ته قوت ورکوي چې هغه ته وفادار دي. تا د کم عقلتوب کار کړی دی، نو له دې څخه وروسته به تل په جگړه کې يې.»

١٠) کله چې اسا دا خبرې واورېدلې، هغه دومره په نبي باندې په قهر شو چې حناني يې په زندان کې واچاوه. د هماغه وخت نه اسا په ځينو خلکو باندې خپل ظلمونه پيل کړل.

د اسا مړينه

(لومړی پاچاهان ١٥: ٢٣ - ٢٤)

١١) اسا چې د خپلې پاچاهۍ په وخت کې له شروع نه تر پايه پورې هرڅه وکړل هغه د يهودا او د اسراييلو د پاچاهانو د تاريخ په کتاب کې ليکل شوي دي. ١٢) اسا د خپلې پاچاهۍ په نهه دېرشم کال د پښو په يوې سختې ناروغۍ اخته شو. خو حتی په هغه وخت کې هم د مرستې دپاره هغه

څښتن ته نه، بلکې ډاکټرانو ته رجوع وکړه. (۱۳) دوه کاله وروسته هغه مړ شو. (۱۴) هغوی د هغه په مړي باندې ډول ډول خوشبويي او عطرونه لگولي وو او د هغه د درنښت دپاره يې يو ډېر لوی اور بل کړ. هغه د داود په ښار کې په هغه قبر کې ښخ شو چې هغه د خپل ځان دپاره جوړ کړی ؤ.

د يهودا پاچا يهوشافاط

۱۷ (۱) يهوشافاط د خپل پلار اسا په ځای پاچا شو او د اسراييلو په خلاف يې خپل ځان قوي کړ. (۲) هغه د يهودا په ټولو قوي ښارونو کې عسکر او د يهودا په پاتې سيمه کې او همدارنگه د افرايم په هغو ښارونو کې چې د هغه پلار اسا نيولي وو، نظامي پوستې ځای په ځای کړې.

(۳) څښتن د يهوشافاط سره مل ؤ، په دې خاطر چې يهوشافاط د خپل نيکه داود هغه لاره غوره کړې وه چې هغه د خپلې پاچاهۍ په پيل کې خپله کړې وه. هغه د بل عبادت ونه کړ، (۴) بلکې هغه د خپل پلار د خدای عبادت کاوه، د هغه حکمونه يې منل او د اسراييلو د پاچاهانو غلطه لاره يې غوره نه کړه. (۵) نو څښتن هغه ته د يهودا په پاچاهۍ باندې ټينگ واک ورکړی ؤ. د يهودا ټولو خلکو يهوشافاط ته سوغاتونه راوړل او هغه ډېر شتمن او عزتمن شو. (۶) يهوشافاط په پوره توگه څښتن ته وفادار پاتې شو. برسېره پردې هغه په يهودا کې سيمه ييز عبادتخايونه او د اشيره بتان له منځه يووړل.

(۷) هغه د خپلې پاچاهۍ په درېم کال د يهودا ښارونو ته د زده کړې دپاره دا لاندې مامورين ولېږل: بنحاييل، عوبديا، زکريا، نتنييل او ميکايا. (۸) د هغوی سره نهه لايوان او دوه کاهنان لاړل. لايوان دا وو: شمعيه، نتنيا، زبديا، عساهيل، شميراموت، يهوناتان، ادونيا، طوبيا او طوب ادونيا. کاهنان دا وو: اليشمع او يهورام. (۹) هغوی د څښتن د تورات کتاب واخيست او د يهودا په ټولو

ښارونو کې ګرځېدل او خلکو ته يې تعليم ورکاوه.

۱۰ د يهودا په شاوخوا پاچاهيو باندې د خښتن وپره راغله، نو د هغوی څخه هېچا په يهوشافاط باندې حمله ونه کړه. ۱۱ ځينو فلسطينيانو د باج په توګه هغه ته سپين زر او نور سوغاتونه راوړل. عربانو هغه ته اووه زره اووه سوه پسونه او په همدې شمېر وزان راوړل.

۱۲ نو يهوشافاط نور هم د قدرت خاوند شو. هغه په يهودا کې کلاګانې او د ګودامونو دپاره ښارونه ودان کړل ۱۳ چې هغه په کې په لوی شمېر ذخيرې ساتلې وې. هغه په اورشليم کې يو شمېر زړور او تکړه عسکر هم وساتل چې ۱۴ د خپلو طايفو له مخې راغونډ شوي وو. د يهودا د طايفو څخه: ادنه د زر کسيزو ډلو لومړنی قوماندان ؤ او درې لکه عسکر د هغه د قوماندې لاندې وو. ۱۵ يهوحانان دوهم قوماندان ؤ او دوه سوه اتيا زره عسکر يې د قوماندې لاندې وو. ۱۶ د زکري زوی عمسيا چې په خپله خوښه د خښتن خدمت کاوه، هغه درېم قوماندان ؤ او دوه لکه عسکر يې تر لاس لاندې وو. ۱۷ د بنيامين د طايفو څخه: لومړنی قوماندان يې الياداع، يو زړور جنگيالی ؤ. دوه لکه عسکر د هغه د قوماندې لاندې وو چې ټولو سره ليندې او سپرونه وو. ۱۸ دوهم قوماندان يې يهوزاباد ؤ او يو لکو اتيا زره تنه وسله وال عسکر يې د قوماندې لاندې وو.

۱۹ دغو عسکرو په اورشليم کې د پاچا خدمت کاوه او برسیره پردې پاچا په ټوله سيمه کې نور عسکر هم درلودل چې د يهودا په قوي شويو ښارونو کې يې ځای په ځای کړي وو.

د ميکايا نبي خبرداری اخاب ته

(لومړی پاچاهان ۲۲: ۱ - ۲۸)

۱۸ يهوشافاط ډېر شتمن او عزتمن ؤ. هغه خپل زوی ته د اخاب لور واده کړه او په دې

۲) یو څو کاله وروسته یهوشافاط د اخاب د لیدني دپاره د سامريې ښار ته ورغی. اخاب د

یهوشافاط او د هغه د درباریانو د درناوي دپاره ډېر پسونه او غوایان حلال کړل او یوه لویه مېلمستیا

یې جوړه کړه. هغه هڅه وکړه چې یهوشافاط دې خبرې ته راضي کړي چې په جلعاد کې د راموت

په ښار باندې په حمله کې د هغه سره لاس یو کړي. ۳) د اسراییلو پاچا اخاب د یهودا د پاچا

یهوشافاط څخه پوښتنه وکړه: «ایا ته به زما سره لار شې چې په راموت باندې حمله وکړو؟»

یهوشافاط په ځواب کې وویل: «هو، څه چې زما دي هغه ستا دي، یعنی زه او زما خلک. مونږ به

ستا سره په جگړه کې لاس یو کړو. ۴) خو پرېږده چې لومړی د څښتن څخه پوښتنه وکړو.»

۵) اخاب ښیان راوغوښتل چې څلور سوه تنه وو او د هغو څخه یې پوښتنه وکړه: «ایا مونږ په

راموت باندې حمله وکړو که نه؟»

ښیانو ځواب ورکړ: «هو، خدای به ستاسو سره مرسته وکړي چې هغوی ته ماتې ورکړئ.»

۶) خو یهوشافاط پوښتنه وکړه: «ایا دلته کوم بل نبي نشته چې د هغه په وسیله مونږ د څښتن

څخه مشوره وغواړو؟»

۷) د اسراییلو پاچا ځواب ورکړ: «دلته یو بل نبي هم شته، یعنی د یمله زوی میکایا. خو زه د هغه

څخه کرکه لرم، ځکه چې هغه هېڅکله زما په هکله ښه پېشگویی نه کوي او تل بده پېشگویی

کوي.»

یهوشافاط ځواب ورکړ: «پاچا دې داسې خبره نه کوي.» ۸) بیا د اسراییلو پاچا یو درباري

راوغونبت او ورته ويې ويل: «لار شه او زر ميكايا زما حضور ته راوله!»

٩) اخاب او يهوشافاط دواړو خپل شاهانه كالي اغوستي وو او د سامريې د دروازې تر څنگ په درمند ځاى كې په خپلو تختونو باندې ناست وو. ټولو نبيانو د هغوى په حضور كې پېشگويى كولې. ١٠) د كنعنه زوى صدقيا چې د نبيانو د ډلې څخه ؤ، د خپل ځان دپاره د اوسپنې څخه بڼكرونه جوړ كړي وو، ويې ويل: «اى اخابه، څښتن وايي چې ته به د دې بڼكرونو په وسيله په سوريانانو باندې حمله وكړې او هغوى به له منځه يوسي.» ١١) ټولو نبيانو دا ومنله چې اخاب دې په راموت كې په سوريانانو باندې حمله وكړي او دا يې هم وويل چې څښتن به د هغه سره مرسته كوي چې هغوى ته ماتې وركړي.

١٢) په همدې وخت كې هغه استازى چې د ميكايا پسې تللى ؤ هغه ته يې وويل: «اى ميكايا، ټولو نبيانو د اخاب دپاره د برياليتوب پېشگويي وكړه، اوس لار شه او د هغو خبره تاييد كړه.»

١٣) خو ميكايا ځواب وركړ: «زه د ژوندي څښتن په نوم قسم خورم هرڅه چې زما خداى وايي زه به هماغه پاچا ته ووايم.»

١٤) بيا ميكايا اخاب ته ورغى او اخاب ورڅخه پوښتنه وكړه: «اى ميكايا، ايا مونږ راموت ته د جگړې دپاره لار شو يا نه؟»

ميكايا ځواب وركړ: «حمله ورباندې وكړئ، تاسو به بريالي شئ. هغوى به تاسو ته تسليم شي.»

١٥) خو پاچا ميكايا ته وويل: «خو ځلې بايد زه تاته قسم دركړم چې يوازې هغه څه راته ووايه چې څښتن ويلي دي؟»

١٦) ميكايا ځواب وركړ: «ما وليدل چې اسراييلي عسكر د هغو پسونو په شان دي چې په غونډيو

کې اخوا دې خواگرځي او شپون نه لري. خښتن وويل: دغه لښکر مشر نه لري. نو پر پرده چې هغوی په خیر سره خپلو کورونو ته لاړ شي.»

۱۷) اخاب، يهوشافاط ته وويل: «ما تاته ونه ويل چې هغه به زما په هکله هېڅکله ښه پېشگويي ونه کړي، هغه يوازې بده پېشگويي کوي؟»

۱۸) ميکايا په ځواب کې وويل: «واورئ چې خښتن نور څه وويل! خښتن مې په اسمان کې وليد چې په خپل تخت باندې ناست ؤ او ټولې فرښتې د هغه ښي او چپ اړخ ته ولاړې وې. ۱۹) خښتن پوښتنه وکړه: «څوک کولای شي چې اخاب د اسرايلو پاچا وغولوي چې هغه راموت ته لاړ شي او هلته ووژل شي؟»

يو څو فرښتو يوه خبره او نورو بله خبره کوله. ۲۰) نو په پای کې يوه ارواح رامخکې شوه، د خښتن په مخکې ودرېدلې او هغه ته يې وويل: «زه کولای شم چې اخاب وغولوم.» خښتن ورڅخه پوښتنه وکړه: «څنگه؟» ۲۱) ارواح ځواب ورکړ: «زه به د اخاب په ټولو ښانو باندې دروغ ووايم.» خښتن ځواب ورکړ: «ښه ده. اوس لاړه شه او هغه وغولوه. ته به بريالی شي.»

۲۲) ای اخابه! کټ مټ هماغسې وشول. خښتن ستا ښان دې ته مجبور کړل چې تاته دروغ ووايي، ځکه د خښتن اراده دا ده چې ستا په سر باندې بلا راشي.»

۲۳) بيا د کنعنه زوی صدقيا، ميکايا ته نژدې شو، په خپره يې ووايه او پوښتنه يې ترې وکړه: «کله د خښتن روح زما څخه تللی دی او ستا سره يې خبرې کړې دي؟»

۲۴) ميکايا ځواب ورکړ: «په هغه ورځ به په دې باندې پوه شې چې د يو کور په دننې کوټه کې

٢٥) اخاب حکم وکړ: «میکایا ونیسئ! هغه د سامریې والي آمون او شاهزاده یوآش ته ورولئ.

٢٦) هغوی ته ووايئ چې میکایا په زندان کې واچوئ او ترڅو پورې چې زه بېرته په خیر سره راستنېږم هغه ته یوازې ډوډی او اوبه ورکوئ.»

٢٧) میکایا وویل: «که چېرې ته په خیر سره بېرته راستون شوې، نو څښتن زما په وسیله خبرې نه وي کړې.» بیا یې ټولو خلکو ته وویل: «ما چې څه وویل هغه هېر نه کړئ.»

د اخاب مړینه

(لومړی پاچاهان ٢٢: ٢٩ - ٣٥)

٢٨) نو د اسراییلو پاچا اخاب او د یهودا پاچا یهوشافاط د خپلو لښکرو سره د جلعاد راموت ته روان شول. ٢٩) مخکې له دې چې هغوی جگړې ته لاړ شي، اخاب وویل: «ای یهوشافاطه! زه به خپله څېره بدله کړم، خو ته خپله شاهانه چپنه واغونده.» نو اخاب خپله څېره بدله کړه او هغوی جگړې ته لاړل.

٣٠) د سوریې پاچا د خپلو جنګي ګاډیو قوماندانانو ته امر وکړ: «پرته د اسراییلو له پاچا څخه د بل چا سره جگړه ونه کړئ.» ٣١) نو کله چې هغوی یهوشافاط په خپله شاهانه چپنه کې ولید، هغوی فکر وکړ چې هغه اخاب دی، نو هغوی په هغه باندې د حملې دپاره راوگرځېدل. خو یهوشافاط چيغې کړې او څښتن خدای د هغه سره مرسته وکړه او هغوی یې ورڅخه لېرې کړل. ٣٢) کله چې هغوی پوه شول چې هغه اخاب نه دی، نو د هغه د تعقیبولو څخه یې لاس واخیست.

٣٣) خو د جگړې په وخت کې یو سوریایي عسکر په غیر ارادي توګه یو غشی ګوزار کړ او هغه د

اخاب د زغرو د کالیو په درز باندې ولگېده. اخاب د خپلې جنگي گاډۍ چلوونکي ته وویل:

«راوگرځه او ما د جگړې د میدان څخه وباسه، ځکه چې زه ټیټ شوی یم.»

۳۴ جگړه ټوله ورځ سختېدلې، اخاب په خپلې جنگي گاډۍ کې تکیه وهلې وه او د هغه ځای څخه یې د سوریایانو لښکرې لیدلې. هغه تر مازدیگره پورې هلته پاتې شو او د لمر پرېوتولو په وخت کې مړ شو.

۱۹ د یهودا پاچا یهوشافاط خپلې مایې ته چې په اورشلیم کې وه په خیریت سره راستون شو.

۲۰ د حناني زوی ییهو چې یو نبي ؤ د پاچا د لیدلو دپاره لاړ او ورته ویې ویل: «ایا د بدو خلکو سره مرسته یا د هغو خلکو طرفداري کول چې د څښتن څخه کرکه کوي، سم کار دی؟ په دې خاطر د څښتن قهر او غضب په تا باندې راغلی دی! ۳۰ خو ستا هر کار خراب نه دی. تا هغه بتان لبرې کړل چې د اشیره په عبادت کې ورڅخه کار اخیستل کېده او ته په اخلاص سره غواړي چې د څښتن عبادت وکړي.»

د یهوشافاط اصلاحات

۴۱ یهوشافاط په اورشلیم کې اوسېده، خو هغه به بیا بیا په جنوب کې له بیرشبع څخه نیولې، په شمال کې د افرایم تر غرنۍ سیمې پورې سفر کاوه. هغه د خلکو سره خبرې کولې او هغوی به یې راضي کول چې بېرته د خپلو نیکونو څښتن خدای ته رجوع وکړي. ۵۰ هغه د یهودا په هر قوي شوي ښار کې قاضیان وټاکل ۶۰ او هغوی ته یې دا لارښوونې وکړې: «په قضاوت کولو کې غور کوئ، ځکه چې تاسو د انسان په خاطر نه بلکې د څښتن په خاطر قضاوت کوئ. کله چې تاسو

قضاوت کوی خبنتن ستاسو سره مل دی. (۷) نو بیا د خبنتن څخه ووپرېږئ او په احتیاط او پام سره قضاوت کوی ځکه چې خبنتن زمونږ خدای بې انصافي، طرفداري کول یا رشوت اخیستل بد گڼي.»

(۸) یهوشافاط په اورشلیم کې هم ځینې لایوان، کاهنان او د کورنیو مشران وټاکل چې د خبنتن په خاطر قضاوت وکړي او د اورشلیم د اوسېدونکو شخړې حل کړي. (۹) یهوشافاط هغوی ته دا لاندې لارښودنې ورکړې: «تاسو باید خپل کارونه په وفادارۍ او د زړه له کومې د خبنتن څخه په وپره کې تر سره کړئ. (۱۰) هرکله چې ستاسو وطنداران د هر ښار څخه تاسو ته د قتل یا د یو قانون یا د امر د ماتولو یوه دعوه راوړي، تاسو باید خلکو ته خبرداری ورکړئ چې د خبنتن په وړاندې گناه ونه کړي، ترڅو هغه په قهر نه شي او تاسو او ستاسو وطندارانو ته سزا ورنه کړي. یاد ساتئ، که چېرې د دې لارښودنو څخه پیروي وکړئ، نو تاسو به مجرم او گناهکار نه گڼل کېږئ.»

(۱۱) مشر کاهن یعنې امریا به په هره شرعي دعوه کې وروستنۍ پرېکړه کوي او د اسماعیل زوی زبديا یعنې د یهودا د قبیلې مشر به په نورو ټولو دعوو کې وروستنۍ پرېکړه کوي. پاتې لایوان به د محکمې د مامورانو په توگه ستاسو خدمت کوي. زړور اوسئ او په دغو لارښودنو باندې عمل وکړئ او خبنتن دې د هغه چا سره مل شي چې د حق طرفدار وي!»

د موآب او عمون ماتې

۲۰ (۱) څه موده وروسته د موآب او د عمون لښکرو د معونیانو سره لاس یو کړ او د یهوشافاط په وړاندې جگړې ته لارل. (۲) څو کسان راغلل او یهوشافاط ته یې وویل: «د ادوم له خوا یو ډېر لوی لښکر د آرام د دریا په له ختیځ څخه راغلی دی چې زمونږ په هېواد باندې حمله وکړي. هغوی لا مخکې حزرزون تامار (عین جدي) ته رسېدلي دي.»

٣٠ يهوشافاط ووبرېده، نو هغه اراده وکړه چې د خښتن څخه لارښوونه وغواړي. بيا هغه حکم وکړ چې په ټوله يهوديه کې دې روژه ونيول شي. ٤٠ د يهودا د هر ښار څخه خلک اورشليم ته راغلل، د دې دپاره چې د خښتن څخه مرسته وغواړي.

٥٠ وروسته له دې چې د يهوديې او د اورشليم ټول خلک د خښتن په کور کې راغونډ شول، يهوشافاط د نوې حوډلې مخې ته ودرېده ٦٠ او دعا يې وکړه: «ای زمونږ د نيکونو خښتن خدايه! ته د اسمان څخه د نړۍ په هر قوم باندې پاچاهي کوي. ته دومره قوي او زورور يې چې هېڅوک نه شي کولای ستا په وړاندې ودرېږي. ٧٠ ای زمونږ خدايه! کله چې ستا قوم اسراييلو دې وطن ته کډه وکړه، تا د دې ځای اوسېدونکي وشرل او دا ځمکه دې د خپل دوست يعنې د ابراهيم اولادې ته ورکړه چې د تل دپاره د هغوی شي. ٨٠ زمونږ نيکونه په دې ځمکه کې اوسېدل او ستا د نوم او عزت دپاره يې کور جوړ کړ. ٩٠ هغوی پوهېدل چې هرکله په دې خاوره باندې کومه بلا، يعنې جگړه، وبا يا قحطي راشي، بيا هغوی کولای شي چې راشي او ستا په حضور کې د دې کور مخې ته چې ستا په نوم يادېږي، ودرېږي. هغوی کولای شي د تکليف په وخت کې تاته دعا او زاری وکړي او ته به د هغوی دعا واورې او هغوی به وژغورې.

١٠٠ ته گوري چې د عمون، مواب او ادوم لښکر په مونږ باندې د حملې دپاره راغلي دي. کله چې زمونږ نيکونه د مصر نه راووتل، تا هغوی ته اجازه ورنه کړه چې د هغوی خاورې ته ورننځي. نو زمونږ نيکونو هغوی له منځه يو نه وړل او په بله لاره لاړل. ١١٠ د هغې په بدل کې هغوی راغلي دي چې مونږ د هغې ځمکې څخه وشړي چې تا راکړې ده. ١٢٠ ای زمونږ خدايه! ته قضاوت وکړه او هغوی ته سزا ورکړه، مونږ څنگه د دې لوی لښکر په وړاندې ودرېږو چې په مونږ باندې بريد کوي؟ مونږ بې وسه يو. مونږ نه پوهېږو چې څه وکړو، خو مونږ ستا مرستې ته سترگې په لاره يو.»

١٣٠ د يهودا ټول سړي د خپلو ښځو او ماشومانو سره د خښتن په حضور کې ولاړ وو. ١٤٠ د

څښتن روح په يو لاوي باندې چې په غونډه کې حاضر ؤ، نازل شو. هغه يحزييل نومېده او د هغه شجره په لاندې ډول وه: پلار يې زكريا، نيکه يې بناياه، غور نيکونه يې يعييل او متنيا وو. هغه د اساف د طايفې يو غړی ؤ.

١٥) بيا يحزييل وويل: «اعليحضرته او د يهودا او د اورشليم ټولو خلکو! څښتن وايي: «تاسو مه وپرېئ او مه پرېږدئ چې دا ډېر لوی لښکر تاسو بې زړه کړي. دا جنگ د خدای جنگ دی، ستاسو جنگ نه دی. (١٦) څنگه چې هغوی سبا ته د صيص کنډو ته راوخېږي، نو حمله ورباندې وکړئ. د درې په اخر سر کې چې يرويل ته نژدې دښتې ته وتلی دی، مخامخ شئ. (١٧) تاسو به حتی جگړې ته هم مجبور نه شئ. يوازې په خپلو ځايونو کې ځای په ځای شئ او انتظار وکړئ، تاسو به ووينئ چې څښتن به تاسو د خپلو دښمنانو څخه وژغوري. ای د يهودا او د اورشليم خلکو، مه وپرېئ او مه بې زړه کېږئ. سبا ووځئ او د هغوی په وړاندې ودرېږئ. څښتن به ستاسو سره مل وي.»

١٨) بيا يهوشافاط پاچا تپت شو او په ځمکه يې سجده وکړه او نورو ټولو د يهودا او د اورشليم خلکو همداسې د څښتن عبادت وکړ. (١٩) بيا د قهات او د قورح د طايفو لايان ودرېدل او په ډېر لوړ اواز يې د اسراييلو د څښتن خدای ثنا او صفت وکړ.

٢٠) بله ورځ سهار وختي خلک د تقوع دښتې ته روان شول. څنگه چې هغوی حرکت وکړ، يهوشافاط ودرېده او ويې ويل: «د يهودا او د اورشليم خلکو! په خپل څښتن خدای باندې باور وکړئ، ترڅو قوي اوسئ. د هغه د نبیانو په خبرو باندې باور وکړئ، نو تاسو به بريالي شئ.» (٢١) د خلکو سره د مشورې څخه وروسته هغه څو کسان وټاکل. د پاچا په حکم هغوی سپېڅلي کالي واغوستل، د دې دپاره چې د لښکر مخې ته لاړ شي او د څښتن د ستاينې دپاره دا سندره ووايي:

۲۲) څنگه چې هغوی د خښتن د ستاینې سندرې پیل کړې، خښتن یرغلگرې لښکرې په وارخطایې اخته کړې، ۲۳) نو د عمونیانو او موآبیانو عسکرو د ادوم په عسکرو باندې حمله وکړه او په پوره توګه یې له منځه یووړل. بیا هغوی د یو بل په خلاف شول او تر هغه وخته پورې سره وجنگېدل ترڅو چې ټول لښکر له منځه لاړ!

۲۴) کله چې د یهودا لښکر هغه برج ته ورسېده چې دښتې ته مخامخ ؤ، هغوی ولیدل چې ټول دښمنان یې په ځمکه باندې مړه پراته دي. یو یې هم نه ؤ تښتېدلی. ۲۵) نو یهوشافاط او د هغه عسکر ورغلل چې غنیمت راټول کړي. هغوی ډېر سامان، کالي او نور قیمتي شیان وموندل. غنیمت دومره زیات ؤ چې هغوی وړلی نه شو. هغه دومره ډېر ؤ چې په راټولولو کې یې درې ورځې ولګېدلې.

۲۶) بیا په څلورمه ورځ هغوی د برکت په دره کې راغونډ شول او هلته یې د خښتن ستاینه وکړه. نو ځکه هغه دره تر اوسه پورې د برکت د درې په نوم یادېږي.

۲۷) - ۲۸) یهوشافاط خپل عسکر چې د یهودا او اورشلیم څخه وو، بېرته اورشلیم ته بوتلل. هغوی د مارش کولو سره سم چنګونه، ربابونه او سرنی غږول. هغوی ډېر خوشحاله وو، ځکه چې خښتن هغوی په خپلو دښمنانو باندې بریالي کړي وو، نو کله چې هغوی ښار ته ورسېدل، د خښتن کور ته لاړل.

۲۹) کله چې نورو ټولو پاچاهانو واورېدل چې خښتن څنگه د اسراییلو د دښمنانو په ضد

جنگېدلی دی، په هغوی کې د خدای وېره راپیدا شوه. (۳۰) په دې ډول یهوشافاط په سوله او آرامۍ کې پاچاهي وکړه، ځکه چې خپل خدای ورته له هرې خوا ارامي ورکړې وه.

د یهوشافاط د پاچاهۍ پای

(لومړی پاچاهان ۲۲: ۴۱ - ۵۰)

(۳۱) یهوشافاط د پنځه دېرشو کالو په عمر ؤ چې د یهودا پاچا شو او هغه په اورشلیم کې پنځه ویشت کاله پاچاهي وکړه. د هغه د مور نوم عزوبه وه چې د شلحي لور وه. (۳۲) هغه د خپل پلار اسا په شان هماغه کارونه وکړل چې د خښتن په نظر کې سم وو، (۳۳) خو د عبادت سیمه ییز ځایونه وران نه شول. خلکو لا د زړه له کومې د خپلو نیکونو د خدای عبادت نه ؤ غوره کړی.

(۳۴) یهوشافاط چې د خپلې پاچاهۍ د پیل څخه تر پایه پورې نور څه کارونه کړي وو، د حناني د زوی د ییهو په تاریخ کې چې د اسراییلو د پاچاهانو د تاریخ د کتاب یوه برخه ده، لیکلي دي.

(۳۵) یوئل د یهودا پاچا یهوشافاط د اسراییلو د پاچا اخزیا سره چې ډېر بد کارونه یې کړي وو، لاس یو کړ. (۳۶) هغوی د عصیون جابر په بندر کې سمندري کشتۍ گانې جوړې کړې. (۳۷) خو د دودواهو زوی الیعازر چې د مریشه له ښارگوټي څخه ؤ، یهوشافاط ته پېشگويي وکړه: «د دې په خاطر چې تا د اخزیا سره لاس یو کړی دی، خښتن به هغه شیان له منځه یوسي چې تا جوړ کړي دي.» کشتۍ گانې ماتې شوې او هېڅکله له بندر نه لاړې نه شوې.

۲۱ (۱) یهوشافاط مړ شو او د داود د ښار په شاهي هدیره کې ښخ شو. د یهوشافاط زوی

یهورام د هغه په ځای پاچا شو.

٢) يهوشافاط اووه زامن درلودل چې دا يې نومونه وو: يهورام، عزريا، يحييل، زكريا، عزرياهو، ميكاييل او شفتيا. ٣) د هغوی پلار هغوی ته ډېر زيات سوغاتونه يعنې سره زر، سپين زر او نور قيمتي شيان ورکړي وو او هغوی يې د يهودا د قوي شويو بنارونو مسؤولان ټاکلي وو. خو پاچاهي يې يهورام ته ورکړې وه، ځکه چې هغه يې مشر زوی ؤ.

د يهودا پاچا يهورام

(دوهم پاچاهان ٨: ١٧ - ٢٤)

٤) کله چې يهورام په پوره توگه د پاچاهۍ واک تر لاسه کړ، هغه خپل ټول ورونه او د اسراييلو ځينې مامورين ووژل.

٥) يهورام د دوه دېرشو کالو په عمر ؤ چې پاچا شو او اته کاله يې په اورشليم کې پاچاهي وکړه.

٦) يهورام لکه د اخاب د کورنۍ په شان د اسراييلو د پاچاهانو لاره غوره کړه. د اخاب لور د يهورام نبځه وه او هغه د څښتن په وړاندې گناه وکړه، ٧) خو څښتن نه غوښتل چې د داود شاهي کورنۍ له منځه يوسي، ځکه چې څښتن د داود سره لوظ کړی ؤ او وعده يې کړې وه چې د هغه اولاده به تل په يهودا باندې پاچاهي کوي.

٨) د يهورام په پاچاهۍ کې د ادوم خلک ياغي شول او د ځان دپاره يې خپل پاچا وټاکه. ٩) نو يهورام او د هغه منصبداران د خپلو جنگي گاديو سره روان شول او په ادوم باندې يې يرغل وکړ. هلته د ادوميانو لښکرو هغوی کلابند کړل، خو هغوی وکولای شول چې د شپې په تياره کې له کلابندۍ څخه ووځي. ١٠) يهودا هېڅکله ونه شو کولای چې په ادوم باندې خپله واکمني بېرته تر لاسه کړي. حتی د لښه بناريان هم په هغه وخت کې ياغي شول. دا ځکه وشول چې يهورام د خپلو نيکونو د څښتن خدای څخه مخ اړولی ؤ. ١١) يهورام حتی د يهودا په غونډيو کې سيمه ييز

عبادتخايونه هم جوړ کړل او د پرديو خدايانو په عبادت کولو سره يې د يهودا او د اورشليم خلک يې لارې کړل.

۱۲ ايليا نبي يهورام ته يو ليک واستاوه چې داسې يې په کې ليکلي وو: «خبنتن ستا د نيکه داود خدای داسې وايي: ته د خپل پلار يهوشافاط پاچا يا د خپل نيکه اسا پاچا په لاره روان نه شوې. ۱۳ د هغې په خای د اسراييلو د پاچاهانو په لاره روان شوې او د يهودا او د اورشليم خلک دې وهڅول چې د بتانو عبادت وکړي، لکه څنگه چې اخاب او د هغه شاهي کورنی د اسراييلو د بې وفايي سبب گرځېدلي وو. تا حتی خپل وروڼه هم ووژل چې ستا څخه ښه خلک وو. ۱۴ په دې خاطر به خبنتن ستا په خلکو، ښځو، ماشومانو او ټولو شتمنيو باندې بده وبا راوړي. ۱۵ په خپله ته به د کولمو په يوې داسې سختې ناروغۍ اخته شې چې ورځ په ورځ زياتېږي، تر هغې چې کولمې به دې راووځي.»

۱۶ خبنتن د يهورام په ضد د فلسطينيانو او د عربانو چې ايتوپيانو ته نژدې اوسېدل، کينه راوپاروله. ۱۷ هغوی په يهودا باندې حمله وکړه، شاهي ماڼۍ يې لوټ کړه او پرته له اخزيا چې د هغه کشر زوی ؤ هغوی د پاچا ټولې ښځې او زامن د اسيرانو په توگه بوتلل.

۱۸ بيا وروسته له هغې خبنتن يهورام پاچا د کولمو په يوې نه جوړېدونکې ناروغۍ اخته کړ. ۱۹ د وخت په تېرېدو سره د دوهم کال په اخر کې د ناروغۍ له امله د هغه کولمې راووتلې او هغه په رنځ او عذاب کې مړ شو. د هغه خلکو د هغه په وياړ اور بل نه کړ لکه څنگه چې د هغه د نيکونو دپاره بل شوی ؤ.

۲۰ يهورام د دوه دېرش کلنۍ په عمر پاچا شوی ؤ او په اورشليم کې يې اته کاله پاچاهي وکړه. د هغه په مړينې هېڅوک خواشيني نه شو. هغوی هغه د داود په ښار کې ښخ کړ، خو په شاهي هديره

د يهودا پاچا اخزيا

(دوهم پاچاهان ۸: ۲۵ - ۲۹، ۹: ۲۱ - ۲۸)

۲۲ ۱) ځينو عربانو د يرغلگرو مشري وکړه او حمله يې وکړه او پرته له اخزيا چې کشر ؤ د يهورام ټول زامن يې ووژل. نو بيا د اورشليم خلکو اخزيا د هغه د پلار څخه وروسته پاچا کړ.

۲) - ۳) اخزيا د دوه ويشت کالو په عمر ؤ چې پاچا شو او يو کال يې په اورشليم کې پاچاهي وکړه. اخزيا هم د اخاب د کورنۍ په لاره روان شو، ځکه چې د هغه مور عتليا چې د اسراييلو د پاچا عمري لمسی وه، هغه ته داسې مشورې ورکولې او هغه يې بدو کارونو ته هڅاوه. ۴) هغه داسې کارونه وکړل چې د څښتن په نظر کې بد وو، ځکه چې د هغه د پلار د مړينې څخه وروسته د اخاب پاچا د کورنۍ نور غړي د هغه مشاوران شول او د هغه د رانسکورېدلو سبب شول. ۵)

اخيذا د هغوی مشوره ومنله او د اسراييلو د پاچا يورام سره لاړ چې د جلعاد په راموت کې په حزايل پاچا او د سوريې په لښکرو باندې حمله وکړي. په دې جگړه کې د سوريې عسکرو يورام ټپي کړ، ۶) نو هغه د يزرعيل ښار ته راستون شو چې زخمو ته يې روغ شي. اخزيا د هغه د ليدلو دپاره هلته ورغی.

۷) خدای دا ليدنه کتنه د اخزيا د نسکورېدو سبب وگرځوله. کله چې اخزيا ورسېده، هغه د يورام سره د يېهو د نمشي زوی د ليدلو دپاره ووت. (يېهو هماغه سړی ؤ چې څښتن د اخاب د شاهي کورنۍ له منځه وړلو دپاره غوره کړی ؤ.) ۸) څنگه چې يېهو د خدای پرېکړه د اخاب په شاهي کورنۍ باندې عملي کوله، هغه د يوې ډلې سره مخامخ شو چې د يهودا مشران او د اخزيا ورېرونه په کې وو چې د اخزيا سره د هغه د خدمت دپاره تللي وو. يېهو هغه ټول ووژل. ۹) وروسته بيا اخزيا ولټول شو او په سامره کې وموندل شو چېرته چې هغه پټ ؤ. هغه يې يېهو ته وروست او

هغوی اخزیا وواژه. خو هغه یې د هغه د نیکه یعنی د یهوشافاط د درنښت په خاطر چې د زړه له کومي یې د خښتن خدمت کړی ؤ، ښخ کړ. په دې ډول د اخزیا د کورنۍ هېڅ غړی پاتې نه شو چې د یهودا پاچا شي.

د یهودا ملکه عتلیا

(دوهم پاچاهان ۱۱: ۱-۳)

۱۰) څنگه چې عتلیا واورېدل چې د هغې زوی اخزیا پاچا وژل شوی دی، نو هغې پرېکړه وکړه چې د یهودا د شاهي کورنۍ ټول غړي دې ووژل شي. ۱۱) اخزیا یوه ناسکه خور درلودله چې یهوشبع نومېدله، هغه د یهویداداع نومې یو کاهن ښځه وه. هغې په پټه د اخزیا یو زوی چې یوآش نومېده وژغوره. هغه یې په غلا د نورو شاهزادگانو له منځه چې قتل کېدلو ته نژدې وو، یووړ او د هغه د دایې سره یې د خدای د کور د خوب په یوه کوټه کې پټ کړ. په دې ډول د هغه د قتل څخه چې د عتلیا په لاس کېدونکی ؤ، مخنیوی وشو. ۱۲) یوآش د هغوی سره د خدای په کور کې د شپږو کالو دپاره چې ملکې عتلیا په یهودا کې پاچاهي کوله، پټ پاتې شو.

د عتلیا په ضد یاغیتوب

(دوهم پاچاهان ۱۱: ۴-۱۶)

۲۳) ۱) د شپږو کالو انتظار څخه وروسته یهویداداع کاهن پرېکړه وکړه چې اوس د دې وخت رارسېدلی دی چې یو کار وشي. هغه د دغو پنځو عسکري منصبدارانو سره تړون وکړ: د یروحام زوی عزریا، د یهوحنان زوی اسماعیل، د عوبید زوی عزریا، د عدایا زوی معسیا او د زکری زوی الیشافاط. ۲) هغوی د یهودا ټولو ښارونو ته سفر وکړ او ټول لایویان او د اسراییلو د طایفو مشران یې اورشلیم ته راغونډ کړل.

٣ هغوی ټول د خدای په کور کې سره راغونډ شول او هلته یې د یوآش یعنی د پاچا د زوی سره یو لوظ وکړ. یهویداع هغوی ته وویل: «دا د پاچا زوی دی. لکه څنګه چې څښتن وعده کړې ده چې د داود اولاده به پاچاهان وي، نو هغه باید پاچا شي. ٤ مونږ به داسې وکړو: د کاهنانو او د لایوانو درې ډلې به د سبت په ورځ په خپله وظیفه کې موجودې وي. یوه ډله به د خدای د کور د دروازو ساتنه کوي ٥ او بله ډله به د شاهي مانی ساتنه کوي او پاتې نور به په هغه دروازه کې چې د بنیاد په نوم یادېږي، ودرول شي. نور ټول خلک به د څښتن د کور په حوډلې کې سره راغونډ شي. ٦ پرته له کاهنانو او لایوانو چې په دنده کې دي، هېڅوک دې د څښتن کور ته نه ننوځي. پورته نومول شوي کاهنان او لایوان کولای شي چې ورننوځي، ځکه چې هغوی پاک شوي دي، خو پاتې خلک باید د څښتن د لارښوونو اطاعت وکړي او دباندي پاتې شي. ٧ لایوان دې په داسې حال کې د پاچا په شاوخوا کې پېره وکړي چې خپلې تورې یې راویستلې وي او هر چېرته چې پاچا ځي، هغوی دې ورسره وي. هرڅوک چې د څښتن کور ته د ننوتلو هڅه وکړي، هغه دې ووژل شي.»

٨ لایوانو او د یهودا خلکو د یهویداع کاهن د حکمونو څخه پیروي وکړه. قوماندانان په درېو ډلو کې د خپلو ټولو ساتونکو سره حاضر شول، هغو کسانو چې د سبت په ورځ یې وظیفه لرله او هغوی چې په همدې ورځ رخصتېدل، ځکه یهویداع هغوی ته اجازه ورنه کړه چې خپلو کورونو ته لاړ شي. ٩ یهویداع هغه نېزې او سپرونه قوماندانانو ته ورکړل چې د داود پاچا وو او د خدای په کور کې ساتل شوي وو. ١٠ بیا هغه د خدای د کور د جنوبي خوا څخه نیولې تر شمالي خوا پورې د پاچا د ساتلو دپاره ټول خلک په وسلو سمبال او د خدای د کور او قربانۍ د ځای شاوخوا ته یې ځای په ځای کړل. ١١ یهویداع او د هغه زامنو یوآش دباندي راوويست، د هغه په سر یې تاج کېښود او د پاچاهۍ د قانون یو نقل یې ورته ورکړه. د هغه په سر باندي یې د زیتونو تېل واچول چې دا وښايي چې هغه اوس پاچا شو، په هغه وخت کې خلکو چیغې ووهلې: «ژوندی دې

١٢ عتليا د خلكو د مندو او د پاچا دپاره د ستاينې اوزونه واورېدل، نو هغه د خښتن كور ته چې خلك په كې راغونډ شوي وو، ورغله. ١٣ هغې هلته د خښتن د كور په دروازه كې نوى پاچا وليد چې د پاچاهانو ځانگړې ستنې سره ولاړ وو او قوماندانان او سرنې غبروونكي د هغه په خوا كې ولاړ وو. ټولو خلكو خوشحالي كوله او سرنې يې غبرول او د خښتن د كور موسيقي غبروونكو چې خپلې د موسيقي آلې ورسره وې د جشن مشري كوله. عتليا د ډېر قهر نه خپل كالي وشلول او چيغې يې ووهلې: «خيانت! خيانت!»

١٤ يهودادع نه غوښتل چې عتليا د خښتن په كور كې ووژله شي، نو هغه د لښكرو قوماندانان راوغوښتل او ويې ويل: «عتليا د لښكرو د قطارونو څخه دباندي وباسئ او هر هغه څوك چې د هغې د ژغورلو هڅه وكړي هغه ووژئ.» ١٥ نو قوماندانانو عتليا هغې دروازې ته راوويستله چې اسونه به په كې ماڼۍ ته ورننوتل او هلته يې ووژله.

د يهودادع اصلاحات

(دوهم پاچاهان ١١: ١٧ - ٢٠)

١٦ يهودادع كاهن د ځان، د ټولو خلكو او د يوآش پاچا په منع كې لوظ وكړ چې دوى به د خښتن خدمتگاران وي. ١٧ بيا ټول خلك د بعل بتخاني ته ورغلل او هغه يې راوغورخوله. هغوى د قربانۍ ځايونه او بتان ټوټې ټوټې كړل او متان چې د بعل كاهن ؤ هغه يې د قربانۍ ځايونو مخې ته وواژه. ١٨ يهودادع كاهنان او لاويان د خښتن د كور د كار مسؤولان وټاكل. هغوى به هغه وظيفې سرته رسولې چې د داود پاچا له خوا ورته سپارل شوې وې او هغه قربانۍ به يې سوځولې چې خښتن ته د موسى د شريعت له مخې وړاندې كېدلې. هغوى د موسيقي او د جشنونو مسؤولان

هم وو. (۱۹) يهوداداع د خښتن د کور په دروازو کې ساتونکو ته وظيفه ورکړه چې ناپاکه خلکو ته د ننوتلو اجازه ورنه کړي.

(۲۰) په اخر کې يهوداداع ټول قوماندانان، د يهودا ډېر مهم ښاريان او حکومتي مامورين راوغوښتل. څنگه چې هغوی يوآش د خښتن د کور څخه د پورتنۍ دروازې په لار ماڼۍ ته روان کړ، د خلکو گڼه گونډه هغوی پسې روانه شوه او هلته يې هغه د يهودا د پاچا په توگه په تخت کښېناوه. (۲۱) نو ټولو خلکو خوشحالي کوله او په ښار کې کراره کړاړي وه، ځکه چې عتليا وژل شوې وه.

د يهودا پاچا يوآش

(دوهم پاچاهان ۱۲: ۱ - ۱۶)

۲۴ (۱) يوآش اووه کلن ؤ چې د يهودا پاچا شو او په اورشليم کې يې څلوېښت کاله پاچاهي وکړه. د هغه مور زيبه د بيرشبع د ښار څخه وه. (۲) ترڅو پورې چې يهوداداع ژوندی ؤ، يوآش هغه کارونه کول چې خښتن ورباندې خوشحالهده. (۳) يهوداداع د يوآش پاچا دپاره دوه ښځې خوښې کړې، بيا يوآش د هغوی څخه د څو زامنو او لوڼو خاوند شو.

(۴) کله چې د يوآش د پاچاهۍ يو څه موده تېره شوه، هغه پرېکړه وکړه چې د خښتن کور بېرته جوړ کړي. (۵) هغه کاهنانو او لاويانو ته حکم وکړ: «د يهودا ښارونو ته لار شۍ او زر تر زره د خپل خدای د کور د کلنۍ رغونې دپاره د ټولو اسراييليانو څخه پيسې راټولې کړئ.» خو لاويانو ځنډ وکړ، (۶) نو وروسته پاچا مشر کاهن يهوداداع خپل حضور ته راوغوښت او ورته وپې ويل: «تا ولې لاويان د هغې ماليې د راټولولو دپاره چې د خدای خدمتگار موسی په اسراييليانو باندې ايښې وه، نه دي لېرلي، ترڅو هغه د يهودا او د اورشليم څخه راټوله کړي او سپېڅلې خېمې ته يې راوړي؟»

٧ (د هغې بدکارې بنځې يعنې د عتليا پيروان د خدای کور ته ننوتې وو او د ټولو سپېڅلو شيانو څخه يې د بل په عبادت کې کار اخيست).

٨ (د پاچا د حکم سره سم يو صندوق جوړ شو او هغه يې د څښتن د کور د دروازې دباندي کېښود. ٩ هغوی د اورشلیم او د يهودا ټولو خلکو ته پيغام ولېږه چې څښتن ته هغه ماليه راوړي چې موسی د څښتن خدمتگار د اسرايلو په خلکو باندې په دښته کې ټاکلې وه. ١٠ خلکو او د هغوی مشرانو چې دا خبره واورېدله، نو خوشحاله شول او هغوی د خپلې ماليې پيسې راوړې او صندوق يې ورڅخه ډک کړ. ١١ لويانو به په منظم ډول صندوق د پاچا درباريانو ته ورور. هرکله به چې هغه ډکېده، شاهي منشي او د لوی کاهن استازي به پيسې ورڅخه راويستلې او صندوق به يې بېرته په خپل ځای کې کېښود. دا کار به هره ورځ کېده او په دې ډول هغوی ډېرې پيسې راټولې کړې.

١٢ يوآش او يهوياذاع به پيسې هغو سړيو ته ورکولې چې د څښتن د کور د رغونې څارنه يې کوله. هغه پيسې به يې د گلکارانو، نجارانو، اهنگرانو او د مسگرانو په نيولو کې لگولې. ١٣ هغوی ټولو ډېر سخت کار وکړ او د خدای کور يې بېرته خپل اصلي حالت ته راوست او هغه يې قوي جوړ کړ. ١٤ کله چې د بيا رغولو کار پای ته ورسېده، پاتې سره او سپين زر پاچا او يهوياذاع ته ورکړل شول. هغوی د هغو څخه د څښتن د کور دپاره د کاسو او نورو لوښو په جوړولو کې کار واخيست، يعنې د هغه د سوځېدونکو نذرانو او د نورو کارونو دپاره.

د يهواش بدکارې

ترڅو پورې چې يهوياذاع ژوندی ؤ، د څښتن په کور کې سوځېدونکې نذرانې په منظم ډول وړاندې کېدلې. ١٥ يهوياذاع د زوړوالي عمر ته ورسېده او په يوسلو دېرش کلنۍ کې مړ شو. ١٦ هغه د

داود د بنار په شاهي هدیره کې بنځ شو، ځکه چې هغه د اسراييلو د قوم، د خدای او د خدای د کور دپاره بڼه کارونه کړي وو.

۱۷ وروسته له دې چې يهودياداع مړ شو، د يهودا مشران راغلل او پاچا ته يې د درناوي په خاطر خپل سرونه تپت کړل. هغوی پاچا راضي کړ چې د هغوی خبرو ته غوږ ونيسي. ۱۸ نو خلکو د څښتن يعنې د هغوی د نیکونو د خدای په کور کې عبادت کول بس کړل او د اشیره او د نورو بتانو عبادت يې پيل کړ. د هغوی د دغه گناه په سبب د څښتن قهر په يهودا او په اورشلیم باندې نازل شو. ۱۹ څښتن هغوی ته د خبرداري ورکولو دپاره نبیان وروپېرل چې بېرته هغه ته رجوع وکړي، خو خلکو ورته غوږ ونه نيوه. ۲۰ بيا د څښتن روح د يهودياداع کاهن په زوی يعنې په زکريا باندې نازل شو. هغه په داسې ځای کې ودرېده چې خلکو ته ښکاره کېده او غږ يې وکړ: «څښتن خدای پوښتنه کوي: ډولې تاسو زما د امرونو څخه سرغړونه کړې ده او په ځان باندې افت راولئ؟ د دې په خاطر چې تاسو زما څخه مخ اړولی، ما هم ستاسو څخه مخ اړولی دی.» ۲۱ يوآش پاچا د زکريا په خلاف په دسيسه کې ملگری شو او خلکو د پاچا په حکم زکريا د څښتن د کور په حوډلی کې سنگسار کړ. ۲۲ پاچا هغه د وفادارۍ خدمتونه هېر کړل چې د زکريا پلار يهودياداع د هغه دپاره کړي وو او هغه زکريا وواژه. زکريا د ځنکدن په وخت کې غږ وکړ: «څښتن دې ستا دا اعمال وويني او ستا نه دې زما بدل واخلي!»

د يوآش د پاچاهۍ پای

۲۳ د هماغه کال په اخر کې د سوريې لښکرو په يهودا او په اورشلیم باندې حمله وکړه، د قوم ټول مشران يې ووژل او ټول غنيمت يې خپل پاچا ته چې په دمشق کې ؤ، ولېږه. ۲۴ د سوريې لښکر کوچنی ؤ، خو څښتن هغوی پرېښودل چې د يهودا يو ډېر لوی لښکر ته ماتې ورکړي، ځکه چې خلکو د خپلو نیکونو د څښتن خدای څخه مخ اړولی ؤ. په دې ډول يوآش پاچا ته سزا ورکړل

شوه. (٢٥) هغه ډېر سخت زخمي شو او كله چې د بنمنان لارل، د هغه دوو درباريانو هغه ته دسيسه جوړه كړه. هغه يې په خپله بستره كې وواژه او د يهوداداع كاهن د زوى د قتل بدل يې ورڅخه واخيست. هغه د داود په بنار كې بنځ شو، خو په شاهي هديره كې بنځ نه شو. (٢٦) (هغه كسانو چې د هغه په ضد يې دسيسه جوړه كړه، زاباد د شمعت عمونى زوى او يهوداباد د شمريت موآبى زوى ؤ.) (٢٧) د يوآش د زامنو كيسې، هغه پېشگويى چې د هغه په ضد شوې دي او هغه څنگه د خداى كور بيا جوړ كړ، دا ټول د پاچاهانو د كتاب په تفسير كې ليكل شوي دي. د هغه زوى امصيا د هغه په حآى پاچا شو.

د يهودا پاچا امصيا

(دوهم پاچاهان ١٤: ٢ - ٦)

٢٥ (١) امصيا د پنځه ويشت كلنى په عمر پاچا شو او په اورشليم كې يې نهه ويشت كاله پاچاهي وكړه. د هغه مور يهودان نومېدله چې د اورشليم څخه وه. (٢) هغه داسې كارونه كول چې د څښتن په نظر كې بڼه وو، خو د زړه له كومي يې نه كول. (٣) څنگه چې امصيا د يهودا واک تر لاسه كړ، نو هغه درباريان چې پاچا يعنې د ده پلار يې په قتل رسولى ؤ، ويې وژل. (٤) خو د هغو قاتلانو اولادونه يې ونه وژل. دا ځكه چې هغه په دې اړه د هغه شريعت پيروي وكړه چې د موسى د تورات په كتاب كې دى. لكه څنگه چې څښتن حكم كړى ؤ: «پلرونه دې د هغو جرمونو په خاطر نه وژل كيږي چې د هغوى اولادونو كړي وي او اولادونه دې د هغو جرمونو په خاطر نه وژل كيږي چې د هغوى پلرونو كړي وي. هرڅوك دې يوازې د هغو جرمونو دپاره ووژل شي چې هغوى په خپله كړي وي.»

د ادوم په ضد جنگ

(دوهم پاچاهان ۱۴: ۷)

۵ امصيا پاچا د يهودا او د بنيامين د قبيلو ټول سړي په پوځي ډلو کې د هغو د طايفو له مخې چې دوی ورپورې تړاو درلود، تنظيم کړل او قوماندانان يې د زرو او سلو تنو لرونکو ډلو په سر کې ځای په ځای کړل. په دې کې د شلو کالو او د هغې څخه د زيات عمر لرونکي سړي موجود وو چې ټول درې سوه زره کسان وو. هغوی غوره شوي عسکر وو چې د جگړې دپاره تيار وو او د نيزو او سپرونو د کارولو مهارت يې درلود. ۶ برسېره پر دې هغه سل زره زړور عسکر د اسراييلو څخه د شاوخوا درې زره او څلور سوه کيلوگرامه سپينو زرو په بيه اجير ونيول. ۷ خو يو نبي پاچا ته ورغی او ورته وپې ويل: «دا د اسراييلو عسکر مه پرېږده چې ستا سره لاړ شي، ځکه چې څښتن د شمال د پاچاهۍ د خلکو سره مل نه دی. ۸ ته به دا فکر کوي چې هغوی به تاته په جگړه کې قوت درکړي، خو خدای دا قدرت لري چې چاته بری يا ماتې ورکړي او هغه به ستا دښمنان پرېږدي چې تاته ماتې درکړي.»

۹ امصيا د نبي څخه پوښتنه وکړه: «خو هغه ټول سپين زر به څنگه کيږي چې ما د اسراييلو عسکرو ته ورکړي دي؟»

نبي په ځواب کې وويل: «څښتن بېرته د هغه څخه ډېر درکولای شي!» ۱۰ نو امصيا اجير اسراييلي عسکر بېرته خپل وطن ته رخصت کړل. په دې خاطر هغوی د يهودا په خلکو ډېر په قهر شول او په ډېر قهر سره خپلو کورونو ته ستانه شول.

۱۱ امصيا بېرته خپل همت تر لاسه کړ او خپل لښکر يې د مالګې درې ته بوتلو. هغوی هلته وجنگېدل او لس زره ادومي عسکر يې ووژل. ۱۲ هغوی نور لس زره تنه عسکر ونيول او د

گرنگ سر ته يې وخېژول. بيا يې د هغه ځای نه راوغورځول او ټول لاندې په گټونو باندې ټوټې ټوټې شول.

۱۳ په دې ترڅ کې هغو اسراييلي عسکرو ته چې امصيا اجازه نه وه ورکړې چې د هغه سره جگړې ته لار شي، د يهودا په ښارونو باندې چې د سامريې او د بيت حورون ترمنځ وو حمله وکړه، درې زره کسان يې ووژل او په زياته اندازه غنيمت يې ونيوه.

۱۴ کله چې امصيا ادوميانو ته د ماتې ورکولو څخه راستون شو، د هغوی بتان يې د خپل ځان سره راوړل. هغه يې د خپلو بتانو په شان ودرول، د هغو عبادت يې وکړ او قربانۍ يې ورته وسوځولې. ۱۵ په دې خبره څښتن په قهر شو، نو هغه امصيا ته يو نبي ورولېږه. نبي پوښتنه وکړه: «ولې دې د پرديو خدايانو عبادت وکړ چې حتی خپل خلک يې هم ستا له لاسه ونه شو ژغورلی؟»

۱۶ امصيا د هغه خبره ونيوله او ويې ويل: «چاته د پاچا مشاور کړې يې؟ چوپ شه که نه، نو وبه دې وژنم!»

نبي غلی شو، خو دا خبره يې وکړه: «اوس زه پوهېږم چې خدای ستا د تباه کولو پرېکړه کړې ده، ځکه چې تا دا ټول کارونه کړي دي او زما مشورې ته دې پام نه دی کړی.»

د اسراييلو په خلاف جنگ

(دوهم پاچاهان ۱۴: ۸ - ۲۰)

۱۷ امصيا د يهودا پاچا د خپلو مشاورانو سره خبرې وکړې، بيا يې د اسراييلو پاچا د ييهو لمسي او د يهواخاز زوی يهواش ته داسې پيغام ورولېږه: «راوځه او په جگړه کې زما سره مخامخ شه!»

١٨ خو يهواش بېرته دا خُواب ورولېږه: «يوخُل په لبنان کې د اغزيو يو بوتې د سبر يوې ونې ته پيغام ورولېږه: ستا لور بايد زما د زوی سره واده وکړي. خو يو وحشي خُناور راغی او هغه بوتې يې تر پنبو لاندې کړ. ١٩ امصيا، ته اوس لاپې وهې چې تا ادميانو ته ماتې ورکړې ده، خو زه تاته دا مشوره درکوم چې په کور کې پاتې شه. که کومه ستونزه دې رامنځته کړه، ته او ستا د يهودا پاچاهي به له منځه لاړه شي.»

٢٠ خو امصيا ورته غوږ ونه نيوه. دا د خدای رضا وه چې امصيا او د هغه عسکر د دښمن لاس ته ولوړي، ځکه چې هغوی د ادومي بتانو عبادت کړی ؤ. ٢١ نو د اسراييلو پاچا يهواش د يهودا د پاچا امصيا په ضد جگړې ته لاړ. هغوی د يهودا په بيت شمس کې سره مخامخ شول، ٢٢ او د يهودا لښکرو ماتې وخوړله. د يهودا ټول عسکر بېرته خپلو کورونو ته وتښتېدل. ٢٣ يهواش، د يواش زوی او د اخزيا لمسی امصيا، ونيوه او اورشليم ته يې بوتلو. هلته يې د ښار دېوال د افرایم د دروازې څخه نيولې د کنج تر دروازې پورې وران کړ. د دېوال برخه نژدې دوه سوه متره اوږده وه. ٢٤ هغه د خښتن د کور ټول سره او سپين زر د غنيمت په توگه سامريې ته يووړل، همدارنگه هغه سامان يې هم يووړ چې د عوبيد ادوم اولادې يې ساتنه کوله او د ماني خزاني يې هم يووړې. ځينې خلک يې يرغمل ونيول او بيا سامريې ته راستون شو.

٢٥ د يهواش د مړينې څخه وروسته امصيا پنځلس کاله ژوند وکړ. ٢٦ امصيا چې د خپلې پاچاهۍ د پيل نه تر پايه پورې نور څه کړي دي، هغه د اسراييلو او د يهودا د پاچاهانو په تاريخ کې ليکل شوي دي. ٢٧ د هغه وخت راهيسې چې هغه د خښتن څخه منځ اړولی دی، په اورشليم کې د امصيا د وژلو دپاره دسيسه جوړه شوه، نو هغه د لاکيش ښار ته وتښتېده. خو دښمنانو يې امصيا پسې نور خلک ورولېږل او هغه يې هلته وواژه. ٢٨ د هغه مړی په اس باندې بېرته اورشليم ته يووړل شو او د داود د ښار په شاهي هديره کې ښخ شو.

د يهودا پاچا عزيا

(دوهم پاچاهان ۱۴: ۲۱ - ۲۲، ۱۵: ۱ - ۷)

۲۶ (۱) د يهودا ټولو خلکو د امصيا شپاړس کلن زوی عزيا د هغه د پلار په ځای د پاچا په توگه غوره کړ. (۲) عزيا د خپل پلار تر مړينې وروسته د ايلوت ښارگوټی د يهودا دپاره بېرته ونيوه او بيا يې ودان کړ.

(۳) عزيا د شپاړس کلنۍ په عمر پاچا شو او په اورشليم کې يې دوه پنځوس کاله پاچاهي وکړه. د هغه د مور نوم يکليا ؤ چې د اورشليم څخه وه. (۴) عزيا د خپل پلار په شان د څښتن اطاعت کاوه او ښه کارونه يې کول. (۵) زکريا د عزيا مشاور ؤ او هغه يې د خدای اطاعت ته هڅاوه. نو ترڅو پورې چې زکريا ژوندی ؤ، عزيا خدای ته رجوع وکړه او خدای هغه بريالی کړ.

(۶) عزيا د فلسطينيانو په ضد جگړې ته لاړ. هغه د جت، بينه او د اشدود د ښارونو دېوالونه وران کړل او اشدود ته نژدې او په پاتې فلسطين کې يې ښارونه ودان کړل. (۷) خدای د هغه سره مرسته وکړه چې فلسطينيانو ته، هغو عربانو ته چې په جور بعل کې اوسېدل او همدارنگه معونيانو ته ماتې ورکړي. (۸) عمونيانو عزيا ته باج ورکاوه او هغه دومره قوي شو چې شهرت يې د مصر تر پولې پورې خپور شو.

(۹) عزيا د اورشليم د کنج په دروازې، د درې په دروازې او په هغه ځای کې قوي برجونه جوړ کړل چېرته چې د ښار دېوال تاو شوی ؤ. (۱۰) هغه په دښته کې هم قوي برجونه جوړ کړل او د اوبو ډېرې ذخيرې يې وکيندلې، ځکه چې هغه د غرونو په لوېديځو لمنو او ډاگونو کې ډېرې يادې درلودلې. هغه د کرنې سره مينه درلودله، نو هغه په غرنۍ سيمه کې د خپلو انگورو د باغونو دپاره باغوانان او په حاصلخېزه خاوره کې د خپلو فصلونو د کرنې دپاره دهقانان درلودل.

١١) عزيا د جگړې دپاره يوه تياره اردو درلودله چې د فرقو څخه جوړه شوې وه. د هغوی شمېر د يعيل منشي او د هغه مرستيال معسيا له خوا ټاکل کېدل او اداره کېدله. حنيا د پاچا يو درباري او د اردو عمومي قوماندان ؤ. ١٢) دوه زره او شپږ سوه د طايفو مشران د پوځ قوماندانان وو. ١٣) د دوی د لاس لاندې درې لکه اووه زره او پنځه سوه عسکر وو چې په قوت سره يې د پاچا دپاره د هغه د دښمنانو په ضد جگړه کوله. ١٤) عزيا لښکر ته سپرونه، نېزې، خولې، د زغرو کورتې، ليندې او غشي او په مچنو غزو کې د ويشتلو دپاره تيرې ورسولې. ١٥) په اورشليم کې د هغه ماهرو کارگرانو داسې ماشينونه جوړ کړل چې غشي او لويې تيرې يې د برجونو او د ښار د دېوال د کنجونو څخه ورباندې گزار کړي. د هغه شهرت په هرځای کې خپور شو او هغه د هغې مرستې له امله چې د خدای څخه يې تر لاسه کوله، ډېر قوي شو.

د غرور په خاطر د عزيا سزا

١٦) خو کله چې عزيا پاچا قوي شو، نو هغه مغرور شو چې همدا يې د رانسکورېدلو سبب شو. عزيا د خپل څښتن خدای سره خيانت وکړ، ځکه چې د څښتن کور ته ننوت چې خوشبويی په خپل ځانگړي ځای کې وسوځوي. ١٧) خو عزريا کاهن چې اتيا تنه قوي او زړور د څښتن کاهنان ورسره وو، عزيا پسې لاړ، ١٨) چې هغه منع کړي. هغوی وويل: «عزيا! ته هېڅ حق نه لري چې څښتن ته خوشبويي وسوځوي. يوازې هغه کاهنان چې د هارون د اولادې څخه دي، د دې کار دپاره وقف شوي دي. د دې سپېڅلي ځای نه لاړ شه. تا د څښتن خدای په وړاندې گناه کړې ده او هغه به تاته نور عزت نه درکوي.»

١٩) عزيا د څښتن په کور کې د خوشبويی د سوځولو د ځای په څنگ کې ولاړ ؤ او د خوشبويی د سوځولو لوبښی يې په لاس کې ؤ. هغه په کاهنانو باندې په قهر شو او سمدلاسه يې په تندي باندې جدام رابښکاره شو. ٢٠) مشر کاهن عزريا او نورو کاهنانو په وپړې سره د پاچا تندي ته کتل او بيا

بې هغه په بېره د خښتن د کور څخه دباندې وويست. هغه زر زر د هغه ځای څخه لار، ځکه چې خښتن هغه په مرض اخته کړ.

٢١) عزيا پاچا د عمر تر پايه پورې د جذام په ناروغۍ اخته ؤ او له همدې امله هغه د خلکو او د خښتن د کور نه لېرې په يو کور کې اوسېده. د هغه زوی يوتام د ماني او هېواد واک درلود.

٢٢) هغه نور ټول کارونه د پيل نه تر پايه پورې چې عزيا پاچا د خپلې پاچاهۍ په دوران کې کړي وو، د آموص زوی اشعيا نبي ثبت کړل. ٢٣) عزيا مړ شو او د دې په خاطر چې هغه په جذام اخته ؤ، هغه يې په ځانگړې شاهي هديره کې ښخ نه کړ. د هغې په ځای يې هغه د پاچاهانو په يوې بلې هديره کې ښخ کړ. بيا د عزيا زوی يوتام د هغه په ځای پاچا شو.

د يهودا پاچا يوتام

(دوهم پاچاهان ١٥: ٣٢ - ٣٨)

٢٧) ١) يوتام د پنځه ويشت کلنۍ په عمر پاچا شو او په اورشليم کې يې شپاړس کاله پاچاهي وکړه. د هغه مور يروشه د صادوق لور وه. ٢) يوتام د خپل پلار په شان هغه کارونه کول چې د خښتن په نظر کې ښه وو، خو د هغه په شان يې د خښتن کور ته په ننوتلو سره گناه نه کوله. خو بياهم خلکو خپلو بدو رواجونو ته دوام ورکړ.

٣) دا يوتام ؤ چې د خښتن د کور پاسنۍ دروازه يې بيا جوړه کړه او د ښار په هغه دېوال باندې يې ډېر کار وکړ چې د اورشليم د عوفل په سيمه کې ؤ. ٤) هغه د يهودا په غرونو کې ښارونه ودان کړل او په ځنگلونو کې يې کلاوې او د څارنې برجونه جوړ کړل. ٥) هغه د عمون د پاچا او د هغه لښکر په ضد جگړه وکړه او هغوی ته يې ماتې ورکړه. عمونيانو د درېو کالو دپاره په هر کال

کې هغه ته درې زره او خلور سوه کیلوگرامه سپین زر، زر ټنه غنم او زر ټنه اوربشې باج ورکاوه. **(۶)** یوتام قوي شو، حُکمه چې هغه په وفاداری سره د خپل خښتن خدای اطاعت کاوه. **(۷)** د یوتام د پاچاهۍ نورې پېښې، د هغه جگړې او کړنلارې ټولې د اسراییلو او یهودا د پاچاهانو د تاریخ په کتاب کې لیکل شوې دي. **(۸)** یوتام د پنځه ویشتن کلنۍ په عمر پاچا شو او په اورشلیم کې یې شپاړس کاله پاچاهي وکړه. **(۹)** یوتام مړ شو او د داود د ښار په شاهي هدیره کې ښخ شو. بیا د هغه زوی آحاز د هغه په ځای پاچا شو.

د یهودا پاچا آحاز

(دوهم پاچاهان ۱۶: ۱ - ۴)

۲۸ **(۱)** آحاز شل کلن ؤ چې پاچا شو او شپاړس کاله یې په اورشلیم کې پاچاهي وکړه. هغه د خپل نیکه داود لاره غوره نه کړه او داسې کارونه یې ونه کړل چې د خښتن په نظر کې ښه وو. **(۲)** آحاز د اسراییلو د پاچاهانو لاره غوره کړه. هغه د بل د اوسپنې بتان جوړ کړل او **(۳)** د بن هنوم په دره کې یې ورته خوشبويي وسوځوله. حتی خپل زامن یې هم د سوځېدونکو نذرانو په توګه قرباني کړل. دا د هغو قومونو ناوړه رواج ؤ چې خښتن د اسراییلو د وړاندې تګ سره سم شړلي وو. **(۴)** آحاز په سیمه ییزو عبادتځایونو، غونډیو او د هرې سیوري لرونکې ونې لاندې قربانۍ کولې او خوشبويي یې سوځولې.

د آحاز جگړه د سوريې او د اسراییلو سره

(دوهم پاچاهان ۱۶: ۵)

(۵)-**(۶)** د دې په خاطر چې آحاز ګناه وکړه، د هغه خښتن خدای د سوريې پاچا پرېښود چې آحاز ته ماتې ورکړي او د یهودا زیات شمېر خلک دمشق ته د اسیرانو په توګه بوځي. خښتن د

اسراييلو پاچا د رمليا زوی فحق هم پرېښود چې آحاز ته ماتې ورکړي او په يوه ورځ د يهودا يو سلو شل زره ډېر زړور عسکر ووژني. د هغوی د نيکونو څښتن خدای پرېښودل چې همداسې وشي، ځکه چې د يهودا خلکو د هغه څخه منځ اړولی ؤ. (٧) يو اسراييلي عسکر چې زکري نومېده د آحاز پاچا زوی معسيا، د مانی د چارو مدير عزريقام او القانه چې د پاچا څخه وروسته دوهم سړی ؤ، ووژل. (٨) که څه هم د يهودا خلک د هغوی خپلوان وو، خو د اسراييلو لښکرو دوه سوه زره ښځې او ماشومان د اسيرانو په توگه ونيول او د ډېر زيات غنيمت سره يې سامريې ته بوتلل.

عوديد نبي

(٩) د څښتن يو نبي چې عوديد نومېده، هغه د سامريې په ښار کې اوسېده. څنگه چې د اسراييلو لښکر ښار ته د يهودا د اسيرانو سره لاړل، عوديد ورسره مخامخ شو او ورته ويې ويل: «ستاسو د نيکونو څښتن خدای په يهودا باندې په قهر شو او تاسو يې پرېښودئ چې هغوی ته ماتې ورکړئ، خو اوس هغه خبر شوی دی چې تاسو په څومره په بې رحمۍ سره هغوی ووژل. (١٠) اوس تاسو دا نيت لرئ چې د اورشلیم او د يهودا سړي او ښځې خپل غلامان کړئ. ايا په دې نه پوهېږئ چې تاسو هم د خپل څښتن خدای په وړاندې گناهونه کړي دي؟ (١١) ماته غوږ ونيسئ! دا اسيران ستاسو خپلوان دي. هغوی بېرته ولېږئ که نه، نو د څښتن قهر او غضب به په تاسو باندې نازل شي.»

(١٢) د اسراييلو د شمال د پاچاهۍ دغو څلورو مشرانو هم د لښکر د دې کار مخالفت وکړ: د يهوحنان زوی عزريا، د مشليموت زوی برکيا، د شلوم زوی يحزقيا او د حدلاي زوی عماسا. (١٣) هغوی وويل: «هغه اسيران دلته مه راولئ! ځکه په دې کار سره مونږ د خدای په وړاندې گناهکاروئ. مونږ لا پخوا د څښتن په وړاندې زياته گناه کړې ده، تاسو غواړئ چې زمونږ گناه لا نوره هم زياته شي. نژدې دی چې د خدای قهر او غضب په مونږ باندې نازل شي.» (١٤) نو بيا

لښکرو اسیران او غنیمت خلکو او د هغوی مشرانو ته وسپارل. (۱۵) پورته خلورو ذکر شویو سړیو ته وظیفه وسپارل شوه چې هغو اسیرانو ته چې لوڅ وو په غنیمت نیول شوي کالي ورکړي. هغوی اسیرانو ته د اغوستلو دپاره کالي او د پښو دپاره خپلی ورکړې. همدارنگه هغوی ته یې خوراک او خښاک ورکړ او د زیتونو تېل یې د هغوی په زخمونو باندې واچول. هغه چې پېر کمزوري وو او منزل یې نه شو کولای، په خرو یې سپاره کړل او ټول اسیران بېرته اریحا ته چې د خرما د ونو ښار دی، د هغوی خپل قوم ته یووړل شول. بیا اسرائیلیان سامریې ته راستانه شول.

د آحاز له خوا د اشور څخه د مرستې غوښتنه

(دوهم پاچاهان ۱۶: ۷ - ۹)

(۱۶) - (۱۷) ادومیانو بیا په یهودا باندې حمله پیل کړه او اسیران یې ونيول، نو آحاز پاچا د تغلت فلاسر یعنی د اشور د پاچا څخه د مرستې غوښتنه وکړه. (۱۸) په دې وخت کې فلسطینیانو په هغو ښارونو باندې حمله کوله چې د غرونو په لوېدیځو لمنو او جنوبي یهودا کې پراته وو. هغوی د بیت شمس، ایالون او د جدیروت ښارونه ونيول. همدارنگه یې د سوکوه، تمنه او د جمزو ښارونه، د هغو د شاوخوا کلیو سره هم ونيول. بیا هغوی په دې ځایونو کې مېشت شول. (۱۹) له دې کبله چې د یهودا پاچا آحاز خپل خلک بدکاری ته هڅولي وو او د خښتن نافرمانی یې کړې وه، نو خښتن د یهودا خلک خوار او ذلیل کړل. (۲۰) بیا د اشور پاچا تغلت فلاسر یهودا ته راغی، خو د دې په ځای چې د آحاز سره مرسته وکړي، د هغه مخالفت یې وکړ او هغه یې د کړاوونو سره مخامخ کړ. (۲۱) نو آحاز د خښتن د کور، د مانې او د خلکو د مشرانو د کورونو څخه قیمتي شیان واخیستل او د اشور پاچا ته یې ورکړل، خو دې کار هم څه گټه ونه کړه.

د آحاز گناهونه

٢٢ حتی وروسته له دې چې په احاز باندې دا وپروونکې پېښې وشوې، هغه د خښتن په وړاندې د پخوا څخه هم زیاته گناه وکړه. ٢٣ هغه د ځان سره وویل: «د سوریایانو خدایانو به هر ورو د هغوی د پاچاهانو سره مرسته کړې وي چې ماته ماتې راکړي. کېدای شي که چېرې زه هغو خدایانو ته قربانۍ وړاندې کړم، زما سره به هم مرسته وکړي.» دا هغه گناه وه چې په اخر کې د احاز د رانسکورېدلو او د ټولو اسرایلیانو د تباهی سبب شوه. ٢٤ برسېره پر دې، هغه د خدای د کور ټول سامان واخیست او هغه یې ټوټې ټوټې کړې. هغه د خښتن کور بند کړ او د اورشلیم په هره برخه کې یې د قربانۍ ځایونه جوړ کړل. ٢٥ هغه د یهودا په هر ښار کې بتانو ته د عبادت ځایونه جوړ کړل چې پردیو خدایانو ته خوشبويي په کې وسوځول شي. هغه په دې ډول د خپلو نیکونو خښتن خدای په خپل ځان باندې په قهر کړ.

٢٦ آحاز چې د خپلې پاچاهۍ په دوران کې د اول نه تر پایه نور څه کړي وو، د یهودا او د اسرایلو د پاچاهانو د تاریخ په کتاب کې لیکل شوي دي. ٢٧ آحاز مړ شو او په اورشلیم کې په یوه هدیره کې چې شاهي هدیره نه وه، ښخ شو. بیا د هغه زوی حزقیا د هغه په ځای پاچا شو.

د یهودا پاچا حزقیا

(دوهم پاچاهان ١٨: ١ - ٣)

٢٩ ١ حزقیا پنځه ویشتن کلن ؤ چې پاچا شو او هغه نهه ویشتن کاله په اورشلیم کې پاچاهي وکړه. د هغه د مور نوم ایبا ؤ چې د زکریا لور وه. ٢ هغه لکه د خپل نیکه داود پاچا په شان هغه کارونه وکړل چې د خښتن په نظر کې ښه وو.

د خدای د کور پاکول

۳ حزقیا د خپلې پاچاهۍ د لومړي کال په لومړۍ میاشت د خښتن د کور دروازې پرانیستي او هغه یې بېرته جوړې کړې. ۴ هغه د خښتن د کور په ختیځې حوډلې کې کاهنان او لایوان راغونډ کړل ۵ او هلته یې ورسره خبرې وکړې. هغه وویل: «ای لایوانو زما خبرې واورئ، خپل ځانونه او د خپلو نیکونو د خښتن خدای کور پاک کړئ او د کور څخه ناپاک شیان لېرې کړئ. ۶ زمونږ نیکونه زمونږ خښتن خدای ته بې وفا وو او هغه کارونه یې کول چې د هغه په نظر کې بد وو. هغوی خښتن پرېښود او د هغه د اوسېدو ځای ته یې شا کړه. ۷ هغوی د خښتن د کور دروازې بندې کړې، خراغونه یې مړه کړل او د اسراییلو د خدای په کور کې یې خوشبویی یا سوځېدونکې نذرانې هغه ته وړاندې نه کړې. ۸ له دې کبله خښتن په یهودا او په اورشلیم باندې ډېر په قهر شو. تاسو په دې ښه پوهېږئ، هغه څه چې خښتن په هغوی باندې کړي دي په هغې ټول خلک ووېرېدل، وارخطا او مسخره شول. ۹ له همدې امله زمونږ پلرونه په جگړه کې ووژل شول او زمونږ ښځې، زامن او لوڼې د اسیرانو په توګه یووړل شول.

۱۰ اوس ما پرېکړه کړې ده چې د اسراییلو د خښتن خدای سره یو لوظ وکړم ترڅو د هغه سخت قهر زمونږ څخه لېرې شي. ۱۱ زما زامنو، په خپلو وظیفو کې بې پروایي مه کوئ. خښتن تاسو د دې دپاره غوره کړي یئ چې د هغه په حضور کې ودرېږئ او د هغه خدمت وکړئ او هغه ته خوشبویی وسوځوئ.»

۱۲-۱۴ کله چې حزقیا خپلې خبرې پای ته ورسولې، نو د لایوانو دا لاندېني مشران خپلې وظیفې ته لارل:

د قهات له طایفې څخه، د عماسای زوی محت او د عزریا زوی یوییل.

د مراري له طایفې څخه، د عبدي زوی قیس او د یهلل پیل زوی عزریا.
د جرشون له طایفې څخه، د زمه زوی یوآخ او د یوآخ زوی عدن.
د ایصافان له طایفې څخه، شمري او يعي پیل.
د اساف له طایفې څخه، زکریا او متنیا.
د هیمان له طایفې څخه، یحییال او شمعي.
د یدوتون له طایفې څخه، شمعیه او عزیل.

۱۵ دغو سړیو خپل لاریان وروڼه راغونډ او هغوی ټولو خپل ځانونه پاک کړل. بیا هغوی د څښتن
د شریعت سره سم او د پاچا په امر د څښتن د کور په پاکولو پیل وکړ. ۱۶ کاهنان د څښتن کور
ته ننوتل چې هغه پاک کړي او هغوی هغه هرڅه د کور حوډلی ته راوویستل چې ناپاک وو. د هغه
ځای نه لاریانو دا ټول شیان د ښار څخه دباندې د قدرون درې ته یووړل. ۱۷ د لومړۍ میاشتې
په لومړۍ ورځ کار پیل شو او په اتمه ورځ هغوی دا ټول کار د څښتن د کور تر برنډې پورې
ورساره. بیا هغوی اته ورځې نورې کار وکړ او د میاشتې تر شپاړسمې ورځې پورې یې د څښتن
کور پاک او هغه یې د عبادت دپاره تیار کړ.

حزقیای او د خدای د کور بیا وقفول

۱۸ بیا لاریان د حزقیایا حضور ته ورغلل او ورته ویې ویل: «مونږ د څښتن د ټول کور د
پاکولو کار پای ته ورساوه چې د سوځېدونکو نذرانو د قربانۍ ځای، د سپېڅلې ډوډۍ میز او د هغو
ټول سامان په کې شامل دي. ۱۹ مونږ هغه ټول سامان هم بېرته راوړی دی چې احاز پاچا د هغو
کلونو په دوران کې وړی ؤ کله چې هغه خدای ته بې وفا شو او مونږ هغه بېرته وقف کړی دی. هغه
ټول مو د څښتن د قربانۍ د ځای په مخکې ایښي دي.»

٢٠ حزقيا پاچا بله ورځ سهار وختي د ښار مشران راغونډ کړل او هغوی يو ځای د خښتن کور ته لاړل. ٢١ هغوی د شاهي کورنۍ او د يهودا د خلکو دپاره او همدارنگه د خښتن د کور د پاکوالي دپاره اووه غويان، اووه پسونه، اووه وري او اووه وزان د گناه د نذرانې په توگه راوړل. پاچا کاهنانو يعنې د هارون اولادې ته امر وکړ چې هغه د خښتن د قربانۍ په ځای باندې قرباني کړي. ٢٢ کاهنانو لومړی غويان، بيا پسونه او بيا يې وري حلال کړل. د هرې قربانۍ د حلالېدلو څخه وروسته يې د هغو وينه د قربانۍ په ځای باندې وشيندله. ٢٣ په پای کې کاهنانو وزې د گناه د نذرانې دپاره پاچا او نورو عبادت کوونکو ته وروړلې او عبادت کوونکو خپل لاسونه ورباندې کېښودل. ٢٤ بيا کاهنانو وزان حلال کړل او د هغو وينه يې د ټولو خلکو د گناه د کفارې دپاره د قربانۍ په ځای باندې وشيندله، ځکه چې پاچا امر کړی ؤ چې سوځېدونکې نذرانې او د گناه نذرانې دې د ټولو اسرايلو دپاره وړاندې شي.

٢٥ پاچا په هغه حکم باندې عمل وکړ چې خښتن داود پاچا ته د پاچا د نبي يعنې د جاد او د ناتان نبي په وسيله کړې وې. حزقيا، لاويان د خښتن په کور کې په داسې حال کې ودرول چې تالونه، چنگونه او ربابونه، ٢٦ يعنې هغه ډول آلې ورسره وې چې داود پاچا ورڅخه کار اخيستی ؤ. کاهنان هم د سرنیو سره هلته ودرېدل. ٢٧ حزقيا حکم وکړ چې سوځېدونکې نذرانه دې د قربانۍ په ځای کې وړاندې شي. څنگه چې د هغې وړاندې کول پيل شول، خلکو خښتن ته د ستاینې سندرې وويلې او ساز غږوونکو د سرنیو او د موسيقۍ د نورو آلو په غږولو سره د هغوی ملگرتيا کوله. ٢٨ ټول عبادت کوونکي په سجده شول او سندرو او د سرنیو غږولو تر هغه وخته پورې دوام وموند، ترڅو چې د گناه نذرانه وسوځېدله. ٢٩ د مراسمو په پای کې، حزقيا پاچا او ټول خلک په سجده شول او د خدای عبادت يې وکړ. ٣٠ پاچا او د قوم مشرانو لاويانو ته امر وکړ چې خښتن ته د ستاینې هغه سندرې ووايي چې داود او اساف نبي ليکلې وې. نو هغوی په ډېرې خوښۍ سره سندرې وويلې، بيا هغوی په سجده شول او د خدای عبادت يې وکړ.

٣١ حزقيا خلکو ته وويل: «اوس چې تاسو د سپېڅلتوب له مراسم سره خپل ځانونه څښتن ته وقف کړل، نو د هغه کور ته قربانۍ او د شکرانې نذرانې راوړئ.» خلکو دا خبره ومنله او د هغوی څخه ځينو په خپله خوښه حيوانات هم راوستل چې د سوځېدونکو نذرانو په توگه قرباني شي. ٣٢ هغوی اويا غويان، سل پسونه او دوه سوه وري د سوځېدونکو نذرانو په توگه د څښتن دپاره راوړل. ٣٣ هغه حيوانات چې د قربانيو دپاره سپېڅلي شوي وو، د هغو شمېر شمېر سوه غويانو او درې زره پسونو او وزانو ته رسېده. ٣٤ له دې کبله چې د کاهنانو شمېر لږ ؤ، هغوی نه شو کولای چې د قربانۍ د ټولو حيواناتو پوستکي وباسي، نو ځکه ترڅو چې نورو کاهنانو خپل ځانونه پاک کړل، د هغوی ورونه يعنې لاويان، د دې کار د سرته رسولو دپاره حاضر شول چې د هغوی سره مرسته وکړي. (د ځان په پاک ساتلو کې د کاهنانو په پرتله لاويان وفادار وو.) ٣٥ د زيات شمېر سوځېدونکو نذرانو څخه پرته، کاهنانو د سولې د نذرانو د وازگې د سوځولو مسووليت په غاړه درلود. همدارنگه يې د هغو شرابو د تويولو مسووليت هم په غاړه درلود چې د سوځېدونکو نذرانو سره وړاندې کېدل. په دې ډول د څښتن کور د عبادت دپاره تيار شو. ٣٦ حزقيا پاچا او ټولو خلکو د دې دپاره خوشحالي کوله چې خدای ورسره مرسته وکړه چې دا ټول کارونه زر تر سره کړي.

د فسحې د اختر دپاره تياری

١-٣ د کال په لومړۍ مياشت خلکو نه شو کولای چې د فسحې اختر په سم وخت ولمانځي، ځکه چې زيات شمېر کاهنانو خپل ځانونه پاک کړي نه وو او په اورشليم کې ډېر خلک راغونډ شوي نه وو. نو حزقيا پاچا، د هغه درباريان او د اورشليم خلک په دې راضي شول چې دا اختر به په دوهمه مياشت ولمانځي او پاچا د اسراييلو او د يهودا ټولو خلکو ته پيغام ولېږه. هغه د افرام او د منسي قبيلو ته ليکونه ولېږل او هغوی ته يې بلنه ورکړه چې په اورشليم کې د څښتن کور ته راشي،

د دې دپاره چې د اسراييلو د څښتن خدای د درناوي دپاره د فسحې اختر ولمانځي. (٤) د هغوی پلان پاچا او ټولو خلکو ته بڼه ښکاره شو، (٥) نو هغوی پرېکړه وکړه چې ټولو اسراييلو ته بلنه ورکړي يعنې په شمال کې له دان څخه نيولې په جنوب کې تر بيرشبع پورې چې په اورشليم کې سره راټول شي او د اسراييلو د څښتن خدای دپاره د فسحې اختر ولمانځي. هغوی غوښتل چې د شريعت سره سم اختر د زيات شمير خلکو له خوا ولمانځل شي، مخکې داسې نه وو. (٦) د پاچا په حکم، استازي په ټولو اسراييلو او يهودا کې د دې بلنې سره وگرځېدل چې پاچا او د هغه درباريانو ليکلی ؤ. متن يې دا ؤ:

«ای د اسراييلو خلکو، تاسو بېرته د ابراهيم، اسحاق او يعقوب څښتن خدای ته راوگرځئ، ترڅو هغه هم تاسو ته چې د آشور د پاچاهانو له لاسه تښتېدلي يئ، دروگرځي. (٧) د خپلو نيکونو او نورو اسراييليانو په شان مه اوسئ چې د خپلو نيکونو څښتن خدای ته بې وفا وو. تاسو گورئ چې څښتن هغوی ته سخته سزا ورکړه. (٨) د خپلو نيکونو په شان خپل زړونه مه سختوئ بلکې د څښتن اطاعت کوئ. هغه کور ته راځئ چې په اورشليم کې دی کوم چې ستاسو څښتن خدای د تل دپاره سپېڅلی کړی دی او د هغه عبادت کوئ، ترڅو هغه په تاسو باندې په قهر نه شي. (٩) که چېرې تاسو څښتن ته راوگرځئ، بيا به هغه خلک چې ستاسو کورنۍ يې د اسيرانو په توگه بيولي دي، په هغوی باندې به زړه وسوځوي او بېرته به هغوی کور ته راپرېږدي. ستاسو څښتن خدای مهربانه او رحيم دی او که چېرې تاسو هغه ته راوگرځئ، نو هغه به تاسو قبول کړي.»

(١٠) استازي د افرايم او د منسي د قبيلو په سيمه کې د يو ښار څخه بل ښار ته لاړل او تر شمال پورې د زبولون قبيلې ته ورسېدل، خو خلکو په هغوی پورې خندل او ملنډې يې ورباندې وهلې. (١١) بياهم د اشير، منسي او د زبولون د قبيلو ځينو خلکو عاجزي وښودله او اورشليم ته لاړل. (١٢) خدای د يهودا خلک هم د دې دپاره سره يو موټی کړل چې د هغه اطاعت وکړي او د پاچا او د هغه د درباريانو حکمونه ومنې.

د فسحې د اختر لمانځنه

۱۳) په دوهمه میاشت زیات شمېر خلک په اورشلیم کې سره راغونډ شول چې د فطیرې ډوډۍ
اختر ولمانځي. ۱۴) هغوی د بتانو د عبادت هغه ټول ځایونه لېرې کړل چې په اورشلیم کې ورڅخه
د قربانیو په وړاندې کولو او د خوشبویۍ په سوځولو کې کار اخیستل کېده او هغه یې د قدرون په
دره کې وغورځول. ۱۵) د دوهمې میاشتې په څوارلسمه ورځ هغوی د فسحې د اختر د قربانی
دپاره وري حلال کړل. هغه کاهنان او لویان چې پاک نه وو، دومره خجالته شول چې خپل ځانونه
یې پاک کړل او بیا هغوی کولای شول چې د خښتن په کور کې سوځېدونکې نذرانې قرباني کړي.
۱۶) هغوی د خدای نبي یعنی د موسی د شریعت د لارښودنو سره سم د خدای په کور کې خپل
ځایونه ونيول. لویانو د قربانیو وینه کاهنانو ته ورکوله او هغوی هغه وینه د قربانۍ په ځای باندې
شیندله. ۱۷) له دې امله چې په غونډه کې ډېرو خلکو خپل ځانونه پاک کړي نه وو، هغوی ونه شو
کولای چې د فسحې د اختر وري حلال کړي، نو لویانو د هغوی دپاره دا کار کاوه او وري یې
خښتن ته وقفول. ۱۸-۱۹) د هغو خلکو څخه چې د افرایم، منسی، یساکار او زبولون د قبیلو
څخه راغلي وو، ډېرو یې د پاکېدو مراسم تر سره کړي نه وو او هغوی د شریعت سره سم د فسحې
د اختر ډوډۍ نه خوړله. حزقیایا پاچا د هغوی دپاره داسې دعا وکړه: «ای خښتنه، د خپلې نېکۍ له
مخې هغه خلک وبخښه چې د زړه له کومې ستا یعنی د خپلو نیکونو د خښتن خدای عبادت کوي،
که څه هم هغوی د کور د اصولو له مخې سپېڅلي نه دي.» ۲۰) خښتن د حزقیایا دعا قبوله کړه، هغه
خلک وبخښل او هغوی ته یې زیان ونه رساوه. ۲۱) هغو خلکو چې په اورشلیم کې راغونډ شوي
وو، اووه ورځې په ډېرې خوشحالی سره د فطیرې ډوډۍ اختر ولمانځه او لویانو او کاهنانو به هره
ورځ په خپل ټول قوت سره د موسیقۍ په غږولو سره د خښتن ستاینه کوله. ۲۲) حزقیایا د لویانو د
هغه مهارت ستاینه وکړه چې هغوی د خښتن د عبادت په سرته رسولو کې د ځانه ښودلی و.

خلکو اووه ورځې د اختر ډوډۍ وخورله، د سولې نذرانې يې وړاندې کړې او د خپلو نیکونو د خښتن خدای ستاینه يې وکړه. (۲۳) ټولو خلکو پرېکړه وکړه چې اووه ورځې نورې هم جشن ونیسي. نو هغوی په خوشحالی سره جشن ونیوه. (۲۴) حزقیا پاچا زر غویان او اووه زره پسونه خلکو ته ورکړل چې حلال يې کړي او ويې خوري او درباریانو هغوی ته زر نور غویان او لس زره نور پسونه ورکړل. زیات شمېر کاهنانو د سپېڅلتوب مراسم تر سره کړل. (۲۵) نو د یهودا خلکو، کاهنانو، لایوانو، هغو خلکو چې د اسراییلو څخه راغلي وو او هغه بهرنيان چې په اسراییلو او یهودا کې د تل دپاره مېشته شوي وو، خوشحالي کوله. (۲۶) د اورشلیم ښار د خوشحالی څخه ډک ؤ، ځکه چې د اسراییلو د پاچا د داود زوی سلیمان د زمانې څخه تر هغې ورځې پورې داسې مراسم نه وو نیول شوي. (۲۷) کاهنانو او لایوانو د خلکو دپاره د خښتن برکت وغوښت. خدای په اسمان یعنی په خپل سپېڅلي ځای کې د هغوی دعاگانې واورېدلې او هغه يې قبولې کړې.

د حزقیا له خوا د مذهبي ژوند اصلاح کول

۳۱ (۱) وروسته له دې چې اختر پای ته ورسېده، د اسراییلو ټول خلک د یهودا هر ښار ته لاړل او د تیرو ستنې يې ماتې کړې، د اشیره بتان يې راوغورځول او د قربانۍ ځایونه او سیمه ییز عبادتځایونه يې وران کړل. هغوی د یهودا په پاتې سیمه کې او د بنیامین، افرايم او منسي په سیمو کې هم همداسې وکړل. بیا هغوی ټول خپلو کورونو ته ستانه شول.

(۲) حزقیا پاچا د کاهنانو او د لایوانو ډلې بېرته جوړې کړې او په دې ډلو کې هر یو تن ځانگړې وظیفې درلودلې. په دغو وظیفو کې د سوځېدونکو نذرانو او د سولې نذرانو وړاندې کول، د خدای په

کور کې په عبادت کې برخه اخیستل، شکرگزارې کول او د کور په دروازو کې ستاینه کول شامل وو. (۳) حزقیایا پاچا د خپلو رمو او پادو څخه هر سهار او ماښام د سوځېدونکو نذرانو دپاره حیوانات تیارول او همدارنگه د سبت په ورځ، د نوې میاشتې په اختر کې او په هغو نورو اخترونو کې چې د څښتن د شریعت غوښتنه وه، حیوانات برابرول. (۴) برسېره پر دې، پاچا د اورشلیم خلکو ته وویل هغه نذرانې راوړي چې کاهنانو او لویانو یې د اخیستلو حق درلود، ترڅو هغوی وکولای شي چې د څښتن د شریعت د شرطونو د عملي کولو دپاره خپل ټول وخت وقف کړي. (۵) څنگه چې حکم ورکړل شو، د اسراییلو قوم د سخاوت له مخې د خپلو لومړنیو ښو غلو دانو، شرابو، د زیتونو تېلو، شاتو او د نورو حاصلاتو څخه سوغاتونه راوړل او هغوی د خپل هر شي عشر هم راوړ. (۶) د یهودا او د اسراییلو خلکو چې د یهودا په ښارونو کې اوسېدل، د خپلو پادو او رمو عشر راوړ او د هغو سوغاتونو عشر یې هم راوړ چې خپل څښتن خدای ته یې وقف کړي وو. هغه سوغاتونه یې په انبارونو کې کېښودل. (۷) په درېمه میاشت د سوغاتونو رارسېدل پیل او په راتلونکو څلورو میاشتو کې سره انبار شول. (۸) کله چې حزقیایا پاچا او د هغه درباریانو ولیدل چې دومره سوغاتونه ورکړل شوي دي، هغوی د څښتن او د هغه د قوم یعنی د اسراییلو ستاینه وکړه. (۹) پاچا د کاهنانو او د لویانو څخه د دغو سوغاتونو په هکله پوښتنه وکړه (۱۰) او عزریا چې مشر کاهن او د صادق د اولادې څخه ؤ، پاچا ته وویل: «د هغه وخت راهیسې چې خلکو د خدای کور ته د خپلو نذرانو راوړل پیل کړل، مونږ په پوره اندازه وخورل، خو اوس هم ډېر شیان پاتې دي. دا له دې امله چې څښتن خپلو خلکو ته برکت ورکړی دی.»

(۱۱) هغوی د پاچا په حکم د خدای په کور کې گودامونه تیار کړل (۱۲) او په هغو کې یې ټولې اعانې، عشر او وقف شوي شیان کېښودل. هغوی په دې کار کې صادق وو. هغوی یو لایو چې کونیا نومېده د هغو مسوول وټاکه او د هغه ورور یعنی شمعی یې د هغه مرستیال وټاکه. (۱۳) لسو تنو لویانو ته د هغوی تر لاس لاندې کار وسپارل شو چې دا یې نومونه دي: یحییال، عزریا، نحت،

عساهیل، یریموت، یوزاباد، ایلیل، یسمخیا، محت او بنایاه. دا ټول کارونه د حزقیا پاچا او د مشر کاهن یعنی د عزریا تر واک لاندې وشول. (۱۴) د یمنه زوی قوری یو لایوی ؤ چې د خدای د کور د ختیځې دروازې د ساتونکو مشر ؤ. هغه د هغو سوغاتونو او ډېرو سپېڅلو نذرانو د اخیستلو او وپشلو مسوول ؤ چې څښتن ته وړاندې کېدل. (۱۵) د یهودا په نورو ښارونو کې چې کاهنان په کې اوسېدل، د هغه سره په دې کار کې د نورو لایوانو له خوا په وفادارۍ سره مرسته کوله چې نومونه یې دا دي: عدن، منیامین، یشوع، شمعیه، امریا او شکنیا. هغوی خپلو لایوانو ملګرو ته، زړو او ځوانانو ته یوشان د هغوی د ډلو له مخې خواړه وپشل. (۱۶) دا وپش د طایفو له مخې نه وو، بلکې هغوی ټولو هغو نارینو ته یوه یوه برخه ورکوله چې عمرونه یې درې کاله یا د هغې څخه زیات وو یعنی هغو لایوانو ته چې د خپلو ډلو سره سم یې د خدای په کور کې ورځني مسوولیتونه په غاړه درلودل. (۱۷) کاهنانو ته طایفه په طایفه خپلې وظیفې وسپارل شوې او هغو لایوانو ته چې عمرونه یې شل کاله یا زیات وو، هغوی ته ډله په ډله وظیفې وسپارل شوې. (۱۸) په نسب نامو کې د هغوی د کوچنیو ماشومانو او د هغوی د ښځو، زامنو او لورګانو نومونه یعنی ټوله ټولنه شامله وه، ځکه چې هغوی هم د خپلو ځانونو په پاک ساتلو کې وفادار وو او د څښتن د خدمت دپاره د منلو وړ وو. (۱۹) د هغو کاهنانو په منځ کې چې په هغو ښارونو کې اوسېدل چې د هارون اولادې ته ورکړل شوي وو یا په هغو څرخایونو کې چې په دغو ښارونو پورې تړلي وو، داسې مسوول کسان وو چې د کاهنانو په کورنیو کې یې ټولو نارینو ته او هغو ټولو خلکو ته خواړه وپشل چې د لایوانو په نسب نامو کې یې نومونه لیکلي وو.

(۲۰) حزقیا پاچا په ټوله یهودا کې ښه او نېک او داسې د وفادارۍ کارونه کول چې د هغه څښتن خدای ورباندې خوشحالېده. (۲۱) هرڅه چې هغه د خدای د کور دپاره یا د شریعت د حکمونو د عملي کولو دپاره وکړل، هغه خپل خدای ته رجوع کوله او دا کارونه یې د زړه له کومي وکړل. نو ځکه په دې ټولو کارونو کې بریالی ؤ.

۳۲

له دې ښو او ښېکو کارونو څخه وروسته چې حزقيا پاچا په وفادارۍ سره سرته ورسول، د آشور پاچا سنخاريب په يهودا باندې حمله وکړه. هغه هغه قوي شوي ښارونه کلابند کړل او غوښتل يې چې دا ښارونه ونيسي. (۲) کله چې حزقيا وليدل چې سنخاريب په اورشليم باندې هم د حملې کولو نيت لري، (۳) - (۴) هغه او د هغه درباريانو پرېکړه وکړه چې هغه اوبه بندې کړي چې د ښار څخه دباندې روانې وې، د دې دپاره چې آشوريان اورشليم ته ورنژدې شي، نو اوبه به ونه لري. درباريانو يو زيات شمېر خلک وويستل او ټولې چينې يې بندې کړې، ترڅو د ښار په ويالو کې نورې اوبه روانې نه شي. (۵) حزقيا زيار وويست او د ښار دېوال يې چې خراب شوی ؤ جوړ کړ او په هغه باندې يې د څارنې برجونه ودرول او د هغه دېوال دباندې يې بل دېوال جوړ کړ. برسېره پر دې يې هغه ځمکه هم قوي کړه چې د داود د ښار په ختيځه خوا کې راډکه شوې وه او هغه پرېمانه نښې او سپرونه هم جوړ کړل. (۶) هغه په ښار کې په عسکرو باندې منصبداران مقرر کړل او د ښار د دروازې سره په يو پراخه ځای کې يې هغوی راغونډ کړل. هغوی ته يې يوه هڅوونکې وينا وکړه او ويې ويل: (۷) «قوي او زړور اوسئ او د آشوريانو د پاچا يا د هغه له لښکر څخه چې هغه يې مشري کوي مه وپرېږئ او مه بې زړه کېږئ. ځکه چې زمونږ سره يو څوک شته چې د هغه نه ډېر زورور دی. (۸) هغه د انسان څخه مرسته اخلي، خو مونږ د خپل ښښتن خدایه مرسته اخلو او هغه زمونږ په خاطر جگړه کوي.» خلک د خپل پاچا په دغو خبرو وهڅيدل.

(۹) يو څه موده وروسته چې سنخاريب او د هغه لښکر لا لاکيش کلابنداوه، هغه حزقيا او د يهودا هغو خلکو ته چې د هغه سره په اورشليم کې وو، استازي د دې پيغام سره ولېږل: (۱۰) «زه سنخاريب د آشور پاچا غواړم پوه شم چې تاسو په څه شي باندې ډاډه يئ چې په اورشليم کې په

دې کلابندی کې ژوندي پاتې کېږئ. (۱۱) حزقيا تاسو ته وايي چې زمونږ خښتن خدای به مونږ د آشور د پاچا له لاسه وژغوري، خو حزقيا تاسو غولوي او هغه به تاسو پرېږدي چې د قحطۍ او تندي څخه مړه شئ. (۱۲) دا هغه سړی دی چې د خښتن د عبادت او د قربانۍ ځايونه يې له منځه يووړل او بيا يې د يهودا او د اورشليم خلکو ته وويل چې يوازې د قربانۍ د يو ځای په مخکې عبادت کوئ او په همدې ځای کې قربانۍ سوځوئ. (۱۳) ايا تاسو نه پوهېږئ چې ما او زما نيکونو د نورو ټولو قومونو د خلکو سره څه ډول چلند کړی دی؟ ايا د کوم بل قوم خدايانو خپل قوم د آشور د پاچا څخه ژغورلی دی؟ (۱۴) هېڅ يو د هغو قومونو خدايانو چې زمونږ نيکونو هغوی له منځه وړي دي، ونه شو کړای چې خپل خلک وژغوري. بيا تاسو ولې فکر کوئ چې ستاسو خدای تاسو ژغورلی شي؟ (۱۵) نو اوس حزقيا مه پرېږدئ چې تاسو په دې ډول وغولوي يا مو په غلطه لاره روان کړي. د هغه په خبره باور مه کوئ! ځکه د کوم بل قوم يا پاچاهۍ خدای هېڅکله نه شو کولای چې خپل قوم د آشور د پاچاهانو څخه وژغوري. نو په دې کې شک نشته چې ستاسو خدای هم تاسو نه شي ژغورلی!»

(۱۶) آشوري مامورانو د خښتن خدای او د هغه د خدمتگار حزقيا په هکله نورې بدې خبرې هم وکړې. (۱۷) هغه ليکونه چې د آشور پاچا ليکلي وو، په هغو کې د اسراييلو د خښتن خدای سپکاوی شوی ؤ. په هغو کې ويل شوي دي: «د قومونو خدايانو زما څخه خپل قومونه نه دي ژغورلي او نه به د حزقيا خدای خپل قوم زما څخه وژغوري.» (۱۸) مامورانو دا خبرې په عبراني ژبه کې په لوړ اواز وکړې، ترڅو هغه خلک چې په دېوال باندې ولاړ وو، ووپروي او ښار ونيسي. (۱۹) هغوی د اورشليم د خدای په هکله په هماغه ډول خبرې وکړې لکه څنگه چې يې د نورو قومونو د خدايانو په هکله کړې وې چې انسانانو په خپلو لاسونو جوړ کړي وو.

(۲۰) بيا حزقيا پاچا او د آموص زوی اشعيا نبي خدای ته دعا وکړه او د اسمان خواته يې د مرستې دپاره زاری او فریادونه وکړل. (۲۱) نو خښتن يوه فرښته راولېږله او هغې د آشور د لښکر عسکر او

منصبداران ووژل. نو پاچا رسوا شو او بېرته خپل هېواد ته لاړ. يوه ورځ په داسې وخت کې چې هغه د خپل خدای عبادتځای ته ننوت، د هغه ځينو زامنو هغه په خپلو تورو وواژه.

٢٢ په دې ډول، څښتن حزقيا پاچا او د اورشليم خلک د آشور پاچا يعنې د سنخاريب او د نورو دښمنانو له لاسه وژغورل. هغوی ته يې له هرې خوا سوله او ارامي ور په برخه کړه. ٢٣ ډېر خلک اورشليم ته راغلل او څښتن ته يې نذرانې او حزقيا ته يې سوغاتونه راوړل، نو له هغې وروسته ټولو قومونو د حزقيا عزت کاوه.

د حزقيا ناروغي او غرور

(دوهم پاچاهان ٢٠: ١-٣، ٢٠: ١٢-١٩ او اشعيا ٣٨: ١-٣، ٣٩: ١-٨)

٢٤ په هغو ورځو کې حزقيا پاچا ناروغ شو او مرگ ته نژدې شو. هغه د خپلې شفا دپاره دعا وکړه او څښتن ورته داسې نښه ورکړه چې هغه به روغ شي. ٢٥ خو حزقيا دومره مغرور و چې د څښتن څخه يې د هغه احسان په خاطر چې د هغه دپاره يې کړی و، شکرگزارې هم ونه کړه. له دې امله د څښتن قهر په هغه، يهودا او اورشليم باندې نازل شو. ٢٦ په اخر کې بيا هم حزقيا او د اورشليم خلکو خپل ځانونه عاجز کړل. نو ترڅو پورې چې حزقيا ژوندی و، څښتن هغو خلکو ته سزا ورنه کړه.

د حزقيا شتمني او شان او شوکت

٢٧ حزقيا پاچا ډېر شتمن شو او هرچا د هغه عزت کاوه. هغه د خپلو سرو او سپينو زرو، قيمتي تېرو، مسالو، سپرونو او د نورو قيمتي شيانو دپاره گودامونه جوړ کړل. ٢٨ برسېره پر دې هغه د غلو دانو، شرابو او د زيتونو د تېلو دپاره گودامونه، د خپلو پادو دپاره يې غوډلې او د خپلو پسونو

دپاره يې هم شپولونه جوړ کړل. (۲۹) له دې ټولو سره سره خدای هغه ته ډېر پسونه او پادې ورکولې او دومره نوره شتمني يې ورکړه چې ډېر ښارونه يې ودان کړل. (۳۰) دا حزقيا ؤ چې يو سوری يې جوړ کړ چې د جيحون د پورتنۍ چينې څخه په کې د داود د ښار لوېديځ خواته اوبه روانې شوې. هغه چې هر کار کاوه نو په هغه کې به بريالی کېده. (۳۱) نو کله چې د بابل استازي راغلل چې د هغې معجزې په هکله پوښتنه وکړي چې په هېواد کې وشوه، خدای حزقيا په خپل حال پرېښود، د دې دپاره چې هغه وازمايي.

د حزقيا د پاچاهۍ پای

(دوهم پاچاهان ۲۰: ۲۰ - ۲۱)

(۳۲) د حزقيا د پاچاهۍ نورې پېښې او د هغه وفاداري څښتن ته، دا ټولې د آموص زوی اشعيا نبي د خپلې رويا په کتاب کې او د يهودا او د اسراييلو د پاچاهانو په تاريخ کې ليکل شوې دي. (۳۳) حزقيا مړ شو او د شاهي هديرې په پاسنۍ برخه کې ښخ شو. د يهودا او د اورشليم ټولو خلکو د هغه د مرگ په وخت د هغه ډېر عزت وکړ. د هغه زوی منسي د هغه په ځای پاچا شو.

د يهودا پاچا منسي

(دوهم پاچاهان ۲۱: ۱ - ۹)

۳۳ (۱) منسي دولس کلن ؤ چې د يهودا پاچا شو او هغه په اورشليم کې پنځه پنځوس کاله پاچاهي وکړه. (۲) منسي د څښتن په مقابل کې گناه وکړه. هغه د هغو قومونو د ناوړه دودونو څخه پيروي وکړه چې څښتن د خپل قوم د وړاندې تگ سره سم شړلي وو. (۳) منسي د عبادت هغه سيمه بيز ځايونه بېرته جوړ کړل چې د هغه پلار حزقيا وران کړي وو. هغه د بل دپاره د قربانۍ ځايونه او د اشيره بتان جوړ کړل او د ستورو عبادت يې کاوه. (۴) هغه په اورشليم کې د څښتن په

کور کې د نورو خدایانو دپاره د قربانۍ ځایونه جوړ کړل چې د هغو په اړه څښتن ویلي وو: «په دې ځای کې باید تل زما عبادت وشي.» (۵) هغه د څښتن د کور په دواړو حوډلیو کې ستورو ته د عبادت دپاره د قربانۍ ځایونه جوړ کړل. (۶) هغه خپل زامن د بن هنوم په دره کې د سوځېدونکو نذرانو په توګه قربانې کړل. هغه به فالونه کتل او جادوګري به یې کوله او د مړو د ارواحګانو او جادوګرانو سره به یې مشورې کولې. هغه د څښتن په وړاندې ډېره لویه ګناه وکړه او د هغه قهر یې راوپاراوه. (۷) منسي یو بت چې جوړ کړی یې ؤ د خدای په کور کې یعنې په هغه ځای کې کېښود چې د هغه په اړه خدای داود او د هغه زوی سلیمان ته داسې ویلي وو: «دلته په اورشلیم کې په دې کور کې دا هغه ځای دی چې ما د اسراییلو د دولسو قبیلو د ټولې سیمې څخه غوره کړی دی چې تل به په کې زما عبادت کېږي.» (۸) که چېرې د اسراییلو قوم زما ټول حکمونه ومني او د هغه ټول شریعت څخه پیروي وکړي چې موسی هغوی ته ورکړی دی، نو زه به پرېنږدم چې هغوی د هغه وطن څخه وشړل شي چې ما د هغوی نیکونو ته ورکړی ؤ.» (۹) منسي د یهودا او د اورشلیم په خلکو باندې د هغو څخه هم لویه ګناه وکړه چې هغو قومونو کړې وه چې څښتن هغه هېواد ته د اسراییلو د قوم د وړاندې تګ سره سم تباہ کړي وو.

منسي توبه وباسي

(۱۰) که څه هم څښتن منسي او د هغه خلکو ته خبرداری ورکړ، خو هغوی ورته غوږ نه نیوه. (۱۱) نو څښتن د آشوریانو د لښکر قوماندانان پرېښودل چې په یهودا باندې حمله وکړي. هغوی منسي ونیوه، په هغه کې چنگکونه واچول، په برنجي زنجیرونو یې وتړلو او بابل ته یې یووړ. (۱۲) هغه د خپلې ستونزې په وخت کې خپل ځان د خپلو نیکونو د خدای په وړاندې پر عاجز کړ، خپل څښتن خدای ته یې رجوع وکړه او د مرستې دپاره یې ورته زاری وکړې. (۱۳) خدای د منسي دعا واورېدله او قبوله یې کړه او هغه یې پرېښود چې بېرته اورشلیم ته لاړ شي او بیا هلته پاچاهي

وکړي. بيا د منسي باور راغی چې خښتن یوازینی خدای دی.

۱۴ له هغې وروسته منسي د بیروني دېوال لوړوالی چې د داود د ښار ختیځ خواته ؤ، زیات کړ. دا برخه له هغې درې څخه نیولې چې د جیحون د چینې لوېدیځ خواته وه په شمال کې د ماهي له دروازې او د ښار تر هغه سیمې پورې غزېدلې وه چې د عوفل په نوم یادېدل. هغه د یهودا هر قوی شوي ښار ته عسکري قوماندانان هم وټاکل. ۱۵ پردي خدایان او مجسمه یې د خدای د کور څخه لېرې کړه او د قربانۍ هغه ټول ځایونه چې په اورشلیم او د خدای د کور په غونډۍ کې یې جوړ کړي وو، دا ټول شیان یې له ښاره دباندې وغورځول. ۱۶ هغه د قربانۍ هغه ځای هم بېرته جوړ کړ چې د خښتن عبادت په کې کېده او په هغه باندې یې د سلامتی او د شکرگزارۍ نذرانې وړاندې کړې. هغه د یهودا په خلکو باندې امر وکړ چې د اسراییلو د خښتن خدای عبادت وکړي. ۱۷ که څه هم خلکو د عبادت په سیمه ییزو ځایونو کې د قربانیو وړاندې کولو ته دوام ورکړ، خو هغوی هغه یوازې خښتن ته وړاندې کولې.

د منسي د پاچاهۍ پای

(دوهم پاچاهان ۲۱: ۱۷ - ۱۸)

۱۸ منسي چې نور څه کړي وو، هغه دعا چې هغه خپل خدای ته وکړه او د هغو نبیانو پیغامونه چې د هغه سره یې د اسراییلو د خښتن خدای په نوم خبرې وکړې، دا ټول د پاچاهانو د تاریخ په کتاب کې لیکل شوي دي. ۱۹ د پاچا دعا او د هغې قبولول د خدای د خوانه، د هغو گناهونو حساب چې هغه د توبې ویستلو څخه مخکې کړی ؤ، هغه بد کارونه چې هغه وکړل، بتخانې او د اشیره بتان چې هغه جوړ کړل او هغه بتان چې هغه یې عبادت کاوه، دا ټول د نبیانو د تاریخ په کتاب کې لیکل شوي دي. ۲۰ منسي مړ شو او په خپلې مانی کې ښخ شو او د هغه زوی آمون د هغه په ځای پاچا شو.

د يهودا پاچا آمون

(دوهم پاچاهان ۲۱: ۱۹ - ۲۶)

۲۱) آمون دوه ويشت کلن ؤ چې د يهودا پاچا شو او دوه کاله يې په اورشليم کې پاچاهي وکړه.
۲۲) هغه د خپل پلار منسي په شان د خښتن په مقابل کې گناه وکړه او د هغو بتانو عبادت يې وکړ او قربانۍ گانې يې ورته وړاندې کړې چې د هغه پلار جوړ کړي وو. ۲۳) خو امون خپل ځان د خښتن په وړاندې عاجز نه کړ، لکه څنگه چې د هغه پلار منسي عاجز کړی ؤ، بلکې هغه نور هم گناهکار شو.

۲۴) د آمون درباريانو د هغه په مقابل کې دسيسه جوړه کړه او هغه يې په خپلې ماڼۍ کې په قتل ورساوه. ۲۵) د يهودا خلکو د آمون ټول قاتلان ووژل او د هغه زوی يوشيا يې د هغه په ځای پاچا کړ.

د يهودا پاچا يوشيا

(دوهم پاچاهان ۲۲: ۱ - ۲)

۳۴) ۱) يوشيا اته کلن ؤ چې د يهودا پاچا شو او هغه په اورشليم کې يودېرش کاله پاچاهي وکړه. ۲) يوشيا هغه کار کاوه چې د خښتن په نظر کې ښه ؤ. هغه د خپل نيکه داود لاره غوره کړه او په ټينگه يې د خښتن د ټولو قوانينو اطاعت کاوه.

۳) د يوشيا د پاچاهۍ په اتم کال کله چې هغه لا ډېر ځوان ؤ، هغه د خپل نيکه يعنې د داود پاچا د خدای په عبادت کولو پيل وکړ. وروسته د څلورو کالو هغه يهودا او اورشليم د بتخانو، د اشيره د بتانو او د نورو ټولو بتانو څخه پاکول پيل کړل. ۴) د هغه تر لارښوونې لاندې د قربانۍ هغه

خايونه وران شول چې د بعل د بت عبادت په کې کېده. د هغو د پاسه د خوشبويي قربانگاوي هم ماتي شوې. هغوی د اشيره بتان او نور ټول بتان ټوټې ټوټې کړل، په خاورو يې بدل کړل او بيا يې هغه خاوره د هغو خلکو په قبرونو باندې وشيندله چې قرباني يې ورته وړاندې کړې وې. (٥) هغه د بتخانو د کاهنانو هډوکي د قرباني په هغو خايونو باندې وسوځول چې هغوی په کې عبادت کاوه. هغه په دې کار سره يهودا او اورشليم بيا پاک کړل. (٦) هغه د منسي، افرايم او شمعون په سيمو کې او په شمال کې تر نفتالي پورې په بنارونو او په وران شويو خايونو کې هم همداسې وکړل. (٧) هغه د اسراييلو په ټوله سيمه کې د قرباني خايونه او د اشيره بتان مات کړل، هغه دا او نور بتان ټوټې ټوټې کړل، په خاورو يې بدل کړل او د خوشبويي ټولې قربانگاوي يې ټوټې ټوټې کړې. بيا هغه اورشليم ته راستون شو.

د تورات د کتاب پيدا کېدل

(دوهم پاچاهان ٢٢:٣ - ٢٠)

(٨) د يوشيا پاچا د پاچاهي په اتلسم کال، وروسته له دې چې هغه هېواد او د خدای کور د بت پرستي څخه پاک کړل، نو دغه درې سړي يې ولېږل چې د خپل څښتن خدای کور بېرته جوړ کړي: د اصليا زوی شافان، د اورشليم والي معسيا او د يهوآحاز زوی يوآخ چې د پېښو د ثبتولو مسوول ؤ. (٩) هغه پيسې چې لاوي ساتونکو د خدای په کور کې راټولې کړې وې، مشر کاهن حلقيا ته يې وسپارلې. (دا پيسې د افرايم او د منسي د خلکو او د اسراييلو د پاتې خلکو او د يهودا، بنيامين او د اورشليم د خلکو څخه راټولې شوې وې). (١٠) دا پيسې يې هغه چاته وسپارلې چې د څښتن د کور د بيا جوړولو د کار څارنه يې کوله. هغوی دا پيسې (١١) نجارانو او گلکارانو ته ورکړې، ترڅو د دې پيسو څخه هغوی توبل شوې تيرې او لرگي د اړمونو او تيرانو په خاطر د خدای د کور د بياجوړونې دپاره واخلي. هغه کور د يهودا د مخکينيو پاچاهانو د بې پروايي له امله وران شوی ؤ. (١٢) کومو خلکو چې د بيا جوړونې کار کاوه، صادق کسان وو. د څلورو لويانو له

خوا د هغوی څارنه کېدله چې نومونه یې دا وو: د مراري د طایفې څخه یحت او عوبدیا او د قهات د طایفې څخه زکریا او مشلام. (لاویان ټول تکره ساز غږوونکي وو.) (۱۳) ځینې لایویان د موادو د وړلو او د هغو کارگرانو د څارنې مسؤولان وو چې په بېلابېلو کارونو باندې بوخت وو او نورو د منشیانو یا د ساتونکو په توګه خدمت کاوه.

(۱۴) هغه وخت چې هغوی هغه راټولې شوې پیسې د څښتن د کور د ګودام څخه راوړلې، حلقیا د څښتن د تورات کتاب وموند چې د موسی په وسیله ورکړل شوی ؤ. (۱۵) حلقیا شافان منشي ته وویل: «ما د څښتن په کور کې د تورات کتاب موندلی دی.» هغه دا کتاب شافان ته ورکړ (۱۶) او شافان هغه پاچا ته یووړ. هغه ورته دا خبر هم ورکړ: «ستاسو مامورین په هغو ټولو کارونو باندې بوخت دي چې تاسو ورسپارلي وو. (۱۷) هغوی هغه پیسې واخیستلې چې د څښتن په کور کې وې او کارگرانو او د هغوی څارونکو ته یې وسپارلې.» (۱۸) بیا شافان زیاته کړه: «زما سره یو کتاب دی چې حلقیا کاهن راکړی دی.» او هغه دا کتاب پاچا ته په لوړ اواز ولوست.

(۱۹) کله چې پاچا د شریعت د کتاب خبرې واورېدلې، هغه له غمه خپل کالي وشلول. (۲۰) نو پاچا حلقیا، د شافان زوی اخیقام، د میکایا زوی عبدون، شافان د دربار منشي او خپل خدمتګار عسایا ته دغه حکم ورکړ: (۲۱) «لار شئ او زما او د هغو خلکو له خوا چې لا په اسرایلو او په یهودا کې پاتې دي، د دې کتاب د خبرو په اړه د څښتن سره مشوره وکړئ. زموږ نیکونو د څښتن د کلام اطاعت نه دی کړی او نه یې په هغو شیانو عمل کړی دی چې په دې کتاب کې لیکل شوي دي، نو ځکه څښتن په موږ باندې خپل قهر نازل کړی دی.»

(۲۲) حلقیا او نور خلک د پاچا په امر لارل چې د حلده په نوم یوې ښځې سره مشوره وکړي، هغه یوه پیغمبره وه چې د اورشلیم د ښار په نوې سیمه کې اوسېدله. (د هغې مېړه شلوم نومېده چې د تقوه زوی او د حرحس لمسی ؤ. هغه د خدای د کور د کالیو د ساتلو مسوولیت په غاړه درلود). نو

خه چې پېښ شوي وو، هغې ته يې بيان کړل. (۲۳) هغې ورته وويل چې پاچا ته بېرته لاړ شي او هغه ته د اسراييلو د څښتن خدای دغه پيغام ورکړي: (۲۴) «څښتن داسې وايي: هغه کتاب چې د يهودا پاچا ته لوستل شوی دی او لعنتونه په کې ليکل شوي دي، زه به د هغو په مطابق په دې ځای او د دې ځای په خلکو باندې بلا راولم. (۲۵) هغوی زه پرېښودم او نورو خدايانو ته يې قربانۍ وړاندې کړلې او په خپلو ټولو کارونو يې زما قهر راپارولی دی. نو زما قهر به په اورشليم باندې نازل شي او سوړ به نه شي. (۲۶) خو د يهودا پاچا په اړه چې تاسو يې د څښتن د مشورې دپاره رالېږلي يئ، هغه ته ووايئ چې د اسراييلو څښتن خدای وايي: ”خه چې په دې کتاب کې ليکل شوي دي هغه تا اورېدلي دي. (۲۷) کله چې تا واورېدل چې ما د دې ځای او د هغه د اوسېدونکو په خلاف داسې خبرې وکړې، نو تا توبه وويستله او په عاجزۍ دې خپل سر زما په وړاندې ټيټ کړ، خپل کالي دې وشلول او زما په مخکې دې وژړل، نو ما ستا دعا قبوله کړه. (۲۸) زه به تا پرېږدم چې په ارامۍ سره مړ شي. ستا د مرگ څخه وروسته به اورشليم او د هغه اوسېدونکي په بلا اخته کړم.“» نو هغوی يوشيا پاچا ته دا پيغام ورساوه.

د څښتن سره د يوشيا لوظ

(دوهم پاچاهان ۲۳: ۱ - ۲۰)

(۲۹) نو پاچا د يهودا او اورشليم ټول سپين ږيري راوغوښتل. (۳۰) هغه د يهودا د کليو او ښارگوټو خلکو، د اورشليم د ښار خلکو، کاهنانو، لاويانو او نورو ټولو خلکو سره چې شتمن او غريب په کې شامل وو، د څښتن کور ته لاړ. پاچا د ټولو په مخکې په لوړ اواز سره د لوظ هغه ټول کتاب ولوست چې د څښتن په کور کې موندل شوی ؤ. (۳۱) پاچا د شاهي ستنې سره ودرېده او د څښتن سره يې لوظ وکړ چې د هغه اطاعت به کوي، د زړه له کومې به د هغه د قوانينو او حکمونو څخه پيروي کوي او هغه غوښتنې به عملي کوي چې په لوظنامې پورې تړلې دي او په دې کتاب کې ليکل شوي دي. (۳۲) هغه د بنيامين او په اورشليم کې ټول حاضر خلک دې ته مجبور کړل چې په

هغه لوظ باندې عمل وکړي. نو د اورشلیم خلکو د خدای سره د هغه لوظ شرطونه ومنل چې د هغوی نیکونو د خپل خدای سره کړی و. (۳۳) یوشیا د اسراییلو په سیمو کې ټول د کرکې وړ بتان لېرې کړل او په اسراییلو کې یې هرچا ته امر وکړ چې یوازې د خپل خښتن خدای عبادت وکړي. د یوشیا تر مرگه پورې قوم د خپلو نیکونو د خښتن خدای څخه مخ وانه اړاوه.

یوشیا او د فسحې اختر لمانځنه

(دوهم پاچاهان ۲۳: ۲۱ - ۲۳)

۳۵ (۱) یوشیا پاچا د خښتن د درناوي دپاره په اورشلیم کې د فسحې اختر ولمانځه. هغوی د لومړۍ میاشتې په څوارلسمه ورځ د اختر دپاره وري حلال کړل. (۲) هغه کاهنانو ته وظیفې وروسپارلې او د خښتن په کور کې یې خدمت ته وهڅول. (۳) هغه لایوانو ته چې ټولو اسراییلیانو ته یې تعلیم ورکاوه او د خښتن خدمت ته وقف شوي وو، دا لارښوونه وکړه: «د لوظ سپېڅلی صندوق په هغه کور کې کېږدئ چې د داود زوی سلیمان پاچا جوړ کړی دی. تاسو به نور هغه د یو ځای څخه بل ځای ته نه وړئ، بلکې د خپل خښتن خدای او د هغه د قوم یعنی د اسراییلو خدمت به کوئ. (۴) د خدای په کور کې طایفه په طایفه د هغو مسوولیتونه د تر سره کولو دپاره خپل ځانونه تیار کړئ چې د داود پاچا او د هغه د زوی سلیمان له خوا تاسو ته سپارل شوي دي. (۵) خپل ځانونه په ډلو وویشتئ، ترڅو تاسو دې ته تیار اوسئ چې د اسراییلو د قوم د هرې کورنۍ سره مرسته وکړئ. (۶) د فسحې وری حلال کړئ. اوس خپل ځانونه پاک کړئ، قربانۍ گانې تیارې کړئ او د خښتن د حکمونو سره سم چې په موسی نازل شوي دي د اسراییلو د خلکو خدمت ته تیار اوسئ.»

(۷) بیا یوشیا پاچا ټولو حاضرینو ته د فسحې اختر د قربانۍ دپاره د خپلو رمو او پادو څخه

دېرش زره وري او سپرلي او درې زره غويان ورکړل. (۸) د هغه درباريانو هم په خپله خوبه خلکو، کاهنانو او لاويانو ته اعانه ورکړه. هغه مامورانو چې د خدای د کور مسؤولان وو يعنې حلقيا چې مشر کاهن ؤ، زکريا او يحييل کاهنانو ته دوه زره او شپږ سوه وري او سپرلي او درې سوه غويان د فسحې د قربانۍ دپاره ورکړل. (۹) د لاويانو مشران يعنې کننيا، د هغه وروڼه شمعيه او نتنييل او همدارنگه حشيبا، يعيل او يوزاباد پنځه زره وري او سپرلي او پنځه سوه غويان د خپلې قبيلې دپاره د اعانې په توگه ورکړل چې د فسحې په اختر کې يې قرباني کړي.

(۱۰) کله چې د فسحې د اختر دپاره هرڅه برابر شول، کاهنان په خپلو ځايونو او لاويان په خپلو ډلو کې د پاچا د امر سره سم ځای په ځای شول. (۱۱) وروسته له دې چې وري حلال شول، نو لاويانو ورڅخه پوستکي وويستل او کاهنانو يې وينه د قربانۍ په ځای باندې وشيندله. (۱۲) بيا هغوی د خلکو په منځ کې د کورنيو په ډلو د سوځېدونکو نذرانو دپاره حيوانات چې غويان هم په کې شامل وو ووبشل، ترڅو هغوی وکولای شي دا د هغو لارښودنو سره سم وړاندې کړي چې د موسی په شريعت کې ليکل شوي دي. (۱۳) لاويانو د فسحې د اختر قربانۍ د اصولو سره سم په اور باندې کباب کړلې او سپېڅلې نذرانې يې په لوبنو، دېگونو او ارکارو کې پخې کړې. غوښه يې په بېره په ټولو خلکو ووبشله. (۱۴) وروسته لاويانو د خپل ځان او د کاهنانو دپاره چې د هارون د اولادې څخه وو، غوښه تياره کړه. ځکه چې کاهنان تر ماښامه پورې د سوځېدونکو نذرانو او د قربانيو د وازگو په سوځولو باندې بوخت وو. (۱۵) سندرغاړي يعنې د اساف اولاده د داود پاچا او د اساف، هيمان او د پاچا نبي يدوتون د لارښوونې سره سم په خپلو ځايونو کې ځای په ځای شول. د خدای د کور د دروازو ساتونکي مجبور نه وو چې د خپلې وظيفې څخه لېرې شي، ځکه چې د هغوی لاويانو ورونو هغوی ته د فسحې قرباني تياروله.

(۱۶) نو په هغه ورځ د څښتن د عبادت دپاره هرڅه د يوشيا پاچا د امر سره سم وشول، يعنې د فسحې د اختر لمانځل او د څښتن د قربانۍ په ځای باندې د سوځېدونکو نذرانو وړاندې کېدل. (۱۷)

د اسراییلو هغه ټول خلک چې حاضر وو د فسحې په اختر کې یې برخه واخیستله. بیا وروسته یې اووه ورځې د فطیرې ډوډۍ اختر ولمانځه. (۱۸) د سمویل نبی د وخت راهیسې د فسحې اختر هېڅکله داسې لمانځل شوی نه ؤ. د پخوانیو پاچاهانو څخه هېڅ یو دا ډول د فسحې اختر نه ؤ لمانځلی لکه څنگه چې د یوشیا پاچا، کاهنانو، لویانو او د یهودا، اسراییلو او د اورشلیم د خلکو له خوا (۱۹) د یوشیا د پاچاهۍ په اتلسم کال ولمانځل شو.

د یوشیا مړینه

(دوهم پاچاهان ۲۳: ۲۸ - ۳۰)

(۲۰) وروسته له دې چې یوشیا پاچا د خدای د کور دپاره دا ټول کارونه وکړل، د مصر پاچا نیکو د خپل لښکر سره کرکمیش ته چې د فرات د سیند په غاړه ؤ، راغی چې جنگ وکړي. یوشیا هڅه وکړه چې د هغه مخه ونیسي، (۲۱) خو نیکو خپل استازي د دې پیغام سره یوشیا ته واستول: «ای د یهودا پاچا، کومه جگړه چې زه کوم هغه تا پورې هېڅ اړه نه لري. زه د دې دپاره نه یم راغلی چې ستا سره وجنگېږم بلکې د دې دپاره راغلی یم چې د خپلو دښمنانو سره وجنگېږم او خدای راته ویلي دي چې بیرته وکړه. خدای زما پلوی دی، نو د هغه مخالفت مه کوه که نه، نو هغه به تا تباه کړي.» (۲۲) خو یوشیا د جنگ اراده درلودله. یوشیا هغو خبرو ته غوږ ونه نیوه چې خدای د نیکو پاچا په وسیله کولې، نو هغه خپله څیره بدله کړه او هغې جگړې ته ورغی چې د مجدو په دره کې وه.

(۲۳) یوشیا پاچا د جگړې په دوران کې د مصریانو په غشو ولگېده. هغه خپلو خدمتگارانو ته حکم وکړ: «ما یوسئ، زه سخت ټپي یم!» (۲۴) هغوی یوشیا د خپلې جنگي گاډۍ څخه پورته کړ، هغه یې په بله جنگي گاډۍ کې چې هلته د هغه سره وه، واچاوه او اورشلیم ته یې یووړ. هغه هلته مړ شو او په خپله پلارنۍ هدیره کې بنځ شو. د یهودا او د اورشلیم ټولو خلکو د هغه په مړینې باندې ویر

٢٥) ارميا نبي د يوشيا پاچا دپاره د وير سندرې وليکلې. په اسراييلو کې د نارينه او ښځينه سندرغاړو دپاره دا يو دود شو کله چې د هغه دپاره وير کوي نو دا سندرې دې ووايي. دا سندرې د وير د سندرو په کتاب کې ليکل شوي دي.

٢٦) د يوشيا د پاچاهۍ د دوران نورې پېښې او د هغه نېک کارونه چې د څښتن د شريعت سره سم يې سرته رسولي (٢٧) او همدارنگه د هغه کارونه د اول نه تر اخره پورې د اسراييلو او د يهودا د پاچاهانو د تاريخ په کتاب کې ليکل شوي دي.

د يهودا پاچا يهوآحاز

(دوهم پاچاهان ٢٣: ٣٠ - ٣٥)

٣٤) د يهودا خلکو د يوشيا زوی يهوآحاز غوره کړ او هغه يې په اورشليم کې پاچا کړ. (١)
 (٢) يهوآحاز درويشت کلن ؤ چې د يهودا پاچا شو او درې مياشتې يې په اورشليم کې پاچاهي وکړه. (٣)
 د مصر پاچا نیکو هغه د تخت څخه لېرې کړ او د يهودا خلک يې مجبور کړل چې هغه ته درې زره او څلور سوه کيلوگرامه سپين زر او څلور دېرش کيلوگرامه سره زر باج ورکړي. (٤)
 نیکو د يهوآحاز ورور الياقيم د يهودا او د اورشليم پاچا کړ او د هغه نوم يې په يهوياقيم باندې بدل کړ. نیکو يهوآحاز مصر ته د اسير په توګه يووړ.

د يهودا پاچا يهوياقيم

(دوهم پاچاهان ٢٣: ٣٦ - ٢٤: ٧)

٥) يھوياقيم پنځه ويشت کلن ؤ چې د يھودا پاچا شو او هغه په اورشلیم کې يوولس کاله پاچاهي وکړه. هغه د خپل څښتن خدای په مقابل کې گناه وکړه. ٦) د بابل پاچا نبوکدنصر په يھودا باندې حمله وکړه، يھوياقيم يې ونيوه او په زنځيرونو يې ترلی بابل ته يووړ. ٧) نبوکدنصر د څښتن د کور د خزاني يوه برخه يوړله او په خپلې ماني کې يې چې په بابل کې وه، کېښودله. ٨) د يھوياقيم نور کارونه او د کرکې وړ عملونه د اسراييلو او د يھودا د پاچاهانو د تاريخ په کتاب کې ليکل شوي دي. بيا د هغه زوی يھوياکين د هغه په ځای پاچا شو.

د يھودا پاچا يھوياکين

(دوهم پاچاهان ٢٤: ٨ - ١٧)

٩) يھوياکين اتلس کلن ؤ چې د يھودا پاچا شو او هغه په اورشلیم کې درې مياشتې او لس ورځې پاچاهي وکړه. هغه د څښتن په مقابل کې گناه وکړه. ١٠) کله چې پسرلی راغی، نبوکدنصر پاچا يھوياکين بابل ته د بندي په توگه يووړ او د څښتن د کور خزاني يې هم يوړلې. بيا نبوکدنصر د يھوياکين تره صدقيا د يھودا او د اورشلیم پاچا کړ.

د يھودا پاچا صدقيا

(دوهم پاچاهان ٢٤: ١٨ - ٢٠ او ارميا ٥٢: ١ - ٣)

١١) صدقيا يوويشت کلن ؤ چې د يھودا پاچا شو او هغه يوولس کاله په اورشلیم کې پاچاهي وکړه. ١٢) هغه د څښتن په مقابل کې گناه وکړه او د ارميا نبي په وړاندې يې چې د څښتن خبرې يې کولې، عاجزي ونه ښودله.

د اورشليم سقوط

(دوهم پاچاهان ۲۵: ۱ - ۲۱ او ارميا ۵۲: ۳ - ۱۱)

۱۳) نبوکدنصر پاچا صدقيا مجبور کړ چې د خدای په نوم قسم وخورې چې ده ته وفادار پاتې شي، خو صدقيا د هغه په وړاندې سرکښي وکړه. هغه ډېر سرزوری سړی ؤ، توبه يې نه ويستله او د اسراييلو څښتن خدای ته يې رجوع نه کوله. ۱۴) برسېره پر دې د کاهنانو مشران او خلک د خپلو شاوخوا قومونو د لارې يعنې د بت پرستۍ په غوره کولو سره ډېر زيات بې وفا شول. په دې ډول هغوی هغه کور ناپاک کړ چې څښتن په خپله سپېڅلې گرځولې ؤ. ۱۵) څښتن د هغوی د نيکونو خدای د خپل قوم او کور سره خواخوږي درلوده، نو ځکه يې د خپلو نيانو په وسيله په پرله پسې توگه پيغامونه ورلېږل، ۱۶) خو هغوی د خدای په استازو باندې ملنډې وهلې، د هغه د خبرو سپکاوی يې وکړ او د هغه نيانو پورې يې خندل تر هغې پورې چې د څښتن قهر په خپل قوم باندې دومره زيات شو چې د خلاصون بله لاره ورته پاتې نه وه.

۱۷) نو څښتن د بابل پاچا ولېږه چې په هغوی باندې حمله وکړي. پاچا د يهودا ځوانان حتی د خدای په کور کې ووژل. د بابل پاچا په هېچا رحم ونه کړ، نه په ځوان، نه په پيغلې، نه په سپين بيري، نه په روغ نه په ناروغ. خدای هغوی ټول هغه ته په لاس ورکړل. ۱۸) د بابل پاچا د خدای کور، د خدای د کور خزانه او د پاچا او د هغه د درباريانو شتمني لوټ کړه او هرڅه يې بابل ته يووړل. ۱۹) د بابل عسکرو د خدای کور او د ښار ټولې ماڼۍ د قيمتي شيانو سره وسوځولې او د ښار دېوال يې راوغورځاوه. ۲۰) د بابل پاچا ټول ژوندي پاتې شوي خلک د اسيرانو په توگه بابل ته بوتلل، هلته هغوی د هغه او د هغه د زامنو سره د غلامانو په توگه خدمت کاوه، تر هغه وخته پورې چې د فارس پاچاهي رامنځته شوه. ۲۱) نو څښتن چې د ارميا په وسيله څنگه پېشگويي کړې وه هماغسې وشول: «اوپا کاله به ځمکه خوشې او بې حاصله پرته وي، ترڅو هغه کلونه چې د اسراييلو خلکو په هغو کې د سبت قانون مات کړی ؤ، جبران شي.»

۲۲ د فارس د پاچا کوروش د امپراتورۍ په اول کال هغه څه چې څښتن د ارمیا نبي په وسیله ویلي وو، هغه یې تر سره کړل. هغه کوروش دې ته وهڅاوه چې دا لاندې حکم جاري کړي او هغه دې په لیکلي ډول خپلې ټولې امپراتورۍ ته واستوي او په هرځای کې دې په لوړ اواز سره ولوستل شي:

۲۳ «د پارس پاچا کوروش داسې وايي: «د اسمانونو څښتن خدای ماته د نړۍ ټولې پاچاهۍ راکړې دي او زه یې ټاکلی يم چې د یهودا په اورشلیم کې د هغه دپاره د عبادت ځای جوړ کړم. اوس تاسو ټول چې د خدای د قوم څخه یئ، کولای شئ چې خپل وطن ته ستانه شئ. ستاسو څښتن خدای دې ستاسو سره مل وي.»»